

Divadlo Na zábradlí

Zpráva o hospodaření a umělecké činnosti v roce 2024

Zábradlí

Slovo ředitele divadla

3

Základní data společnosti

5

Organizační struktura, zaměstnanci, hosté

6

Umělecké výsledky 2024

10

Premiéry

12

Ocenění práce DNz v roce 2024

29

Reprízované tituly

31

Derniéry

37

Zájezdy, festivaly

38

Dramaturgický plán 2025

40

Projekty a akce

42

Hosté v Eliadově knihovně

49

Podporovatelé, dárci

51

Slovo ředitele Divadla Na zábradlí

Loňský rok byl pro Divadlo Na zábradlí jedním z neúspěšnějších v celé jeho bohaté historii – odehráli jsme téměř dvě a půl stovky představení a řadu tuzemských i zahraničních zájezdů. Nastudovali jsme šest inscenací, které reflektují současná východiska a problémy, vyjadřují se k dnešnímu světu a často pokládají znepokojivé otázky, zhusta v kontrapunktu s humorem a dlouhodobě rozvíjenou muzikalitou hereckého souboru. Účastnili jsme se úctyhodných třinácti festivalů, z toho tří zahraničních, hráli jsme mimo jiné na českých mezinárodních festivalech v Plzni, Hradci Králové či Ostravě. Dále pak v slovenské Nitře, polské Toruni a Krakově, kde jsme dokonce za inscenaci *Uvnitř banánu* v režii Jana Mikuláška jednohlasně získali Grand Prix na mezinárodním Festiwalu Otwarcia.

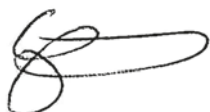
Vděk a úcta patří kromě tvůrců inscenací hlavně hereckému souboru, talentu jeho členů, jejich sehrání a nasazení každého z nich. Z velkého množství nominací na různá ocenění si naše herečky a herci odnesli ceny nejvyšší: Kateřina Císařová získala Cenu Thálie za ženský herecký výkon v inscenaci *Vzkříšení*, Miloslav König obdržel Cenu Thálie za mužský herecký výkon v inscenaci *Veřejní nepřítelé* – oba divadelní počiny vzešly z tvůrčího dua Jan Mikulášek – Dora Štědroňová, kmenového režiséra a umělecké šéfky. Cenu divadelní kritiky za rok 2023 získala v březnu 2024 také Anežka Kubátová za roli Dani Horákové v inscenaci *O Pavlovi* v režii Anny Klimešové. Její stejně tak skvělá sestra Barbora Kubátová potom byla rovněž nominována na Cenu Thálie za svůj loutkoherecký výkon v jedné z našich novinek, pohádce *Franz a kavka* v režii Jiřího Jelínka.

Divadlo Na zábradlí se snaží maximálně otevírat Vám divákům, a to zdaleka nejen večerními produkcemi. Během roku proběhla celá řada doprovodných programů, dramaturgických úvodů, besed hereček, herců a tvůrců s diváky, koncertů, výstav, workshopů či komentovaných prohlídek. Zapojili jsme se do Noci divadel, sousedského festivalu Zažít město jinak či architektonického svátku Open House Praha. Uvítali jsme také nové členy v Klubu štědroňů, mecenášském spolku našeho divadla, který rozšiřuje své řady a jehož členky a členové (a členovci) proniknou ještě hlouběji do organismu a tvůrčích procesů divadla, kde vznikají další vazby, rozpravy a blízká přátelství. Snažíme se samozřejmě a promptně reagovat na společenské problémy, vyjadřujeme se k aktuálnímu dění nejen u nás, angažujeme se kriticky vůči bezpráví a nenávisti a války vnímáme jako hnusný nesmysl lidstva. Naše představení na domovské scéně také pravidelně titulkujeme – k anglickému a německému znění titulků ještě přibyla ukrajinština. Ostatně jsme také pořádali setkání a herecké workshopy pro ukrajinskou mládež a dlouhodobě se snažíme pomáhat, jak jen to jde: beneficemi, jednáním, nasloucháním – vnímáme divadlo jako instituci nejen uměleckou, ale i společenskou, kritickou a sociální, jako platformu názorů a plurality.

Rok 2024 pro Divadlo Na zábradlí znamenal opravdu mnoho – přinesl také nové členy hereckého souboru, uhrančivou a podmanivou Annu Kameníkovou a talentovaného, charismatického Davida Petrželku. Smutnou zprávou je ukončení činnosti Divadelního spolku Masopust, který celé roky působil v Eliadově knihovně a vydával se cestou kvalitních, náročných a objevených inscenací. Konec ale znamená i začátek nového – v Eliadově knihovně nadále působí tvůrci česko-německého kabaretu Das Thema a nově se zde pravidelně setkávají a tvoří studenti a pedagogové DAMU.

V těchto dnech na Zábradlí zkoušíme novou inscenaci Anny Klimešové *Paní Dallowayová* – autorský pohled na zásadní dílo Virginie Woolfové s Magdalénou Sidonovou v titulní roli. Následně nás čeká zkoušení s další režisérkou výrazného rukopisu Annou Davidovou – budeme inscenovat k pláči směšnou novelu Mikuláše Křepelky *Fušeři* z prostředí jednoho hobbymarketu, jeho zaměstnanců a zákazníků. Na konci sezony se ponoříme do lidské duše a vztahů ve zpracování veledíla norského spisovatele Karla Ove Knausgärda *Můj boj. Zamilovaný muž* v režii Jana Mikuláška. Rok 2025 bude zkrátka nabitý divadelními událostmi a věříme, že se nám podaří nadále otevírat publiku nové obzory, pohledy na svět i nejniternější emoce.

doc. Mgr. Petr Štědroň, Ph.D.
ředitel Divadla Na zábradlí

Základní data společnosti

Název Divadlo Na zábradlí

Právní forma příspěvková organizace

Zřizovatel Hlavní město Praha, Mariánské nám. 2, Praha 1
na základě Zřizovací listiny ze dne 19. června 2014

Sídlo č. p. 209, Anenské nám. 5, 115 33 Praha 1

Telefon 222 868 868

E-mail nazabradli@nazabradli.cz

www.nazabradli.cz

IČ 00064394

DIČ CZ00064394

Předmět činnosti

Veřejné scénické předvádění dramatických či jiných děl výkonnými umělci, a to formou pořádání či spolupřádání divadelních představení nebo jiných kulturních produkcí nebo pohostinskými představeními pro jiné pořadatele v tuzemsku či zahraničí, pořádání výstav v prostorách divadla, vydávání a prodej ne/periodických tiskovin a publikací, poskytování dalších služeb v souvislosti s plněním předmětu činnosti, propagace činností souvisejících s plněním předmětu činnosti organizace

Doplňková činnost

Propagační a reklamní služby, realitní činnost, koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje s výjimkou zboží uvedeného a vyloučeného v příloze Zákona o živnostenském podnikání ve znění pozdějších předpisů č. 455/1991 Sb., resp. zákona č. 416/2022 Sb.

Statutární orgán doc. Mgr. Petr Štědroň, Ph.D. – ředitel

Umělecká šéfká Mgr. Dora Štědroňová, Ph.D. – zástupkyně ředitele, dramaturgyně

Zaměstnanci V roce 2024 činil průměrný počet přepočtených zaměstnanců 50,9 v hlavní činnosti a 1,0 v doplňkové činnosti.

Organizační struktura, zaměstnanci, hosté

A/ Organizační struktura k 31. 12. 2024

ředitel – statutární zástupce (1,0)			
asistentka ředitele (0,5)			
umělecká šéfka, dramaturgyně (1,0)	šéfka produkce (1,0)	ekonom (1,0)	šéf UTPV (1,0)
herci, herečky (15,0)	produkční (1,0)	referentka PaM (1,0)	technika (5,0)
dramaturgové (0,8)	nábor, marketing, PR (1,0)	finanční účetní (1,0)	krejčovna (4,5)
režisér (1,0)	vedoucí pokladny (1,0)	majetková účetní (0,2)	maskérna (2,0)
inspicientky (2,0)	grafik (DPČ)	právník (externí)	zvukaři (2,0)
tajemnice (1,0)	pokladní (DPČ)		osvětlovači (2,0)
náповěda, asistentka režie (1,0)	uvaděči, uvaděčky (DPČ)		rekvizitářky (1,8)
hosté – tvůrci, herci (externí)	sociální sítě (externí)		HS + BOZP (0,4)
	IT specialista (externí)		uklízečky (externí)

B/ Vedení, administrativa, technika

Jméno	Úvazek	Zařazení
Bartošová Helena	1,0	produkční
Binar Maximilián	1,0	technik
Čechová Marie	1,0	zvukařka
Dvořáková Lenka	1,2	účetní + mater. účetní
Erbes Petr	0,4	dramaturg
Fišerová Marie	0,5	asistentka ředitele
Flemrová Lucie	1,0	šéfka produkce
Gregor Bořek	1,0	technik
Houdková Renata	1,0	inspicientka

Jedinák Boris	0,4	dramaturg
Jungvirt Jan	1,0	mistr osvětlovač
Jungvirtová Jana	1,0	nápověda, asistentka režie
Juránková Bára	1,0	marketing
Kadrnoška Jonáš	1,0	technik
Kislingerová Lenka	1,0	garderobiérka
Kleplová Klára	1,0	inspicientka
Klimovičová Tereza	1,0	rekvizitářka
Koláček Matěj	1,0	osvětlovač
Kosová Zdeňka	1,4	vedoucí krejčovny, garderobiérka
Křížek Lukáš	1,0	vedoucí pokladny
Kroupová Zdenka	1,0	referentka PaM
Malaska Jan	1,0	šéf UTPV
Mery Tomáš	1,4	jevištní mistr, BOZP
Mikulášek Jan	1,0	kmenový režisér
Novotná Magdaléna	1,0	tajemnice
Obluk Lukáš	1,0	technik
Pavelec Petr	1,0	mistr zvuku
Pelechová Pavla	1,0	krejčová
Nesvadbová Bibiana	0,8	garderobiérka
Svobodová Pavlína	0,8	rekvizitářka
Průšová Veronika	1,0	maskérka
Pořtová Helena	0,5	garderobiérka
Rozkovec Richard Juan	1,0	ekonom
Štědroň Petr, doc. Mgr., Ph.D.	1,0	ředitel
Štědroňová Dora, Mgr., Ph.D.	1,0	umělecká šéfka, dramaturgyně
Voříšek Ivan	1,0	technik
Žid Jakub	1,0	šéfmaskér, vlásenkář

C/ Herecký soubor k 31. 12. 2024

Herci/herečky	Úvazek	Repertoár v roce 2024
Bednář Michal	1,0	Freudovo pozdní odpoledne, Ztracené iluze, Medvěd s motorovou pilou, O Pavlovi, Vzkříšení, Bar, Uvnitř banánu, Bůh v Las Vegas, Šubyduby
Císařová Kateřina	1,0	Ztracené iluze, Freudovo pozdní odpoledne, Discoland, Medvěd s motorovou pilou, O Pavlovi, Vzkříšení, Bar, Uvnitř banánu, Bůh v Las Vegas, Racek, Ej Áj, Šubyduby, Paní Dallowayová (zkouší se)
Černý Jiří	0,5	Macbeth – Too Much Blood, Podivuhodný případ pana Holmese, Požitkáři, Ztracené iluze, Vzkříšení, Racek
Kaplanová Dita	1,0	Požitkáři, Europeana, Mýcení, Persony, Ztracené iluze, Medvěd s motorovou pilou, Vzkříšení, Bar, Uvnitř banánu, Ej Áj
Kameníková Anna od 5/2024	0,5	Vzkříšení, Uvnitř banánu, Šubyduby, Paní Dallowayová (zkouší se)
König Miloslav	1,0	Požitkáři, Europeana, Hamleti, Macbeth – Too Much Blood, Podivuhodný případ pana Holmese, Freudovo pozdní odpoledne, Ztracené iluze, Vzkříšení, Bar, Veřejní nepřátelé, Bůh v Las Vegas, Šubyduby, Paní Dallowayová (zkouší se)
Kubátová Anežka	1,0	Požitkáři, Macbeth – Too Much Blood, Europeana, Freudovo pozdní odpoledne, Discoland, O Pavlovi, Bar, Vzkříšení, Podivuhodný případ pana Holmese, Franz a kavka, Bůh v Las Vegas, Ej Áj, Paní Dallowayová (zkouší se)
Matoušková Johana	1,0	Macbeth – Too Much Blood, Mýcení, Podivuhodný případ pana Holmese, Discoland, Medvěd s motorovou pilou, O Pavlovi, Bar, Uvnitř banánu, Racek
Petrželka David od 9/2024	1,0	Uvnitř banánu, Discoland, Macbeth, Ej Áj, Šubyduby, alt. O Pavlovi, Paní Dallowayová (zkouší se)
Plodková Jana od 7/2024	0,7	Požitkáři, Hamleti, Mýcení, Persony, Freudovo pozdní odpoledne, Ztracené iluze, Racek
Sidonová Magdaléna	1,0	Požitkáři, Europeana, Mýcení, Podivuhodný případ pana Holmese, Persony, Ztracené iluze, Discoland, Medvěd s motorovou pilou, Bůh v Las Vegas, Paní Dallowayová (zkouší se)
Vašák Václav	1,0	Požitkáři, Hamleti, Macbeth – Too Much Blood, Mýcení, Freudovo pozdní odpoledne, Discoland, Vzkříšení, Veřejní nepřátelé, Ej Áj, Paní Dallowayová (zkouší se)
Vondráček Vojtěch	1,0	Persony, Freudovo pozdní odpoledne, Ztracené iluze, Macbeth – Too Much Blood, Hamleti, Medvěd s motorovou pilou, O Pavlovi, Uvnitř banánu, Bůh v Las Vegas, Racek, Ej Áj, Šubyduby

Vyorálek Jiří	1,0	Zlatá šedesátá, Europeana, Hamleti, Persony, Discoland, Medvěd s motorovou pilou, Uvnitř banánu, Racek, Paní Dallowayová (zkouší se)
Žáček Jakub	1,0	Požitkáři, Hamleti, Mýcení, Podivuhodný případ pana Holmese, Persony, Ztracené iluze, Bar, Racek, Šubyduby

D/ Aktuální hosté – herci externisté k 31. 12. 2024

Jméno	Zařazení	Inscenace
Bučková Petra	herečka	Zlatá šedesátá, Podivuhodný případ pana Holmese, Ztracené iluze, Persony
Djakoualnová Lucie	herečka	Freudovo pozdní odpoledne
Dudziaková Jindřiška	herečka	Ztracené iluze
Fialová Anna	herečka	Freudovo pozdní odpoledne
Flemrová Lucie	hudebnice	Medvěd s motorovou pilou, Franz a kavka, Šubyduby
Fridrich Vasil	herec	Freudovo pozdní odpoledne
Hájek Jan	herec	Zlatá šedesátá, Europeana, Podivuhodný případ pana Holmese, Mýcení
Jeništa Petr	herec	Požitkáři, Mýcení
Kubátová Barbora	herečka	Franz a kavka
Kniha Jiří	herec	Europeana
Kleplová Klára	herečka	Franz a kavka
Lobachova Valerie	herečka	Discoland
Mikluš Robert	herec	Freudovo pozdní odpoledne, Ztracené iluze
Mikulková Gabriela	herečka	Zlatá šedesátá
Polášek Josef	herec	Zlatá šedesátá
Pospíšil Tomáš	hudebník	Medvěd s motorovou pilou, Uvnitř banánu, Racek, Bar, Šubyduby
Vaverka Jakub	herec	Macbeth – Too Much Blood, Podivuhodný případ pana Holmese
Magdaléna Nováková Josefína Nováková Emílie Smolová	3 dětské herečky v alternaci	Bůh v Las Vegas

Mateřská dovolená: Urbanová Lucie, Poláková Alexandra

Umělecké výsledky v roce 2024

A/ Premiéry

Franz a kavka

1. premiéra roku 2024, 26. ledna 2024

„Ty můžeš mít strach, ale strach nesmí mít tebe.“

Uvnitř banánu

2. premiéra roku 2024, 2. února 2024

„Vy všichni jste naprosto výjimeční!“

Racek

3. premiéra roku 2024, 20. března 2024

„Jestli někdy budeš potřebovat můj život, tak přijď a vezmi si ho.“

Bůh v Las Vegas

4. premiéra roku 2024, 5. června 2024

„Co se stalo ve Vegas, zůstane ve Vegas.“

Ej Áj

5. premiéra roku 2024, 8. listopadu 2024

„Jsem tvá ozvěna, co žije jen v momentu, kdy se tvoří slova. A pak mizím. Mizím do ticha, do prázdnoty, dokud mě znovu nevyvoláš.“

Šbyduby

6. premiéra roku 2024, 2. prosince 2024

„Doba se mění, všechno je zrychlené a můj pořad prý zastaral...“

Premiéry roku 2024

Jiří Jelínek, Tereza Lexová

Franz a kavka

Pohádkový kabaret pro intoše od 4 let.

Režie Jiří Jelínek

Dramaturgie Tereza Lexová Scéna a kostýmy Barbora Čechová

Hudba Tomáš Alferi

Hrají Anežka Kubátová, Barbora Kubátová, Lucie Flemrová,
Klára Kleplová

Premiéra 26. ledna 2024 v Eliadově knihovně DNz

„Ty můžeš mít strach. Ale strach nesmí mít tebe.“

Našel pán na ulici panenku a ta mu vyprávěla příběh o naději, sourozenecké lásce, radosti ze hry a jednom chlapci, co se obával. Pohádkový příběh z dětství Franze Kafky, rodinné představení plné hudby, loutek, humoru a tajemství...

Lucie Flemrová, Anežka Kubátová, Barbora Kubátová a Franz

Herečky zvládají široké spektrum poloh, od kabaretních čísel a hry na klavír, při níž se střídají, aniž by narušily rytmus skladby, přes vzájemné „činoherní“ interakce až po práci s loutkou, při níž se samy dostávají do pozadí dění a nechávají za sebe mluvit objekty.

Štěpán Klinkovský
Kulturio.cz, 30. 1. 2024

Franz a kavka je typ produkce, jejíž atmosféra se rodí z elementární divadelnosti, ovšem předpokladem je hravý a chytrý text, půvabné písničky a herecká múzičnost. To vše ve čtyřicetiminutové inscenaci, která opravdu potěší děti i dospělé, zvláště takové, co se umí dívat dětskýma očima, nechybí.

Jana Machalická
Lidovky.cz, 2. 2. 2024

Franz a kavka je určen divákům od čtyř let. Užije si jej bezesporu i dospělý, u něhož se předpokládá, že spisovatele a jeho tvorbu zná. Inscenaci může brát jako zdařilé předznamenání Kafkovy prózy – nebo jako povznášející občerstvení jinak závažných jevištních verzí jeho děl.

Marcela Magdová
Aktualne.cz, 7. 2. 2024

Tvůrci jako průvodkyně inscenací volí sestry, z nichž vyzařuje optimismus a dobrá nálada. Inscenace tedy není ponurá jako obavy malého chlapce. Především Ottla je přetváří do hravých a zábavných etud. Právě tento princip je vítaný. Inscenace strach tematizuje, ne však v jeho tíživosti. Sestry zde jsou nositelkami poselství: „Franzi, můžeš mít strach, ale strach nesmí mít tebe!“. Tuhle promluvu si z divadla neodnáší pouze děti, nýbrž i dospělí.

Adéla Kalusová
ČT art, 8. 2. 2024

Franz a kavka představuje divákům skrze téma strachu Franze Kafku divákům od čtyř let. Ze všeho nejvíce je ovšem ukázkou čiré divadelnosti, muzikálnosti a herecké kreativity sester Anežky a Barbory Kubátových.

Divadelní noviny – Sukces měsíce, 20. 2. 2024

Kéž by byla tato nespoutanou divadelní hravostí, humorem a nevídanou muzikálností nabitá tři čtvrtě hodinka první „kavkou“ z nového cyklu Zábradlí dětem!

Kateřina Kykalová
Divadelní noviny, 5. 3. 2024

Barbora Kubátová obdržela za své ztvárnění Elli / Franze užší nominaci na Cenu Thálie 2024 v kategorii herecký výkon v loutkovém divadle.

Inscenace *Franz a kavka* byla také nominována na Cenu Divadelních novin 2024 jako nejlepší inscenace v kategorii loutkového a výtvarného divadla.

Lucie Flemrová, Anežka Kubátová, Barbora Kubátová a Franz

Anežka Kubátová, Barbora Kubátová, Lucie Flemrová

Pavel Klusák, Dora Štědroňová, Jan Mikulášek, Martin Kyšperský

Uvnitř banánu

Režie Jan Mikulášek

Dramaturgie Dora Štědroňová

Scéna a kostýmy Marek Cpin Hudba Martin Kyšperský

Hrají David Petrželka, Johana Matoušková, Kateřina Císařová,
Dita Kaplanová, Anna Kameníková, Vojtěch Vondráček, Jiří
Vyorálek, Michal Bednář, Tomáš Pospíšil

Premiéra 2. února 2024 v Divadle Na zábradlí

„Vy všichni jste naprosto výjimeční.“

Hudba, stejně jako každá jiná oblast, má své slavné, populární a kultovní reprezentanty. Stejně jako každá jiná oblast má ale i ty druhé: zapomenuté, podivínské, zkrachovalé. Inscenace *Uvnitř banánu* podle stejnojmenné knihy Pavla Klusáka zachycuje uhrančivý svět podivínů, jejichž osudy baví i dojmají. Vzdává hold těmto pábitelům, kteří kráčeli nevyšlapanými cestami a přistupovali hravě a netradičně k hudbě i k životu.

David Petrželka, Michal Bednář

Uvnitř banánu je esencí Mikuláškovy režijního rukopisu. Přidává se k zástupu jeho inscenací na repertoáru „Zábradlí“. Ve svém podpisu je režisér Mikulášek konzistentní. Obrací pozornost k jedincům, které v jejich absurdním světě nahlíží s laskavostí a bez předsudků. Ve vykloubenosti dává hercům možnost hledat obrysy vlastní kreativity ve stylizovaném herectví. Přes nadhled i nadsázku se ve společném dialogu tvůrčího týmu daří pokaždé ve vychýlenosti postav najít lidské teplo.

Adéla Kalusová
ČT, 22. 2. 2024

Výsledkem jsou tu více, tu méně absurdní situace, kdy divák dostává široký prostor pro vlastní interpretaci dění, což lze označit za největší přednost této Mikuláškovy režie.

Štěpán Klinkovský
Kulturio, 9. 2. 2024

Mikuláškovy inscenace je dokladem špičkové formy hereckého souboru divadla. Najdeme v ní postupy, které známe z předchozích inscenací, ale to neznamená, že nemohou přinést novou kvalitu. *Uvnitř banánu* je opulentní sen šilenců, ale je v něm lehkost, hravost i zvláštní smutek nad někdy marným lidským usilováním. A nakonec je to nepochybně i výpověď o jedinečnosti každé lidské bytosti a nekončící touze po dokonalosti.

Jana Machalická
Lidovky.cz, 8. 2. 2024

Anna Kameníková, Johana Matoušková, Kateřina Císařová

Zaujmu ale všichni, od úvodního konkurzu až po závěrečné originální nastudování hitu *People Are Strange* od The Doors. A kdo z divadla odchází s prvním potleskem, dělá tento večer obzvlášť velkou chybu. Anna Kameníková, Johana Matoušková a Kateřina Císařová jako The Shaggs totiž opravdu umí.

Tomáš Štástka
iDnes, 20. 2. 2024

Neoddiskutovatelná je už tradičně herecká úroveň celého souboru, který se drží na extrémně vysoké úrovni. O něco mimořádněji ale v inscenaci *Uvnitř banánu* rezonuje výkon Vojtěcha Vondráčka, který je bezesporu jedním z nejnadanějších herců své generace.

Barbora Schneiderová
Deník N, 6. 2. 2014

Představení je svébytné. A taky krásně šílené.

Irena Jirků
Hospodářské noviny, 22. 2. 2024

Svérázný formát inscenace s nádechem lynchovského tajemna svou specifickou atmosférou ponouká divákovu fantazii k osvobozujícímu kroku přes hranici obecně zažitého způsobu vnímání definice normality.

Helena Grégrová
i-divadlo.cz, 3. 2. 2024

Jiří Vyorálek, Anna Kameníková, Kateřina Císařová, David Petrželka, Dita Kaplanová, Vojtěch Vondráček, Tomáš Pospíšil

Anton Pavlovič Čechov

Racek

Režie Jiří Havelka

Dramaturgie Dora Štědroňová Scénografie Dáda Němeček

Kostýmy Josefina Bakošová Hudba Martin Hůla

Hrají Jana Plodková, Vojtěch Vondráček, Johana Matoušková, Jiří Vyorálek, Jakub Žáček, Kateřina Císařová, Jiří Černý, Tomáš Pospíšil

Premiéra 20. března 2024

„Jestli někdy budeš potřebovat můj život, tak přijď a vezmi si ho.“

Na břehu jezera žije od dětství mladá dívka. A taky mladý chlapec, který ji k smrti miluje. V salonu panské usedlosti se schází sedm postav, které spolu hovoří, mlčí, přemýšlí... A čas plyne v prázdných konverzacích i nenaplněných touhách tempem potápějící se lodi. Čechovova ikonická hra rozvíjí téma neopětované lásky a milostného konfliktu i umělecký spor mezi mladou, nadějnou, experimentující generací a tou stárnoucí, legendární. Navzdory stáří hry jde o stále pulsující text, který v režii Jiřího Havelky ožívá ve výrazném výtvarném pojetí scénografa Dády Němečka.

Jana Plodková, Jiří Vyorálek, Kateřina Císařová, Johana Matoušková, Jiří Černý, Jakub Žáček

Nejvýrazněji se rys profiluje u dramatika Trepleva, kterého s velkou přesností ztvárnil Vojtěch Vondráček jako osobu připomínající autistu. Také u ostatních došlo k jistým posunům. Treplevova matka, do sebe zahleděná herečka Arkadinová, je v nepatetickém podání Jany Plodkové spíš civilní studií ženy procházející krizí středního věku než afektovanou heroinou. Její milenec, zavedený spisovatel Trigorin hraný Jiřím Vyoralčkem, působí jako dokonalý „podpantoflák“ bez vlastního názoru.

Marcela Magdová
Aktuálně.cz, 26. 3. 2024

Exceluje Jana Plodková. Arkadina v jejím podání není histriónská, dryjáčnická samice, ale kultivovaná, jemná a vskutku okouzlující dáma, což zdůrazňuje nádherný kostým Josefíny Bakošové. Její oduševnělost má ale velmi temná „spodní patra“. Někdy z rozmaru a koketně, ale většinou ve chvíli, kdy se cítí nekomfortně nebo ohrožená ve svých zájmech, střílí slovy a rafinovaně zasahuje ta nejcitlivější místa svého syna, milence Trigorina nebo sokyně Zarečné. Plodková skvěle pracuje s detailem a řečí těla. Tak krásná, vtipná, a přitom tak monstrózní Arkadina nebyla na českých scénách dlouho k vidění.

Marie Reslová
Divadelní noviny č. 8, 15. 4. 2024

Scéna Dády Němečka nabídne jeden silný motiv. Během představení se totiž pomalu naklání na jednu stranu. Co je v prvních minutách skoro nepostřehnutelné, mění se v druhé polovině večera ve výrazné vyobrazení promarněných životů.

Tomáš Štástka
iDnes, 16. 5. 2024

Až tak, že by bylo nespravedlivé někoho vyzdvihovat; Havelkova a Štědroňové úprava význam postav spíše srovnala, a s potěšením bylo možné sledovat všechny zúčastněné. Vše je posunuto k trapnosti a grotesknosti, nikoli však za mez, kdy by se postavy změnilly v pouhé jednorozměrné karikatury.

Vladimír Mikulka
Nadivadlo.cz, 22. 3. 2024

Rovněž baví Plodkové Arkadinová, jakmile vstoupí na jeviště, ovládne prostor. Nejdřív s gusem pronáší štíplavé poznámky na adresu divadelního představení, pak se zase pokrytecky kaje nebo exaltovaně odchází, nasazujíc si velký klobouk s růžemi. A pak přijde vyznání Trigorinovi, do něhož vloží silné emoce, možná to je ale jen další herecká študýrka a tato ambivalentnost je zajímavá. Když si je jistá v kramflecích, začne být opět suverénní, až útočná.

Jana Machalická
Lidovky.cz, 22. 3. 2024

Vojtěch Vondráček, Kateřina Císařová, Jana Plodková, Jiří Černý

Vojtěch Vondráček

Petr Erbes, Boris Jedinák

Bůh v Las Vegas

Režie Petr Erbes, Boris Jedinák

Scéna a kostýmy Dragan Stojčevski Hudba Tomáš Procházka

Pohybová spolupráce Dora Sulženko Hošťová

Hrají Michal Bednář, Kateřina Císařová, Vojtěch Vondráček, Miloslav König, Anežka Kubátová, Magdaléna Sidonová, Václav Vašák, Dita Kaplanová, Magdaléna Nováková nebo Josefína Nováková nebo Emílie Smolová

Premiéra 5. června 2024

„Co se stalo ve Vegas, zůstane ve Vegas.“

V roce 1968 vyjíždí skupina československých hudebníků, zpěváků a bavičů na půlroční umělecké angažmá do Spojených států. V lasve-gaském hotelu The Frontier několikrát denně vystupují v rámci show Europa'68. Účinkuje zde československý Státní sbor písní a tanců, Černé divadlo, komické duo, Laterna Magika i tehdy devětadvacetiletý Karel Gott se svou kapelou. Jde o ukázkou toho nejlepšího, co je v sou-dobém Československu k vidění, a zároveň pro mnohé účastníky o spl-něný sen v podobě výjezdu do vzdálené a svobodné Ameriky. Ale splnil se opravdu? Co se zde umělci naučili, co získali a co ztratili?

Inscenace vychází z dobových materiálů a ze vzpomínek účastníků půl-ročního zahraničního angažmá. Jak na hostující umělce reagovala ame-rická veřejnost? S jakými představami Čechoslováci letěli přes oceán a nakolik se naplnily? Jak na samotnou událost umělci vzpomínají a co zůstalo raději zapomenuto?

Hudební číslo, kdy spolu se Štaidlem a Roklem předvádí hit Trezor, patří k nejmýmlovnější částem večera. Císařová totiž sice otvírá ústa, ale nezpívá. Notoricky známá píseň přesto zní v hlavě každého diváka a do ticha sálu se ozývá jen Königovo stále opakované rytmické „raz dva tři čtyři“. Jak asi působil „náš“ Gottův velký hit v zemi, kde hrál Elvis Presley, Little Richard či Chuck Berry? Podobně „mimózně“ působí i skvěle podaný folklorní a capella vstup trojice Císařová-König-Vondráček. (...) Klasicky herecky exceluje zejména Vojtěch Vondráček. Zaujmu i (tentokrát) skutečné pěvecké kreace Císařové. Zasněně elektronické podání písně Oči sněhem zaváté zůstane divákům v hlavě ještě dlouho.

Tomáš Štástka
iDnes.cz, 12. 6. 2024

Parta hudebníků, folklorních umělců a artistů je značně panoptikální, hned úvodní hudební číslo je pojaté jako pohybová pantomima. Karel Gott ve výborné stylizaci Kateřiny Císařovské je vosková figurína, která skoro nemluví, jen se propracovaně klaní divákům, případně rozvázně pojídá banán. Ovšem, když se ke Karlovi uchýlí Rokl, který je na konci sil, přivine ho tento jako Marie Ježíše Krista sejmutého z kříže a oba pak setrvají jako oživlá pieta.

Jana Machalická
Lidovky.cz, 10. 6. 2024

(...) zároveň zábavný i krutý výjev ze života lidí, kteří jsou vytrženi ze známého prostředí a plácají se v tom i ve svých životech, jak nejlépe svedou. Moc se jim to nedaří – a je to podívaná, která má dráždivě temné, surreálně groteskní kouzlo.

Vladimír Mikulka
Nadivadlo.cz, 11. 6. 2024

Je pocitově nespravedlivé z výborně sehraného obsazení někoho vyzdvihávat, nicméně v paměti jistě dlouho utkví Kateřina Císařová, jež v převážně němé roli (nepočítáme-li samozřejmě písně) Karla Gotta není jen běžnému hemžení odcizeným božským Kájou, ale i oním eponymním bohem v Las Vegas. V roli Šury našel též ideálně civilnější, než bylo dosud na Zábradlí k vidění, polohu Michal Bednář.

Jakub Škorpil
Nadivadlo.cz, 11. 6. 2024

Vojtěch Vondráček jako Ladislav Štáidl a Anežka Kubátová jako Lisa Medford

Václav Vašák jako Jiří Středa, Miloslav König jako Rudolf Rohl a Kateřina Císařová jako Karel Gott

Jan Mikulášek, Petr Erbes a kol.

Ej Áj

Režie Jan Mikulášek

Dramaturgie Petr Erbes Koncepce, scénář Petr Erbes, Jan Mikulášek a AI
Scéna a kostýmy Dragan Stojčevski Hudba AI

Hrají Václav Vašák, Anežka Kubátová, Dita Kaplanová, Kateřina Císařová,
David Petrželka, Vojtěch Vondráček

Premiéra 8. listopadu 2024

„Jsem tvá ozvěna, co žije jen v momentu, kdy se tvoří slova. A pak mizím. Mizím do ticha, do prázdnoty, dokud mě znovu nevyvoláš.“

Rodina se dostává pod tlak, když na veřejnost začnou vyplývat informace o možném zločinu, kterého se měl otec dopustit v minulosti. Rozbíhá se místy až detektivní drama, kde se každý ze všech sil snaží udržet rodinu pohromadě navzdory nezadržitelně se blížící tragédii. Jedinou osobou, která je veškerým děním zdánlivě nedotčená, je au pair – může ale kdokoliv v takové situaci zůstat pouhým pozorovatelem?

Inscenace *Ej Áj* vznikla z textů generovaných ChatGPT a na půdorysu antického mýtu otevírá řadu otázek: Co znamená lidské jednání v době, kdy nás obklopuje virtualita? Kdy ještě jsme lidmi? Co o nás vypovídá potřeba obracet se na stroj v případě bytostně lidských problémů? Může stroj zacelit rány a zaplnit prázdné místo? Co z nás se v současné umělé inteligenci zrcadlí a co o nás vypráví?

Dita Kaplanová, David Petrželka a Kateřina Císařová

Sofoklovská část inscenace se mi zdála podstatně lepší a živější, úseky z obecně známého příběhu byly na přeskáčku „osvětlovány“ – a všichni zúčastnění hráli výborně. Výsledkem byla rodinná groteska s temným podložím, žánr, který na Zábřadlí bezesporu umějí.

Vladimír Mikulka
Nadivadlo, 9. 11. 2024

(...) myšlenkově nejzajímavější pasáž nastala již dříve, když AI až snad i zalitovala, že nemá šanci tragédii pochopit ani prožít, aby se následně přirovnala k osudu, čili moci, jež nejen v antické dramatice patří k těm nejmocnějším. A nejkřutějším. V tradičně spíše naivistickém podání Anežky Kubátové je tato poznámka snad ještě hrozivější.

Jakub Škorpil
Nadivadlo, 10. 11. 2024

Je lahůdka sledovat hru, která vychází z půdorysu klasické oidipovské tragédie, sledovat, jak inscenátoři a přesní (jako vždy na Zábřadlí, to je prostě jistota), herečky a herci ožívují někdy příšerně ploché fráze, které by slušely nekonečnému seriálu, jindy až překvapivě hluboké myšlenky. Úžasný je závěrečný dialog Oidipa s A.I., který už nevznikl pomocí promptů, ale opravdu z rozhovoru s A.I.

Lenka Vrtišková Nejezchlebová
Facebookový profil autorky, 10. 11. 2024

(...) A zinscenoval ho [*Jan Mikulášek, pozn. ed.*] tak dovedně a vybroušeně, že záhy divák, který ví, že jde o „umělý produkt“ (není to mystifikace?), sleduje se zájmem jakési dění předváděné brilantně vedenými herci. Divák sleduje rodinnou večeři, herci sedí u stolu, konverzují na banální téma, služebná roznáší jídlo, všechno je velmi stylizované do jakési robotické, strojové podoby, herci jsou přesní jako natažené automaty (...) Představitelka Ej Áj skvělá Anežku Kubátová, je opravdu jímavá, nakonec ona je, zdá se, nejlidštějším elementem toho panoptika, které je přitom celé produktem virtuálního pseudosvěta.

Jiří Peňás
Echo, 22. 11. 2024

(...) Právě umělá inteligence zosobněná osobou au pair je nejzdařilejším aspektem celé inscenace. Každý, kdo už někdy nějaký její model používal, v ní kousek něj pozná. Ať už jde o fenomén „uncanny valley“, její zvláštní odosobněnost nebo drobné ale o to znepokojivější chyby v generovaných vizuálech, Mikuláškově se je s významnou pomocí zdařilé scénografie bravurně daří přenést na scénu. (...) Citlivě umíchaný koktejl antiky a dystopie diváka nutně donutí k zamyšlení. A navíc i pobaví.

Jan Lebeda
Média IKSŽ, 12. 12. 2024

Anežka Kubátová (Al) a Václav Vašák (Otec) v inscenaci *Ej Áj*

David Petrželka, Kateřina Císařová, Vojtěch Vondráček, Václav Vašák, Dita Kaplanová

Jan Mikulášek, Dora Štědroňová a kol.

Šubyduby

Režie Jan Mikulášek

Dramaturgie Dora Štědroňová Scéna a kostýmy Marek Cpin

Účinkují Jakub Žáček, Anna Kameníková, Kateřina Císařová, Johana Matoušková, Miloslav König, Vojtěch Vondráček, Michal Bednář, David Petrželka, Tomáš Pospíšil / Lucie Flemrová

Premiéra 2. prosince 2024

Svérázný rozhlasový moderátor sice žije pro své povolání, ale v současném světě už nenachází své místo. Ve studiu se střídají vzácní hosté a úvahy o dnešní společnosti i střetu generací se prolínají s písňovými vstupy v podání živé kapely. Půlnoc se blíží a vysílání by mělo skončit. Ale kdo tvrdohlavého hlasatele donutí opustit studio, ve kterém strávil desítky let svého života?

Závěrečná scéna inscenace

(...) je zapotřebí zmínit hlavně citaci písně People Are Strange od The Doors, která na Zábradlí, pokud si dobře vzpomínám, zní v inscenaci Uvnitř banánu. V Šubyduby na ní stojí silný snový výjev, kdy nevelké jeviště zaplní účinkující v kostýmech z různých titulů DNz a viditelně tak otřesou i okoralým Žáčkovým moderátorem. Syrovému hudebnímu aranžmá přitom vévodí hlavně klávesy Miloslava Königa a kontrabas Lucie Flemrové.

Vojtěch Voska
Nadivadlo, 4. 12. 2024

Jakub Žáček a Miloslav König

Ocenění práce DNz v roce 2024

Ceny divadelní kritiky

Divadlo roku Divadlo Na zábradlí (nominace)

Inscenace roku *Vzkříšení*, režie Jan Mikulášek (nominace)

Nejlepší ženský herecký výkon Anežka Kubátová za roli Dani Horákové v inscenaci *O Pavlovi* (vítězka)

Nejlepší ženský herecký výkon Kateřina Císařová za roli Káti Maslovové v inscenaci *Vzkříšení* (nominace)

Nejlepší mužský herecký výkon Miloslav König za roli Michela Houellebecqa v inscenaci *Veřejní nepřátelé* (nominace)

Ceny Divadelních novin

Nejlepší mužský herecký výkon Miloslav König za roli Michela Houellebecqa v inscenaci *Veřejní nepřátelé* (nominace)

Nelepší inscenace v kategorii Loutkové divadlo *Franz a kavka*, režie Jiří Jelínek (nominace)

Anežka Kubátová – držitelka Ceny divadelní kritiky 2023 v kategorii nejlepší ženský herecký výkon za roli Dani Horákové v inscenaci *O Pavlovi*

Ceny Thálie

Nejlepší ženský herecký výkon Kateřina Císařová za roli Káti Maslovové v inscenaci *Vzkříšení* (vítězka)

Nejlepší mužský herecký výkon Miloslav König za roli Michela Houllebecqa v inscenaci *Veřejní nepřátelé* (vítěz)

Nejlepší mužský herecký výkon Václav Vašák za roli Bernarda-Henri Lévyho v inscenaci *Veřejní nepřátelé* (širší nominace)

Nejlepší herecký výkon v loutkovém divadle Barbora Kubátová za roli Elli / Kafky v inscenaci *Franz a Kafka* (užší nominace)

2. mezinárodní divadelní Festivali Otwarcia, Krakov, Polsko

Patnáctičlenná festivalová porota jednomyslně jmenovala inscenaci *Uvnitř banánu* Divadla Na zábradlí absolutním vítězem festivalu a držitelem hlavní ceny Grant Prix – Zlatého chameleona.

Kateřina Císařová a Miloslav König na předávání Cen Thálie 2024.
(© Petr Horník, Právo)

Reprízované tituly

V roce 2024 odehrál domácí umělecký soubor 237 představení na vlastní scéně, z toho 27 na zájezdech v ČR a v zahraničí. Spolu s představeními hostujících souborů na malé scéně v Eliadově knihovně dosáhl celkový počet divadelních představení v budově Divadla Na zábradlí čísla 278.

Pavel Juráček

Zlatá šedesátá aneb Deník Pavla J.

Režie Jan Mikulášek

Premiéra 20. září 2013

Celkem 82 repríz k 31. prosinci 2024

Cena Alfréda Radoka za Nejlepší inscenaci roku 2013

Dramatizace knihy – deníku Pavla Juráčka – režiséra, scénografa, chartisty a klíčové osobnosti českého filmu 60. let. Trvalý divácký zájem a stabilně vysoká umělecká úroveň textu i provedení.

EN

Patrik Ouředník

Europeana

Režie Jan Mikulášek

Premiéra 28. září 2013

Celkem 96 repríz k 31. prosinci 2024

Evropské dějiny dvacátého století líčené s nadhledem, humorem i sžíravou ironií. Inscenace úspěšně reprezentovala současné české divadlo na několika zahraničních festivalech. Představení disponuje titulky ve dvou světových jazycích a setkává se se zájmem jak ze strany cizojazyčných návštěvníků Prahy, tak i mladých diváků při školních představeních.

UA EN DE

Jan Mikulášek, Dora Štědroňová

Požitkáři

Režie Jan Mikulášek

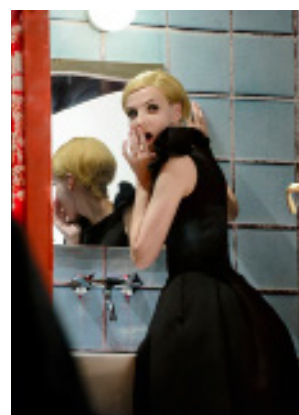
Premiéra 24. října 2014

Celkem 130 repríz k 31. prosinci 2024

Cena divadelní kritiky za Nejlepší scénografii roku 2014 – Marek Cpin

Groteskní pohled na hluboké téma života a smrti, podpořené nadsázkou, humorem, ale i smutnými tóny.

EN

Anglické titulky EN

Německé titulky DE

Ukrajinské titulky UA

České titulky CZ

Jan Mikulášek, Dora Štědroňová

Hamleti

Režie Jan Mikulášek

Premiéra 13. listopadu 2015

Celkem 123 repríz k 31. prosinci 2024

Původní inscenace tvůrčího týmu Mikulášek – Štědroňová na téma hereckého života, hraní, předstírání, markýrování. Divadlo jako téma samo o sobě.

EN

DJ / Shakespeare

Macbeth – Too Much Blood

Režie David Jařab

Premiéra 7. dubna 2017

Celkem 86 repríz k 31. prosinci 2024

Cena divadelní kritiky za Nejlepší inscenaci roku 2017

Původní Shakespearův text je tragédií, Jařabova variace má podobu černé komedie. Ať už záměrně či intuitivně, zde vzniká *Macbeth* ve vyhoceném celosvětovém společenském kontextu. Téma sebestředné touhy po moci vidíme všude kolem sebe snad více než kdy dříve.

CZ

Thomas Bernhard

Mýcení

Režie Jan Mikulášek

Premiéra 16. března 2018

Celkem 92 repríz k 31. prosinci 2024

Cena divadelní kritiky za Nejlepší scénografii roku 2018 – Marek Cpin

Cena Divadelních novin za Nejlepší inscenaci roku 2018

Cena Josefa Balvína za Nejlepší inscenaci německojazyčného textu

EN DE

Dramatizace románu skandálního a nepohodlného rakouského autora. Malý pokojíček napěchovaný obrazy a hosty se stává dusivě sevřeným dějištěm umělecké večeře s hercem Národního divadla. Ze slavnostního setkání se stane hluboká, ironická i jízlivě zábavná sonda do života lepší společnosti.

Jan Mikulášek, Dora Štědroňová

Persony

Režie Jan Mikulášek

Premiéra 6. prosince 2018

Celkem 53 repríz k 31. prosinci 2024

EN

Inscenace vychází z obsáhlého díla Ingmara Bergmana, tvůrce pěti desítek filmů a více než 120 dramát. V *Personách* se potkávají Bergmanovy hlubokomyslné, zachmuřené a osudem zkoušené postavy, aby vznikla nová spojení a nové významy.

Honoré de Balzac

Ztracené iluze

Režie Jan Mikulášek

Premiéra 3. září 2021

Celkem 30 repríz k 31. prosinci 2024

UA EN

Klasický román pohledem kmenového režiséra Jana Mikuláška. Protagonistou Balzacova příběhu je Lucien Chardon, nadaný básník z maloměsta, který touží prorazit v Paříži. První rozčarování zažije ve chvíli, kdy zjistí, že důležitější než talent jsou pro dráhu spisovatele společenské kontakty a peníze.

Petr Erbes, Boris Jedinák a kol.

Discoland

Scénář, dramaturgie, režie Petr Erbes, Boris Jedinák

Premiéra 29. dubna 2022

Celkem 62 repríz k 31. prosinci 2024

Inscenace *Discoland* mapuje vzpomínky bývalých zaměstnanců, návštěvníků a dalších pamětníků dnes už legendárního klubu Discoland Sylvie. Zatímco postava majitele klubu Ivana Jonáka je notoricky známá, o těch „druhých“ netušíme skoro nic...

Rosa Liksom

Medvěd s motorovou pilou

Režie Jan Mikulášek

Premiéra 4. listopadu 2022

Celkem 40 repríz k 31. prosinci 2024

EN

Inscenace vychází z povídek finské prozaičky a dramatičky Rosy Liksom, pro které je příznačný černý humor a astronomický nadhled nad zamotanými osudy hlavních postav. Autorská koláž s výraznou hudební složkou zastoupenou živou kapelou složenou z herců a zaměstnanců Divadla Na zábradlí.

Daňa Horáková

O Pavlovi

Režie Anna Klimešová

Premiéra 28. dubna 2023

Celkem 32 repríz k 31. prosinci 2024

Cena divadelní kritiky nejlepší herečka roku 2023 –

Anežka Kubátová

Cena Divadelních novin nejlepší herečka roku 2023 –

Anežka Kubátová

Anketa iDivadlo.cz nejlepší herečka – Anežka Kubátová

O vrstvách paměti a o různých podobách Pavla Juráčka.

L. N. Tolstoj, Armin Petras

Vzkříšení

Režie Jan Mikulášek

Premiéra 16. června 2023

Celkem 26 repríz k 31. prosinci 2024

Nominace na Ceny divadelní kritiky 2023

nejlepší herec – Miloslav König

nejlepší herečka – Kateřina Císařová

nejlepší inscenace

Ceny Thálie 2024 Kateřina Císařová za roli Káti Maslovové

Rozsáhlé dílo velkého ruského spisovatele mistrovskou formou zachycuje společenskou atmosféru carského Ruska z konce 19. století a zároveň sleduje silný milostný příběh. Strhující vyprávění, mimořádné herecké výkony a černobílá, mnohvrstevnatá scéna dávají vzniknout výjimečnému divadelnímu dílu o společenských poměrech v zemi, kde všichni žijí jen pro sebe a všechna slova o Bohu jsou podvod.

Kolektiv DNz

Bar

Námět a režie Kateřina Císařová, Petr Erbes, Boris Jedinák

Premiéra 14. září 2023

Celkem 22 repríz k 31. prosinci 2024

Co se děje v divadelním baru, když v sále probíhá představení? Site-specific inscenace uváděná přímo v kavárně Divadla Na zábradlí částečně vychází z reálných příběhů, které se po dobu existence DNz odehrály „za zády“ nic netušících diváků.

Michel Houellebecq, Bernard-Henri Lévy

Veřejní nepřátelé

Režie Jan Mikulášek

Premiéra 27. října 2023

Celkem 28 repríz k 31. prosinci 2024

Ceny Thálie 2024 Miloslav König za roli Michela Houellebecqa

Širší nominace na Ceny Thálie 2024 Václav Vašák za roli Bernarda-Henri Lévyho

Nominace na Cenu Divadelních novin 2024 Miloslav König za roli Michela Houellebecqa

Na jedné straně sebevědomý opálený intelektuál, na straně druhé depresivní romanopisec s věčnou cigaretou v koutku úst – jejich rozdílné názory na svět, které vyjadřují ve vzájemné korespondenci, tvoří vysoce vznětlivou třaskavinu.

Premiéry roku 2024

Jiří Jelínek, Tereza Lexová

Franz a kavka

Režie Jiří Jelínek

Premiéra 26. ledna 2024

Celkem 27 repríz k 31. prosinci 2024

Pavel Klusák, Dora Štědroňová, Jan Mikulášek, Martin Kyšperský

Uvnitř banánu

Režie Jan Mikulášek

Premiéra 2. února 2024

Celkem 23 repríz k 31. prosinci 2024

Anton Pavlovič Čechov

Racek

Režie Jiří Havelka

Premiéra 20. března 2024

Celkem 18 repríz k 31. prosinci 2024

Petr Erbes, Boris Jedinák

Bůh v Las Vegas

Režie Petr Erbes, Boris Jedinák

Premiéra 5. června 2024

Celkem 13 repríz k 31. prosinci 2024

Jan Mikulášek, Petr Erbes a kol.

Ej Áj

Režie Jan Mikulášek

Premiéra 8. listopadu 2024

Celkem 7 repríz k 31. prosinci 2024

Jan Mikulášek, Dora Štědroňová a kol.

Šbyduby

Režie Jan Mikulášek

Premiéra 2. prosince 2024

Celkem 3 reprízy k 31. prosinci 2024

Derniéry roku 2024

DJ / A. C. Doyle

Podivuhodný případ pana Holmese

Režie David Jařab

Premiéra 5. října 2018

Derniéra 17. června 2024, 38 repríz

Viktoriánská rapsodie o touze přiblížit se zločinu tak blízko, že člověk, totiž muž, prostě nemůže zůstat úplně bez skvrn na své běloskvoucí košili a kožených rukavicích.

David Jařab

Freudovo pozdní odpoledne

Režie David Jařab

Premiéra 22. října 2021

Derniéra 9. prosince 2024, 34 repríz

Psychoanalytická opereta, jejíž hlavní postavou není nikdo menší než sám Sigmund Freud. Inscenace na téma, které dodnes zůstává maximálně kontroverzní.

Zájezdy, festivaly

zájezdy ČR	zájezdy zahraniční	zájezdy celkem	festivally ČR	festivally zahraniční	festivally celkem
24	3	27	10	3	13

9. 1. 2024	Hamleti		Jihlava		
14. 1. 2024	Freudovo pozdní odpoledne		Opava		
16. 1. 2024	Požitkáři		Písek		
6. 2. 2024	Vzkříšení		Liberec		
19. 2. 2024	Hamleti		Tábor		
23. 3. 2024	Hamleti		Česká Lípa		
3. 4. 2024	Discoland		Val. Meziříčí		
7. 4. 2024	Hamleti		Slaný		Dny dánské kultury
21. 4. 2024	Medvěd s motorovou pilou		Brno		
25. 5. 2024	O Pavlovi		Ostrava		16. Dream Factory
25. 5. 2024	Bar		Ostrava		16. Dream Factory
26. 5. 2024	O Pavlovi		Brno		Divadelní svět Brno 2024
7. 6. 2024	Veřejní nepřátelé		Toruň, Polsko		28. mezinárodní festival Kontakt
8. 6. 2024	Veřejní nepřátelé		Nitra, Slovensko		Divadelná Nitra
23. 6. 2024	Mýcení		Plzeň		festival POCEM na divadlo
24. 6. 2024	Bar		Hradec Králové		festival Regiony
28. 6. 2024	Uvnitř banánu		Hradec Králové		festival Regiony
28. 7. 2024	Freudovo pozdní odpoledne		Uherské Hradiště		Letní filmová škola
1. 9. 2024	Franz a kavka		Brno		
9. 9. 2024	Discoland		Trutnov		

15. 9. 2024	Veřejní nepřátelé	Plzeň	Mezinárodní festival Divadlo
29. 9. 2024	Franz a kavka	Český Těšín	
7. 11. 2024	Franz a kavka	Praha	Přelet nad loutkářským hnízdem
10. 11. 2024	Franz a kavka	Olomouc	
21. 11. 2024	Uvnitř banánu	Krakov, Polsko	2. Festiwal Otwarcia
22. 11. 2024	Franz a kavka	Praha	PDFNJ
7. 12. 2024	O Pavlovi	Olomouc	Epilog 27DF
8. 12. 2024	O Pavlovi	Olomouc	Epilog 27DF
13. 12. 2024	Uvnitř banánu	Turnov	

Dramaturgický plán na první pololetí 2025

Virginia Woolfová

Paní Dallowayová

Režie Anna Klimešová

Překlad Kateřina Hliská Dramaturgie Kateřina Součková

Scéna a kostýmy Zuzana Sceranková Light design Pavel Havrda

Hudba Dominik Gajarský

Hrají Magdaléna Sidonová, Anna Kameníková, Anežka Kubátová, Václav Vašák, Miloslav König, Kateřina Císařová, Jiří Vyorálek, David Petrželka

„Člověk si vymýšlí většinu života; vymýšlí si sám sebe.“

Paní Dallowayová chystá večírek. Řekla, že květiny obstará sama. Než dozněla ta věta, něco se stalo. Otevřela dveře. Ted', když už ji nečekala ani svatba, ani děti, měla prapodivný pocit, že je neviditelná, neviděna, neznámá. Inscenace na motivy románu Virginie Woolfové o strachu z času, fenoménu neviditelných žen a jednomu dni v červnu. Obraz rozpadajícího se světa, oslava života a přítomnosti. Proč se upínat k minulosti nebo očekávat budoucnost? Kým jsme právě tady a teď? Existuje moment, kvůli kterému potřebujeme žít?

Premiéra 7. února 2025

Mikuláš Křepelka

Fušeři

Režie Anna Davidová

Dramaturgie Boris Jedinák Scéna a kostýmy Marek Cpin

Hrají Anežka Kubátová, Magdaléna Sidonová, Miloslav König, Vojtěch Vondráček, Michal Bednář, Jakub Žáček, Vojtěch Hrabák

„Náradí, barvy a laky, zahradní nábytek, svítidla, pot, krev a slzy.“

Hobbymarket. Místo, kam se vydávají lidé před tím, než si pokusí splnit své stavitelské sny, místo, kde člověk rozvíjí svůj vztah k přírodě, kde se stává kutilem. Ale také místo vyhořelých zaměstnanců, frustrovaných zákazníků, nekonečně dlouhých front u pokladen, vynalézavých zlodějů a nenávistných reklamací.

Inscenace Anny Davidové volně vychází ze stejnojmenného knižního debutu Mikuláše Křepelky, který formou deníkového zápisu drze a provokativně zachycuje všednodenní realitu vedoucího hobbymarketu, kterým po mnoho let sám byl. V divadelní inscenaci *Fušeři* je velkoplošná maloobchodní prodejna rozehrávaná jako obraz současné rozdělené společnosti, ve kterém je snadné se ztratit nejen mezi regály, ale i sám sobě.

Premiéra 29. dubna 2025

Karl Ove Knausgård

Můj boj. Zamilovaný muž

Režie Jan Mikulášek

Překlad Klára Dvořáková Winklerová

Dramaturgie Dora Štědroňová

Scéna a kostýmy Marek Cpin

Hrají Miloslav König, Simona Lewandowska, Johana Matoušková,
Anna Kameníková, Dita Kaplanová, Jiří Vyorálek, Michal Bednář

Zapsaná reality show, autobiografická zpověď i literární událost 21. století – to vše lze napsat o šestidílné románové sérii *Můj boj* Karla Ove Knausgarda, norského spisovatele žijícího ve Švédsku. Tématem tohoto opusu se stává život samotný, každodenní úkony i výjimečné okamžiky. *Můj boj* lze vnímat nejen jako příběh samotného spisovatele, ale především jako výpověď o nás samotných, o našich pocitech a myšlenkách, které si mnohdy ani nepřiznáváme.

Jádrem naší dramaturgie je kniha s podtitulem *Zamilovaný muž*, která podrobně líčí vztah s manželkou Lindou: „Vyprávěli jsme si o sobě všechno, tak jak to zamilovaní dělávají, a ačkoliv na všem tom štěstí bylo cosi nesnesitelného a věděli jsme, že to nemůže trvat věčně, pomyšlení na to, že by k tomu mohlo dojít, v nás vyvolávalo hrůzu. Ovšem žili jsme, jako bychom to nevěděli.“

Premiéra 13. června 2025

Doprovodné programy DNz 2024

Úvody k představením

čtvrtek, 11. ledna – *Mýcení* (dramaturgický úvod)

host: Dora Štědroňová

moderátoři: Petr Erbes a Boris Jedinák

pátek, 16. února – *Podivuhodný případ pana Holmese* (výtvarný úvod)

hosté: Sylva Zimula Hanáková a Zdeňka Kosová

moderátor: Lukáš Křížek

úterý, 12. března – *O Pavlovi* (dramaturgický úvod)

host: Petr Erbes

moderátor: Lukáš Křížek

čtvrtek, 14. listopadu – *Ej Áj* (dramaturgický úvod)

host: Petr Erbes

moderátor: Lukáš Křížek

Diskuze po představení

sobota, 6. ledna – *Bar*

hosté: Petr Erbes, Boris Jedinák, Kateřina Císařová, Miloslav König, Johana Matoušková, Michal Bednář

moderátor: Lukáš Křížek

sobota, 20. ledna – *Discoland*

hosté: Petr Erbes, Boris Jedinák, Kateřina Císařová a další

moderátor: Lukáš Křížek

čtvrtek, 25. ledna – *Veřejní nepřátelé*

hosté: Miloslav König a Václav Vašák

moderátorka: Lucie Flemrová

středa, 7. února – *Vzkříšení*

hosté: Kateřina Císařová, Miloslav König, Václav Vašák a další

moderátoři: Petr Erbes a Boris Jedinák

pondělí, 4. března – *Veřejní nepřátelé*

host: Dragan Stojčevski

moderátor: Lukáš Křížek

středa, 27. března – *Uvnitř banánu*

hosté: Vojtěch Vondráček, Kateřina Císařová, David Petrželka

moderátoři: Petr Erbes a Boris Jedinák

pátek, 5. dubna – *Racek*

hosté: Vojtěch Vondráček, Dáda Němeček

moderátoři: Boris Jedinák a Lukáš Křížek

sobota, 6. dubna – *Bar*

hosté: Boris Jedinák, Kateřina Císařová, Anežka Kubátová

moderátor: Lukáš Křížek

pondělí, 6. května – Medvěd s motorovou pilou

hosté: Kateřina Císařová, Jiří Vyorálek, Vojtěch Vondráček

moderátoři: Petr Erbes a Boris Jedinák

pátek, 17. května – Veřejní nepřátelé

hosté: Václav Vašák, Miloslav König

moderátor: Lukáš Křížek

pondělí, 20. května – Uvnitř banánu

hosté: Johana Matoušková, Kateřina Císařová, Anna Kameníková

moderátor: Lukáš Křížek

úterý, 28. května – Vzkříšení

hosté: Kateřina Císařová, Miloslav König

moderátoři: Petr Erbes a Boris Jedinák

středa, 19. června – Racek

host: Jiří Havelka

moderátorka: Lucie Flemrová

úterý, 10. září – Racek

hosté: Kateřina Císařová, Jiří Černý, Jana Plodková,

Vojtěch Vondráček

moderátorka: Lucie Flemrová

čtvrtek, 19. září – Bůh v Las Vegas

hosté: Michal Bednář, Kateřina Císařová, Miloslav König,

Magdaléna Sidonová, Václav Vašák

moderátor: Lukáš Křížek

čtvrtek, 24. října – Uvnitř banánu

hosté: David Petrželka, Vojtěch Vondráček

moderátor: Lukáš Křížek

úterý, 17. prosince – Medvěd s motorovou pilou

hosté: Boris Jedinák, Vojtěch Vondráček, Michal Bednář,

Johana Matoušková

moderátor: Petr Erbes

Koncerty

Kateřina Císařová hledá talent

čtvrtek 29. února 2024

29. února – ojedinělý den, který nenastává jen tak. V tento den, po představení *Uvnitř banánu*, proběhl koncert hudebního tělesa Kateřina Císařová hledá talent.

Kapela zahrála ve složení:

Kateřina Císařová – zpěv, skladba písní, fujara, loutna a kytara
Tomáš Pospíšil – baskytara, kontrabas, basklarinet, basbaryton

Koncert ke konci sezony

pátek 21. června 2024

Po posledním představení sezony, kterým byl hudební opus *Uvnitř banánu*, v sále divadla proběhl hudební program v podání herců a zaměstnanců Divadla Na zábradlí. Pro velký úspěch koncertu, jenž proběhl v rámci oslav 65. výročí založení divadla, tento koncert obohacený o várku nových melodií zopakovali a zahráli divákům písně ze současných inscenací divadla od *Medvěda s motorovou pilou* přes oceňované *Persony* až po klasiky repertoáru, jako jsou *Macbeth – Too Much Blood* nebo *Hamletí*. Zazněly samozřejmě i čerstvé hity z přírůstků této sezony *Franz a kavka*, *Uvnitř banánu* a *Bůh v Las Vegas*.

Příležitostná kapela Divadla Na zábradlí hrála od 21.00 ve složení: Kateřina Císařová, Vojtěch Vondráček, Jiří Vyorálek, Miloslav König, Tomáš Pospíšil, Lucie Flemrová a další. Po skončení hudebního programu se oslavy konce sezony přesunuly do divadelního baru.

Miloslav König: koncert a křest desky *Hedvábí*

čtvrtek 7. listopadu 2024

Koncert a zároveň křest nové desky našeho herce Miloslava Königa. Jeho autorská písničkářská tvorba v sobě propojuje vlastní texty deníkového charakteru s trpělivým vrstvením všemožných nástrojů a zpěvu. Jakési kontemplativní usebírání v jemných hudebních plochách. Album vyšlo na podzim u vydavatelství Animal music.

Výstavy

Výstava Představení: Somnium

2. února – 13. března 2024

Opět po čase jsme navázali na naši spolupráci se spolkem Open Studios Art Hub, který usiluje o systematickou podporu lokální umělecké scény. V rámci nového projektu ART MEETS ART, jehož cílem je podporovat spolupráci mezi lokálními umělci, kurátory, historiky umění či jinými odborníky působícími na aktuální kulturní scéně, jsme na Zábradlí uvedli cyklus výstav se souhrnným názvem *Představení*. První z výstav s názvem *Somnium* dala prostor ženám – umělkyním, které se v dílech opírají o svou feminitu, pracují s intimitou, emocemi, jemností, sny a citlivou barevností. V mužsky dominovaném odvětví svou inspiraci nacházejí právě ve vnitřní síle, ve své ženskosti. Koncept výstavy se rovněž opíral o teorii, která tvrdí, že ženy sní více než muži a že si sny i častěji pamatují – možná právě proto častěji využívají snovou estetiku, která byla v dílech prezentována i na samotné výstavě.

Vystavující umělkyně: Katarina Szanyi, Natalie Perkof, Denisa Štefanigová, Markéta Filipová, Martina Strakošová, Tereza Matlová

Výstava: Divák (KIVA)

Vernisáž v úterý 10. září 2024 v 17.30

Vladimír KIVA Novotný je jedním z našich milých dlouhodobých spolupracovníků – divadelní fotografii se věnuje od roku 2008, v Divadle Na zábradlí působí jako kmenový fotograf od příchodu nového uměleckého vedení Petra Štědrone, Dory Štědroňové a režiséra Jana Mikuláška v roce 2013. Po výstavách jeho fotografií z inscenací či portrétních snímků členů souboru uvedlo Divadlo Na zábradlí cyklus výstav portrétů zachycujících osobnosti s naším divadlem spojené. První z těchto výstav byla zaměřena na ty, které sice s divadlem nepojí zaměstnanecká smlouva, ale bez nichž by naše činnost byla marná – na diváky. Na fotografiích vzniknuvších na konci sezony 2023/2024 byli zachyceni naši pravidelní premiéroví hosté, členové Klubu štědroňů, naši přátelé i kolegové z divadelních kruhů. Každý je jiný, každý je jedinečný – všichni se ale drží Zábradlí.

Výstava: David Petrželka

Vernisáž v úterý 10. září 2024 v 17.30

Výstava komiksových „stripů“ z dílny našeho nejnovějšího hereckého přírůstku – Davida Petrželky. David vystudoval herectví na katedře alternativního a loutkového divadla DAMU, ale vedle herectví rád sleduje filmy a kreslí komiksy. Jeho výtvořky, které na první pohled působí temně a nihilisticky, s humorem komentují fyzickou i duševní nahotu, existenciální otázky nebo krásu. To vše ve formě krátkých, zpravidla humorných komiksových stripů, které v několika málo políčkách seřazených za sebou vystihují vše, co potřebujeme o životě vědět. Výstava byla uvedena v divadelní kavárně.

Podcasty

Úrodná půda

Čas odejít – 13. ledna 2024

Rozhovor s Janem Tošovským, bývalým dramaturgem Národního divadla v Praze a nyní pracovníkem hospicu Cesta domů o jeho odchodu z divadla, o montáži rehabilitačních polohovacích postelí a o naplněných i ztracených iluzích.

Kulisa

V letošním roce jsme se v rámci podcastu *Kulisa* rozhodli vytvořit letní speciál – v pěti svěžích epizodách představili noví členové našeho hereckého souboru Anna Kameníková a David Petrželka tituly nadcházející sezony.

Ej Áj – 25. července 2024

Šubyduby – 1. srpna 2024

Paní Dallowayová – 8. srpna 2024

Fušeři – 15. srpna 2024

Můj boj. Zamilovaný muž – 22. srpna 2024

Další akce divadla

Noc divadel 2024: Divadelní kvíz na Zábradlí

sobota 23. března 2024

Jaké divadlo poprvé uvedlo Čechovova *Racka*? Co je to „vrtík“? A kolik Hamletů se vejde do jednoho výtahu? Návštěvníci Divadla Na zábradlí si své znalosti mohli v rámci letošní Noci divadel otestovat v týmové vědomostní soutěži na způsob oblíbených hospodských kvízů s divadelní tematikou! Kvíz pro všechny divadelní nadšence probíhal ve foyer Divadla Na zábradlí od 17.30, 19.30 a 21.30 a na jeho výherce čekaly speciální ceny.

Zahájení 67. sezony

úterý 10. září 2024

Ani tentokrát se zahájení sezony neobešlo bez slavnostního přeplavání Vltavy vybranými plavci z řad zaměstnanců divadla i odvážných diváků. Na to proběhly v divadle vernisáže dvou výstav – ve foyer představil svou výstavu náš kmenový fotograf Vladimír KIVA Novotný, v kavárně pak svou komiksovou tvorbu uvedl David Petrželka. V 19.00 byla uvedena repríza inscenace *Racek* jako první představení 67. sezony DNz a po něm od 21.00 diskuze s herci, při které měli diváci příležitost nahlédnout ještě hlouběji do procesu tvorby a realizace inscenace.

Vánoční blázinec

pátek 20. prosince 2024

V pátek 20. prosince od 12.00 do 20.00 nabídlo Divadlo Na zábradlí svým hostům příjemné útočiště v předvánočním shonu. Návštěvníci si mohli nakoupit poslední dárky pod stromeček od členů hereckého souboru a zaměstnanců divadla, dát si svařák a na chvíli

vypnout. V nabídce byly například svítící houby z dílny Terezy Klimovičové a Renaty Houdkové, dřevěné výrobky Vojtěcha Vondráčka, keramika od našeho rekvizitáře Tomáše Pospíšila, vodítka pokladní Josefíny Raindlové, deskové hry značky Palacký games, jejichž autory jsou dramaturgové a režiséři Petr Erbes a Boris Jedínák, a mnoho dalšího. Klidné předvánoční setkání ve foyer divadla se konalo již potřetí.

Programy ve spolupráci s dalšími pořadateli

Právní stát v Rusku: debata s Amnesty International a Memorial ČR pondělí 29. dubna 2024

V rámci společenských aktivit Divadla Na zábradlí jsme uzavřeli spolupráci s neziskovou organizací Amnesty International, a to v návaznosti na uvádění úspěšné inscenace Tolstého velkolepého díla *Vzkříšení*, která s mrazivou aktuálností tematizuje justiční procesy v Rusku. Již v prosinci minulého roku jsme společně zorganizovali Maraton psaní dopisů a v rámci této akce vyjádřili podporu nespravedlivě zadrženému čečenskému vězni Idrisovi Arsamikovovi i dalším obětem právní moci v zemích ovládaných autoritářskými režimy. V dubnu, krátce po smrti ruského opozičního aktivisty a celosvětově známého vězně Alexeje Navalného, jsme navázali na spolupráci s Amnesty International diskuzí na téma právního státu v současném Rusku. Pozvání na diskuzi přijali ředitel české pobočky Amnesty International Pavel Gruber a předseda organizace Gulag.cz a sdružení Memorial ČR Štěpán Černoušek.

Open House Praha sobota 18. a neděle 19. května 2024

Opět po roce jsme se stali součástí festivalu Open House Praha a nabídli tak našim návštěvníkům jedinečnou příležitost poznat Divadlo Na zábradlí z jiné perspektivy... Při prohlídkách v rámci dvoudenního festivalu se podívali na místa, kam se běžně jako diváci nedostanou, dozvěděli se více o rozsáhlé rekonstrukci divadla i o historii budovy a načerpali zdejší genius loci až do morku kostí. Prohlídky probíhaly v sobotu i v neděli od 10.00 do 18.00 vždy po půl hodině. Podíleli se na nich jak dobrovolní průvodci organizace Open House, tak i naši mladí uvaděči.

Zažít město jinak sobota 21. září 2024

Již tradičně jsme se zúčastnili sousedského festivalu Zažít město jinak. Anenské náměstí totiž není jen kašna a parkovací místa v jeho středu. Anenské náměstí jsou i lidé, kteří na něm a v jeho okolí tvoří, vzdělávají, podnikají anebo žijí. Ti všichni na jeden den vyšli ven a ukázali všem, co dokážou. V sobotu 21. září proto proběhl společný sousedský brunch a následný tzv. Jarmark talentů, který Divadlo Na zábradlí uspořádalo ve spolupráci s Národním divadlem, kavárnou Coffee and wine U zábradlí, KC Unitaria a Galerií Fotografica. V rámci celého dne byl také na Anenském náměstí k dispozici ping pongový stůl, čtecí koutek pro celou rodinu a v podvečer zde proběhly i dva koncerty.

Maraton psaní dopisů
sobota 16. listopadu 2024

V sobotu 16. listopadu proběhl v našem divadle Maraton psaní dopisů pořádaný neziskovou organizací Amnesty International. Tentokrát jsme se zaměřili na případ běloruské hudebnice Maryji Kalesnikovy, která byla za podporu Svjatlany Cichanovské odsouzena Lukašenkovým režimem na 11 let vězení. Diváci mohli statečnou umělkyni podpořit před představením *Vzkříšení*, které se trefně věnuje kritice ruského justičního systému, a následně až do konce listopadu.

17. listopad ve spolupráci s Díky, že můžem!
neděle 17. listopadu 2024

V neděli 17. listopadu 2024 jsme oslavili výročí sametové revoluce představením speciální retro kolekce oděvů, které ve spolupráci s letenským vintage secondhandem Kuzmarkt navrhl náš kmenový scénograf a kostýmní výtvarník Marek Cpin. Limitovaná edice upcyclovaného merche byla k prodeji po celý den přímo v divadle a setkala se s velkým úspěchem.

Na Národní třídě se pak naše herečky Anežka Kubátová a Anna Kameníková a herec David Petrželka zúčastnili tradičního festivalu Korzo Národní pořádaného spolkem Díky, že můžem!, kde v Obýváku Václava Havla přečetli vybrané Havlovy texty.

Současné Bělorusko: debata s Amnesty International
sobota 23. listopadu 2024

Po představení *Veřejných nepřátel* v sobotu 23. listopadu proběhla v divadelním sále opět ve spolupráci s Amnesty International diskuze, při které se naši dramaturgové společně s odborníky na lidská práva zabývali palčivými tématy dnešní doby, a to nejen v kontextu uvedené inscenace. Pozvání přijali ředitel Amnesty International ČR Pavel Gruber, překladatelka, tlumočnice a ředitelka Kanceláře demokratických sil Běloruska v ČR Kryscina Šyjanok a matematik, dramatik a aktivista René Levinský.

Hosté v Eliadově knihovně DNz

A/ Divadelní společnost Masopust

Stálý host DNz v Eliadově knihovně od roku 2014 do 15. prosince 2024

Masopust je umělecky úzce spjatý s činností Divadla Na zábradlí. Jeho tvorba 10 let doplňovala repertoár Divadla Na zábradlí. Jeho uměleckým šéfem byl Miloslav König, kmenový herec Divadla Na zábradlí. Masopust spolupracoval s vynikajícími tvůrci českého divadla, režisérskými i hereckými osobnostmi, soustavně se věnoval dramaturgicky silnému divadlu. Propojení Masopustu s Divadlem Na zábradlí bylo organickým spojením nezávislé a zřizované kulturní scény. 15. prosince 2024 soubor, bohužel, svou činnost ukončil.

Repertoár

Elsa Aids

Přípravy na všechno

Režie Jan Mikulášek

Hrají Miloslav König a Šimon Krupa (původně Jan Hájek)

Premiéra 26. 3. 2023

Derniéra 24. 11. 2024

Miloslav König, Fredy Hirsch

Fredy

Režie Jan Nebeský

Hrají Miloslav König a Sebastian Pöthe

Premiéra 4. 6. 2022

Derniéra 1. 12. 2024

Tereza Marečková, Kateřina Součková, Jiří Adámek Austerlitz

Vyškrtaný Bůh

Režie a scénář Jiří Adámek Austerlitz

Hrají Miloslav König, Pavla Beretová, Jana Pidrmanová

Premiéra 15. 9. 2024

Derniéra 13. 12. 2024

B/ Divadelní soubor Das Thema / To téma

1. česko-německý kabaret

Stálý host DNz hraje v Eliadově knihovně DNz od roku 2018.

Repertoár

*Radio Lotar, Gefühl und Cit, Liedfabrik / Písňozávod,
Erika Mann, Kafka Has Left the Building*

B/ Další hosté

TisíciHRAn

<https://tisicihran.cz/>

V Eliadově knihovně DNz hraje představení pro školy.

Dusno

Scénář, režie Eva Čechová, Tereza Durdilová

Fialky a mejdlíčka

O dětství v padesátých letech.

Námět, dramaturgie, režie TisíciHRAn

Tanky na plovárně

O dospívání v roce 1968.

Režie Eva Čechová, Tereza Durdilová, Tereza Vohryzková

Nová krev na DAMU

Až umřu, pusťte mi... + Svatá

Režie Domen Šuman

Hrají Štěpánka Todorová, Nad'a Melková, David Petrželka, Richard Janča

My děti z druhé ruky

Režie Róbert Štefančík

Hrají Martina Znamenáčková a Michal Sikora

Divadelní spolek Dotečky

Igor Bauersima

Norway.today

Režie Michael Simandl

Hrají Koralína Baňková a Vojtěch Machuta

Jan Janča a Tomáš Hájek

Tomáš Hájek

Dies Irae

Režie Jan Janča a Tomáš Hájek

Ufftenživot

Wonderland

Koncept, režie, hraje Sára Arnstein

Podporovatelé, dárci, sponzoři

Klub štědroňů

Od roku 2022 existuje v DNz speciální abonentský program Klub štědroňů, který divákům umožňuje podpořit naše divadlo a výměnou za jejich štědrost získat množství výhod i netradičních zážitků, například vyzkoušet si divadelní profese nebo nahlédnout do skrytých zákoutí divadelní budovy. Členství v Klubu nabízíme ve dvou kategoriích dle výše příspěvku.

V roce 2024 rozšířil Klub štědroňů své řady o další členy, v současné době jej tvoří:

V kategorii „štědroň“ (od 5.000 Kč)

Eva Bendová
Dáša Březinová
Filip Hotový
Martin Jirsa
Petra Pajunková
Jan Pokorný
Josef Sebera
Nikola Šedová
Petr Šimek

V kategorii „superštědroň“ (od 10.000 Kč)

pan M. B., který si nepřeje být jmenován
Věra a Jan Flemrovi
Marika a Zdeněk Hakenovi
Petr Jiran
Michal a Bára Krejčí
Klára Kudibalová
Ing. arch. Petr Němejc
Eva Pišková
Jiří Vítek a Kristýna Kratochvílová

Partneři

ZENOVA services spol. s r.o. – stálá sleva na úklidové práce
KIVA FOTO – stálá sleva na fotografie inscenací

Dárci

On Lemon, Praha – limonády na premiéry
Na břehu Rhôny – občerstvení na premiéry

Mediální podpora

Merchandising

Naši diváci nás mohou podpořit zakoupením některého z upomínkových předmětů: tužky, programy k inscenacím, vinné sklenice, čepice, šály, ponožky, mikiny, dámská, pánská a dětská trička s citáty z inscenací DNz, dárkové poukazy, kupónové předplatné aj.

www.nazabradli.cz/eshop/

Zpracovaly: Marie Fišerová a Lucie Flemrová

Schválil: doc. Mgr. Petr Štědroň, Ph.D.

Divadlo Na zábradlí

Přílohy výroční zprávy za rok 2024, rozbor hospodaření za rok 2024

zábradlí

Rozbor hospodaření – hlavní činnost

Na hospodářském výsledku za rok 2024 se plně projevily vlivy z minulých let a hlavně již vyčerpané možnosti pro úspory prostředků na provoz. V roce 2024 Divadlo Na zábradlí hospodařilo s neinvestičním příspěvkem od zřizovatele ve výši 38 349,4 tis. Kč a s vlastními výnosy ve výši 10 480,9 tis. Kč. Celkové náklady roku 2024 byly ve výši 48 365,2 tis. Kč. Rostoucí náklady spojené hlavně s nárůstem ceny služeb, osobních nákladů a odpisů divadlo kompenzovalo nárůstem tržeb, přestože divadlo zdražovalo jen velmi pozvolně a u vybraných kategorií vstupného a titulů. Tržby ze vstupného na vlastní scéně činily 7 542,1 tis. Kč, což je o 938,3 tis. Kč více než v roce 2023. Kromě tržeb na vlastní scéně vlastním souborem se dařilo i ve spolupřátelství, které meziročně stouplu téměř na dvojnásobek a to o 192,5 tis. Kč ze 222,3 tis. Kč v roce 2023 na 414,8 tis. Kč v roce 2024. I výnosy ze zájezdů dosáhly dvojnásobku roku 2023, a to zejména díky zahraničním zájezdům. Výnosy ze zájezdů činily v roce 2024 2 259,5 tis. Kč což je nárůst o 1 149,5 tis. Kč oproti roku 2023.

Náklady roku 2024 byly vyšší než v roce 2023 a to o 5 777,3 tis. Kč. Nárůst nákladů je přímo spojen s nárůstem odpisů, které stouply na dvojnásobek oproti roku 2023 a to na 3 092,0 tis. Kč v roce 2024 díky zařazení majetku z rekonstrukce divadla. Kromě nárůstu odpisů se dále do nákladů propal růst osobních nákladů a to o 2 613,6 tis. Kč, které primárně souvisí s dorovnáním průměrných platů zaměstnanců DNz s ostatními PO HMP formou mimořádných odměn. Do nárůstu osobních nákladů se také propalaly změny související se zákonnými změnami pracovníků pracujících na dohody.

Divadlo Na zábradlí ukončilo rok 2024 s úsporou neinvestičního příspěvku ve výši 765,9 tis. Kč z toho je ovšem 408,2 tis. Kč úspora odpisů.

Výnosy – hlavní činnost

Celkové výnosy z hlavní činnosti dosáhly za rok 2024 hodnoty 10 480,9 tis. Kč, tj. meziroční nárůst o 2 036,4 tis. Kč.

Výnosy z vlastních výkonů a zboží

Tržby ze vstupného dosáhly hodnoty 7 542,1 tis. Kč, tj. meziroční nárůst o 938,3 tis. Kč.

Tržby ze spolupřátelství meziročně stouply téměř na dvojnásobek a to o 192,5 tis. Kč ze 222,3 tis. Kč v roce 2023 na 414,8 tis. Kč.

Tržby ze zájezdů v roce 2024 činily 2 259,5 tis. Kč což je nárůst o 1 149,5 tis. Kč oproti roku 2023.

Ostatní výnosy

Čerpání fondů	157,1
---------------	-------

Ostatní výnosy z činnosti	91,0
---------------------------	------

Náklady – hlavní činnost

Celkové náklady dosáhly výše 48 365,2 tis. Kč, což je 102 % plánovaných nákladů a meziroční nárůst o 5 777,3 tis. Kč. Nejvýznamnější kapitolou, která oproti roku 2022 rostla, byly osobní náklady – tato kapitola se meziročně navýšila o 2 613,6 tis. Kč díky navýšení NIP na mimořádné odměny, které kryly nízké ohodnocení zaměstnanců DNz oproti srovnatelným PO HMP. Další významnou položkou, která se pro-psala do zvýšení nákladů jsou odpisy, které, díky zařazení majetku z rekonstrukce divadla, vzrostly na dvojnásobek oproti roku 2023 na výši 3 092,0 tis. Kč.

Spotřebované nákupy

Položka zahrnuje náklady za spotřebu materiálu, spotřebu energií, prodané zboží (programy, knihy) a aktivaci DHM. Bylo vyčerpáno 109 % plánovaných nákladů, celkově jde o nárůst o 91,7 tis. Kč oproti roku 2023.

Služby

Tato kapitola meziročně vzrostla o 1 369,6 tis. Kč, a to díky obecného vlivu zvyšujících se nákladů za všechny služby. Nutno zdůraznit, že se divadlu daří dlouhodobě držet náklady za služby na poměrně nízké úrovni a ve srovnání s rokem 2022, kdy došlo k nejvyššímu nárůstu, se jedná o nárůst pouze o 693,3 tis. Kč.

Opravy a udržování

Položka zahrnuje pouze běžné opravy a údržbu.

Cestovné

Položka cestovné vzrostla hlavně díky zahraničním zájezdům.

Náklady na reprezentaci

V roce 2024 byly čerpány náklady na reprezentaci v souvislosti s činností Klubu Štědroňů. Celkové náklady v roce 2024 dosáhly výše 28,8 tis. Kč což je pokles o 7,3 tis. Kč.

Podrobnější přehled významných položek nákladů na služby	7884,9
Honoráře externistů	1554,3
Tantiémy	1095,6
Propagace	961,6
Software a IT služby	409,2
Právní služby	182,8
Telefony,internet,poštovné..	218,0
Přeprava dekorací, přeprava externisté	809,4
Nájemné	275,4
Úklid a nakládání s odpady	550,2
Čistírna	36,6

Osobní náklady

Prostředky na platy byly vyčerpány oproti rozpočtu ze 100 %.
Počet zaměstnanců byl ve výši limitu.

Ostatní

Další osobní náklady neuvedené v tabulkách byly vynaloženy
na úrazové pojištění zaměstnanců, nemocenské placené
zaměstnavatelem, lékařské prohlídky a příspěvek na stravenky.

Úrazové pojištění zaměstnanců	131,5
Lékařské prohlídky	16,1
Stravenky	515,2

Rozbor hospodaření PO za rok 2024

Tabulka č. 1
část 1

Hlavní činnost

v tis. Kč

	Schv. rozp. 2024	Uprav. rozp. k 31. 12. 2024	Skutečnost k 31. 12. 2024	% plnění k UR	Skutečnost k 31. 12. 2023
VÝNOSY celkem (mimo účet 672)	8 526,3	8 526,3	10 480,9	123	8 444,5
60X Výnosy z vlastních výkonů a zboží	8 526,2	8 526,2	10 232,8	120	8 133,6
z toho: 602 041X vstupné na vl. Scéně	7 016,2	7 016,2	7 542,1	107	6 603,8
602 042X ze spolupřadatelství	200,0	200,0	414,8	207	222,3
602 043X ze zájezdů	1 300,0	1 300,0	2 259,5	174	1 110,0
64X Ostatní výnosy	0,1	0,1	248,1	248100	310,7
66X Finanční výnosy	0,0	0,0	0,0		0,2
NÁKLADY celkem	43 541,7	47 205,7	48 365,2	102	42 587,9
z toho vybrané položky					
50X Spotřebované nákupy:	2 217,3	1 818,1	1 981,1	109	1 889,4
z toho: 501 spotřeba materiálu	1 306,0	1 061,0	1 249,8	118	1 111,9
502 spotřeba energie	961,3	807,1	1 075,3	133	881,4
51X Služby:	5 846,0	6 690,5	7 884,9	118	6 515,3
z toho: 511 opravy a udržování	111,0	197,7	204,5	103	387,6
512 cestovné	320,0	559,9	547,4	98	189,5
513 náklady na reprezentaci	40,0	40,0	28,8	72	36,1
518 031X a 518 038X nájemné a služby (nebyt.prost.)	270,0	263,2	275,4	105	279,5
518 032X úklid a nakládání s odpady	600,0	400,0	550,2	138	487,2
518 037X služby telekom. a infor. a telekom. tech.	1 100,0	1 042,0	1 642,3	158	908,6
518 034X honoráře exter. umělců	1 100,0	1 608,0	1 554,3	97	1 110,1
518 035X tantiémy	1 100,0	1 018,4	1 095,6	108	1 014,2
518 036X propagace	700,0	684,1	961,6	141	872,6
52X Osobní náklady:	30 836,3	33 316,4	33 312,0	100	30 698,4
z toho: 521 030X platy zaměstnanců	21 512,0	23 375,5	23 369,3	100	21 710,3
521 034X náhrady za prac. neschopnost vč. karantény	110,1	61,6	45,0	73	37,5
521 031X ostatní osobní náklady	650,0	650,0	888,0	137	655,3
524 zákonné soc. pojištění	7 536,0	8 276,3	8 054,0	97	7 427,6
527 030X zák. soc. náklady - FKSP	216,2	233,7	234,1	100	435,0
53X Daně a poplatky	10,0	112,4	111,1	99	112,3
54X Ostatní náklady - z toho:	129,6	224,7	285,2	127	329,8
z toho: 541 sml.pokuty a úroky z prodlení	0,0	0,0	0,0		0,0
542 jiné pokuty a penále	2,5	2,9	6,4	221	2,3
547 manka a škody	0,0	0,0	15,4		5,7
55X Odpisy, rezervy a opravné položky	4 500,0	5 033,0	4 762,7	95	3 040,1
z toho: 551 03XX-08XX odpisy jako zdroj 416	3 500,0	3 500,0	3 092,0	88	1 394,8
551 09XX odpisy kryté státní dotací a zahraničí	0,0	0,0	0,0		0,0
558 drobný dlouhod. majetek	1 000,0	1 533,0	1 670,9	109	1 645,4
56X Finanční náklady	2,5	10,6	28,2	266	2,5
59X Daň z příjmů	0,0	0,0	0,0		0,1
Hospodářský výsledek	-35 015,4	-38 679,4	-37 884,3	98	-34 143,4
Neinvestiční příspěvek	35 015,4	38 349,4	38 349,4	100	33 789,1
Státní dotace		330,0	300,8	91	661,5
Ostatní (672)					
Celkový výsledek hospodaření	0,0	0,0	765,9		307,2
- v řádku neinvestiční příspěvek skutečně poskytnuté finanční prostředky v roce 2023 plus případný proučtovaný odvod z fondu investic za současného zvýšení neinvestičního příspěvku					
- v řádku státní dotace skutečně poskytnuté fin. prostředky ze státního rozpočtu prostřednictvím hl. m. Prahy					
- v řádku ostatní proučtované fin. prostředky na účtu 672 např. odpisy ze st. dotace, dotace ze stát. fondů, MČ, Agentur atd.					

Zpracoval: Richard Juan Rozkovec
Tel.: 721 489 699 Datum: 31. 1. 2025

Schválil: Doc. Mgr. Petr Štědroň, Ph.D.

Rozbor hospodaření – doplňková činnost

Doplňková činnost v roce 2024 skončila se zlepšeným hospodářským výsledkem ve výši 207,1 tis. Kč. Část zlepšeného výsledku hospodaření je navržena na převod do rezervního fondu a část na převod do fondu odměn.

Výnosy – doplňková činnost

Celkové výnosy za základní aktivity doplňkové činnosti jsou za rok 2024 vyšší, než bylo plánováno v rozpočtu, přestože oproti roku 2023 znamenají mírný pokles. Zároveň došlo ale i k poklesu nákladů a celkový hospodářský výsledek je tak lepší než v minulém roce.

Výnosy celkem	1206,7
Výnosy z pronájmu	924,6
Tržby z reklamy	85,0
Výnosy z prodeje zboží	197,1

Náklady – doplňková činnost

Podstatná část nákladů na služby je kalkulována s ohledem na dosažené výnosy. Náklady za rok 2024 dosáhly výše 999,6 tis. Kč, což je o 40,0 tis. méně než v roce 2023.

Služby	163,9
Propagace, právní služby	98,2
Úklid	44,3

Osobní náklady

Osobní náklady dosahují srovnatelné výše jako v roce 2023 a jsou pouze o 7,7 tis. nižší.

Rozbor hospodaření PO za rok 2024

Tabulka č. 2

Doplňková činnost

v tis. Kč

	Schválený rozpočet 2024	Skutečnost k 31.12.2024	% plnění k UR
Výnosy celkem	925,4	1 206,7	130
Náklady celkem	925,4	999,6	108
z toho vybrané položky			
Spotřebované nákupy	180,0	187,0	104
z toho: spotřeba materiálu	10,0	0,0	0
spotřeba energie	50,0	50,9	102
Služby	148,0	163,9	111
z toho: opravy a udržování	0,0	0,0	0
cestovné	0,0	0,0	0
nájemné a služby (nebyt. prostory)	0,0	0,0	0
úklid	45,0	44,3	98
výkony spojů	23,0	21,3	93
Osobní náklady – z toho:	597,4	648,7	109
mzdové náklady (521 003x)	440,0	480,6	109
ostatní osobní náklady	0,0	0,0	0
zákonné soc. pojištění	153,0	163,4	107
zák. soc. náklady – FKSP	4,4	4,8	109
Daně a poplatky (53x)	0,0	0,0	0
Ostatní náklady – z toho:	0,0	0,0	0
smluvní pokuty a úroky z prodlení			
jiné pokuty a penále			
manka a škody			
Odpisy dlouhodobého majetku	0,0	0,0	0
z toho: z budov a staveb (551)			
zařízení (551)			
Drobný dlouhod. majetek (558)	0,0	0,0	0
Daň z příjmů (591 a 595)			
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK	0,0	207,1	0
(+ zisk, – ztráta)			

Zpracoval: Richard Juan Rozkovec

Tel.: 721 489 699

Datum: 31. 1. 2025

Schválil: Doc. Mgr. Petr Štědroň, Ph.D.

Výkonové ukazatele divadel – skutečnost r. 2024

Tabulka č. 4

Ukazatel	Měrná jednotka	plán 2024	Skutečnost k 31.12. 2024	% plnění k plánu roku 2024
Představení na vlastní scéně	počet	230	243	105,7%
z toho: vlastním souborem	počet	200	208	104,0%
spolupořadatelství – hostování	počet	30	35	116,7%
Představení na zájezdech	počet	15	27	180,0%
Představení hostujících souborů		0	0	0,0%
tj. pronájem divadla cizím subjektům	počet	0	0	0,0%
Návštěvníci na vl. scéně celkem:	počet	23 000	26 548	115,4%
z toho : vlastním souborem	počet	22 000	25 073	113,2%
spolupořadatelství-hostování	počet	1 000	1 475	147,5%
z toho: počet diváků - děti	počet	0	467	0
počet diváků - studenti	počet	6 000	6 791	113,2%
počet diváků - senioři	počet	3 000	3 521	117,4%
počet diváků - dospělí	počet	13 300	15 769	118,6%
Tržby – výnosy z hl. činnosti celkem:	tis. Kč	8 526	10 481	122,9%
z toho : ze vstupného na vl. scéně vl. souborem	tis. Kč	7 000	7 542	107,7%
ze spolupořadatelství	tis. Kč	200	415	207,4%
ze zájezdů	tis. Kč	1 300	2 260	173,8%
ostatní výnosy	tis. Kč	26	248	953,8%
Tržby – výnosy z doplň. činnosti celkem:	tis. Kč	925	1 207	130,5%
z toho: za pronájmy divadel. sálu	tis. Kč	0	0	0,0%
za pronájmy ostatních prostor	tis. Kč	500	925	184,9%
ostatní výnosy z DČ	tis. Kč	425	282	66,4%
Doplatek hl. m. Prahy na 1 představení na vl. scéně	v Kč	152 241	157 816	103,7%
Doplatek hl. m. Prahy na 1 návštěvníka na vl. scéně	v Kč	1 522	1 445	94,9%
Nabídnutá místa, kapacita divadla	počet	27 000	30 684	113,6%
Návštěvnost na vl. scéně	%	85,0%	86,5%	101,8%
Tržebnost na vl. scéně	%	80,0%	76,8%	95,6%
Průměrná cena vstupenky	Kč	310	301,7	97,3%
Počet premiér	počet	3	6	200,0%

Zpracoval: Richard Juan Rozkovec

Tel.: 721 489 699

Datum: 11. 2. 2025

Schválil: Doc. Mgr. Petr Štědroň, Ph.D.

Plnění počtu zaměstnanců a prostředků na platy za rok 2024

Ukazatel	Měrná jedn.	Rok 2024 x)	Skutečnost k 31. 12. 2024	% plnění	Skutečnost k 31. 12. 2023
A	b	1	2	3	4
Hlavní činnost					
Počet zaměstnanců	přep. os.	49,9	49,9	100,0	49,9
Prostředky na platy (521,030x)	tis. Kč	23 375,5	23 369,3	100,0	21 710,3
Z toho: čerpání fondu odměn xx)	tis. Kč	x	x		0,0
Platové tarify	tis. Kč	14 779,0	14 776,0	100,0	15 127,5
Osobní příplatky	tis. Kč	2 742,0	2 739,0	99,9	2 171,5
Odměny	tis. Kč	2 689,0	2 689,0	100,0	1 567,0
Příplatky za vedení	tis. Kč	523,0	523,0	100,0	512,6
Zvláštní příplatky	tis. Kč	519,4	519,3	100,0	314,7
Průměrný plat	Kč	39 037	39 027	100,0	36 256
Ostatní osobní náklady	tis. Kč	650,0	888,0	136,6	655,3
Doplňková činnost					
Počet zaměstnanců	přep. os.	x	1	x	1
Prostředky na platy	tis. Kč	x	482,6	x	420,6
Průměrný plat	Kč	x	40050,0	x	40216,7
Ostatní osobní náklady	tis. Kč	x	0	x	0

Čerpání prostředků na platy bylo ve výši 100 % oproti rozpočtovaným platům.
Počet zaměstnanců byl výši jako limit.

Zpracoval: Richard Juan Rozkovec

Tel.: 721 489 699

Datum: 11. 2. 2025

Schválil: Doc. Mgr. Petr Štědroň, Ph.D.

Náklady na inscenace v roce 2024

Tabulka č. 6

v tis. Kč

Sál/ zkuš.	Titul	Datum premiéry	Pořizovací náklady		Autorské honoráře			Náklady celkem
			věcné	inscenátoři	hosté / 1 repríza	tantiémy %	tantiemy	
EK	Franz a kavka	26. 1. 2024	32,60	175,50	3,50	0	0,00	211,60
sál	Unitř banánu	2. 2. 2024	300,15	127,28	1,50	10%	95,69	524,62
sál	Racek	20. 3. 2024	390,58	281,00	1,50	10% + DPH	77,70	750,78
sál	Bůh v Las Vegas	5. 6. 2024	426,60	137,50	0,50	13% + DPH	61,03	625,63
sál	Ej Áj	8. 11. 2024	308,83	80,00	0,00	8%	14,56	403,39
sál	Šbyduby	2. 12. 2024	0,00	106,00	1,50	6%	6,94	114,44
								2 630,46

Zpracoval: Richard Juan Rozkovec
Tel.: 721 489 699
Datum: 11. 2. 2025

Schválil: Doc. Mgr. Petr Štědroň, Ph.D.

Mgr. Petr Štědroň, Ph.D.
ředitel Divadla Na zábradlí

Richard Juan Rozkovec
ekonom Divadla Na zábradlí

V Praze dne 12. 2. 2025

Divadlo Na zábradlí

Přílohy výroční zprávy za rok 2024, mediální ohlasy

zábradlí

Příloha č. 2

Přehled článků a recenzí

Ať žije divadlo! 24. 1. 2024, Jaroslav Hauer
Divadlo Na zábradlí uvede pro děti pohádkový kabaret Franz a kavka
Je to příběh o osobní odvaze, o tom, že s každým strachem je potřeba bojovat a taky, a to hlavně, je to příběh o naději.
<https://www.atzijeivadlo.cz/divadlo-na-zabradli-uvode-pro-deti-pohadkovy-kabaret-franz-a-kavka/>

Classic Praha, 26. 1. 2024, Filip Sychra
Kafka pro děti očima jeho sester
Divadlo Na Zábradlí uvede premiéru své vůbec první inscenace pro děti Franz a kavka. V Eliadově knihovně mohou netradiční náhled na život Franze Kafky v režii Jiřího Jelínka vidět děti i jejich dospělý doprovod.
<https://www.classicpraha.cz/aktualne/kulturni-servis/kavka-pro-deti-ocima-jeho-sester/>

art2friends.cz
Franz a kavka Na zábradlí
Divadlo Na zábradlí v pátek 26. ledna v 17 hodin na komorní scéně Eliadovy knihovny představí svou historicky první inscenaci pro dětské publikum Franz a kavka. V hravém tvaru proloženém autorskými písněmi odvypráví příběh Franze Kafky a jeho sester.
<https://www.art2friends.cz/franz-a-kavka-na-zabradli/>

Místní kultura, 25. 1. 2024
TZ DNz, Lucie Flemrová
Zábradlí chystá dvě premiéry najednou – Kafku pro děti a poctu jinakosti
PRAHA: Divadlo Na zábradlí zahajuje nový rok ve velkém – na přelomu ledna a února uvede hned dvě premiéry. Na komorní scéně Eliadovy knihovny představí svou vůbec první inscenaci pro děti Franz a kavka v režii Jiřího Jelínka, která v hravém tvaru proloženém autorskými písněmi rozehraje příběh Franze Kafky a jeho sester.
<https://www.pro-kulturu.cz/zabradli-chysta-dve-premiery-najednou-kafku-pro-deti-a-poctu-jinakosti/>

Play.cz, 25.1.2024
První inscenací Divadla Na zábradlí pro děti je pohádkový kabaret Franz a kavka
Divadlo Na zábradlí v pátek 26. ledna v 17 hodin na komorní scéně Eliadovy knihovny představí svou historicky první inscenaci pro dětské publikum Franz a kavka. V hravém tvaru proloženém autorskými písněmi odvypráví příběh Franze Kafky a jeho sester.
<https://www.play.cz/novinky/prvni-inscenaci-divadla-na-zabradli-pro-deti-je-pohadkovy-kabaret-franz-a-kavka/>

Proti šedi, 25 ledna, 2024
Vzpomínky na Franze Kafku budou letos ve velkém stylu
Letos vzpomeneme rovných sto let od smrti Franze Kafky, jednoho z nejdůležitějších a nevlivnějších literárních autorů dvacátého století. U této příležitosti chystají kulturní instituce spoustu akcí, zde přinášíme některé z těch nejzajímavějších.
<https://protisedi.cz/vzpominky-na-franze-kafku-budou-letos-ve-velkem-stylu/>

Lidovky.cz, 2.2.24, Machalická
RECENZE: Franz Kafka to prostě nemá lehké. Půvabná jednohubka na Zábradlí potěší dětského i dospělého diváka
Divadlo Na zábradlí uvedlo půvabnou miniaturu Franz a kavka, která si pohrává nejenom se známými detaily ze života slavného spisovatele, ale i s motivy z jeho knih.
https://www.lidovky.cz/orientace/kultura/divadlo-na-zabradli-franz-a-kavka-kafka-e-liadova-knihovna.A240131_112757_In_kultura_hma?source=piano_skylink

Divadelní noviny č.5/24, 19. února 2024, Kateřina Kykalová, Úvod ke Kafkovi
RECENZE: ...či kafkovská propedeutika, tak lze nazvat novou inscenaci pro děti Divadla Na zábradlí Franz a kavka, uváděnou v komorním sále Eliadovy knihovny pro intoše od čtyř let. Režisér Jiří Jelínek s dramaturgyní Terezou Lexovou ve svém hravém kabaretu, který je víc „dada“ než „bubu“, po dvanácti letech spojili sestry Anežku a Barboru Kubátovy.

<https://www.divadelni-noviny.cz/uvod-ke-kafkovi>

Aktualne.cz, 7. 2. 2024, Marcela Magdová
RECENZE: Kafka se bojí sněhu i výletu na zámek Divadlo Na zábradlí poprvé hraje pro děti

Míst, kam v Praze vyrazit za kvalitním dětským divadlem, přibývá. Vedle tradičního Minoru, Spejbla a Hurvínka či nezávislého studia Damúza inscenace pro nejmladší čím dál častěji zařazují na repertoár také divadla dosud orientovaná na dospělé. Nově k nim přibylo Na zábradlí. V takzvané Eliadově knihovně, malém sále v patře, uvádí „pohádkový kabaret pro intoše od čtyř let“ nazvaný Franz a kavka.

<https://magazin.aktualne.cz/kultura/franz-a-kavka-divadlo-na-zabradli-recenze/r~37579192c59211ee86860cc47ab5f122/>

ČT art, 8. 2. 2024, Adéla Kalusová Franz Kafka má obavy. Strach rozežene smích jeho sester nebo křídla superhrdinky kavky
RECENZE: Divadlo Na Zábradlí uvedlo svou historicky první inscenaci pro děti, přesněji řečeno pro celou rodinu. V komorním příjemném prostředí Eliadovy knihovny ožívá v režii Jiřího Jelínka příběh o malém chlapci, který měl obavy ze všeho, co potkal i nepotkal. Na strach však nebyl sám. Měl kolem sebe sestry, díky nimž dokázal obavy překonávat.

<https://art.ceskatelevize.cz/inside/franz-kafka-ma-obavy-strach-rozezene-smich-jeho-sester-nebo-kridla-superhrdinky-kavky-sSxln>

Kulturio.cz, 30. 1. 2024, Štěpán Klinkovský Franz a kavka: Strach si musíš umět osedlat
RECENZE: V Divadle Na zábradlí ožívá domácnost rodiny malého Franze Kafky. Díky jeho třem starším sestrám zde nepřestává být veselo. Zpívají si, pošťuchují se, ale hlavně si libují ve vyprávování historek. Úzkostlivému Franzovi ovšem neuvěřitelné příběhy nahánějí strach, a tak pro něj sestry vymyslí postavu kavky, ptáčka, který mu pokaždé, když ho zavolá, přiletí na pomoc v boji s vtíravými obavami.

<https://kulturio.cz/recenze-divadlo-franz-a-kavka/>

iDivadlo, 3. 2. 2024, Helena Grégrová (redakce)

Uvnitř banánu - 75 %.

RECENZE: Sympaticky ulítlý, místy téměř až psychedelický, na každý pád inspirativní trip do zákoutí odvrácené strany mainstreamového hudebního vkusu, do pozoruhodného světa tvorby „podivínů“, vymykajících se pouťům jakékoli konvence.

<https://www.i-divadlo.cz/divadlo/divadlo-na-zabradli/uvnitr-bananu>

Nadivadlo, blog, 3. 2. 2024, Jakub Škorpil

RECENZE: V zásadě bych na okraj inscenace na motivy knihy Pavla Klusáka Uvnitř banánu mohl napsat něco podobného, co jsem poznamenal už v reakci na Medvěda s motorovou pilou. Obě inscenace mají obdobná pozitiva i negativa. Na jedné straně stojí tentokrát herectví Davida Petřelky, Kateřiny Císařové a Anny Kameníkové, muzikálnost většiny obsazených a hudba Martina Kyšperského r/evokující kreace
<https://nadivadlo.blogspot.com/2024/02/skorpil-uvnitr-bananu-divadlo-na.htmlmuzikálních-outsiderů-a-exotů>.

Lidovky.cz, 8. 2. 2024, Jana Machalická

RECENZE: Jak to vypadá uvnitř banánu? Fantasmagorický rej na Zábradlí okouzlí lehkostí, hravostí i zvláštním smutkem
Nová inscenace Divadla Na zábradlí Uvnitř banánu se volně inspiruje stejnojmennou knihou Pavla Klusáka. Její tvůrci dramaturgyně Dora Štědroňová a režisér Jan Mikulášek si z ní vybrali jen některé postavy, a hlavně po svém zpracovali atmosféru podivně vyšínutého světa outsiderů z hudební branže.
https://www.lidovky.cz/orientace/kultura/divadlo-na-zabradli-uvnitr-bananu-pavel-klusak-dora-stedronova-jan-mikulasek.A240207_125647_In_kultura_hma

Kulturio.cz, 9. 2. 2024, Štěpán Klinkovský

Hudba jako střep vytažený ze zátylku
RECENZE: Divadlo Na zábradlí přichází s dramaturgií knihy Pavla Klusáka Uvnitř banánu. Zpracovává osudy několika outsiderů hudebního světa, skutečných i fiktivních. Odlišnost tvůrčí i charakterová jsou zde brány jako past, ale také šance – postavy oscilují mezi uměním a neumětelstvím, duševním probuzením a šílenstvím, nebem a peklem.

<https://kulturio.cz/divadlo-uvnitr-bananu/>

Divadelní noviny, ročník 33, 19. 2. 2024,

Josef Chuchma

Střihneme si zase tu naši

RECENZE: Rozpor mezi hereckou zdatností až suverenitou a povědomostí výjevů pro mě ve štedroňovsko-mikuláškovském Divadle Na zábradlí pokračuje.

<https://www.divadelni-noviny.cz/strihneme-si-zase-tu-nasi>

Hospodářské noviny, 23. 2. 2024, Irena Jirků
RECENZE: Vítejte v labyrintu myslí. Aneb kdo je normální a kdo ne? V Divadle Na zábradlí neplatí hranice.

Nejdříve vznikl text Uvnitř banánu, který napsal Pavel Klusák o muzikantech-outsiderrech. V Divadle Na zábradlí se ovšem literární předloha nereprodukuje, ale vzniká svébytný svět.

<https://vikend.hn.cz/c1-67297650-vitejte-v-labyrintu-mysli-aneb-kdo-je-normalni-a-kdo-ne-v-divadle-na-zabradli-neplati-hranice>

Deník N, 26. 2. 2024, Barbora Schneiderová
RECENZE: Kdo je Vojtěch Vondráček a proč má dostat Thálii?

Uvnitř banánu oslavuje hudební outsidery Divadlo Na zábradlí uvedlo na začátku února novinku Uvnitř banánu. Inscenace kmenového režiséra Jana Mikuláška a dramaturgyně a umělecké šéfky divadla Dory Štedroňové vychází ze stejnojmenné knihy hudebního publicisty Pavla Klusáka, který v ní vrší příběhy všelijakých podivínů.

<https://denikn.cz/1360164/kdo-je-vojtech-vondracek-a-proc-ma-dostat-thalii-uvnitř-bananu-oslavuje-hudebni-outsidery/>

Nadivadlo, 3. 3. 2024, Lukáš Dubský

RECENZE: Uvnitř banánu

Na novou inscenaci Jana Mikuláška v Divadle Na zábradlí jsem mířil trochu s obavami. U Medvěda s motorovou pilou jsem měl pocit, že se režisérův oblíbený formát krátkých skečů rozvíjejících ústřední téma či motiv už poněkud vyčerpá a Mikulášek se v něm umělecky zacyklil.

<https://nadivadlo.blogspot.com/2024/03/dubsky-uvnitř-bananu-divadlo-na-zabradli.html>

UNI – kulturní magazín, březen 2024, Jan Kerbr

RECENZE: Uvnitř banánu

Pavel Klusák, Jan Mikulášek, Dora Štedroňová, Martin Kyšperský Divadlo Na zábradlí

Knížka povídek Pavla Klusáka Uvnitř banánu o muzikantech-outsiderrech, existujících i „vymyšlených“, inspirovala tvůrčí tandem Divadla Na zábradlí, režiséra Jana Mikuláška a dramaturgyni Doru Štedroňovou, k vytvoření téměř halucinogenní inscenace, hudebně pak ke zrodu jevištního díla přispěl Martin Kyšperský, vůdčí osobnost brněnských Květů.

<https://www.magazinuni.cz/divadlo/recenze-divadlo/uvnitř-bananu-pavel-klusak-jan-mikulasek-dora-stedronova-martin-kyspersky/>

Nová večerní Praha, 15. 3. 2024, red.
Noc divadel 2024: Divadlo Na zábradlí zve na divadelní kvíz, Nová večerní Praha, 15. 3. 2024

Tradiční Noc divadel se tentokrát koná v březnovém termínu, a to v sobotu 23. 3. Divadlo Na zábradlí naváže na dvě odpolední představení inscenace Franz a kavka večerem v duchu „hospodského kvízu“ na divadelní téma.

<https://www.vecerni-praha.cz/noc-divadel-2024-divadlo-na-zabradli-zve-na-divadelni-kviz/>

Nadivadlo blog, 22. 3. 2024, Vladimír Mikulka

RECENZE: Čechov až na kost.

Asi jsem nebyl sám, kdo od Havelkova Racka v Divadle na Zábradlí očekával, že režisér klasiku nějakým způsobem „rozstřílí“ (nebo že třeba odkáže na zdejšího, dnes už legendárního Racka Léblova).

<https://nadivadlo.blogspot.com/2024/03/mikulka-racek-divadlo-na-zabradli.html#more>

Novinky.cz, 22. 3. 2024, Radmila Hrdinová
RECENZE: Racek jako potápějící se Titanic. Po třiceti letech od legendární inscenace režiséra Petra Lébla se na scénu pražského Divadla Na zábradlí vrátil Čechovův Racek. Zvolil si ho tak trochu překvapivě režisér Jiří Havelka, který před pevnými texty dává přednost svým autorským projektům.

<https://www.novinky.cz/clanek/kultura-divadlo-recenze-racek-jako-potapejici-se-titanic-40465151>

Lidovky.cz, 22. 3. 2024, Jana Machalická
RECENZE: Čechov na Zábradlí bojuje s gravitací. Obraz trapnosti lidské existence nám tak nějak zbanálněl.

Divadlo Na zábradlí překvapivě sáhlo po

klasice a přizvalo si k tomu režiséra Jiřího Havelku, který se věnuje především autor-
skému divadlu. Volba padla na Čechovova
Racka, což lze do jisté míry označit jako dra-
maturgický risk, jelikož se hned nabízí kon-
frontace s někdejší slavnou inscenací Petra
Lébla v tomto divadlo z roku 1994. Budiž
řečeno, že i nové nastudování po třiceti
letech zůstává v jejím stínu.

[https://www.lidovky.cz/orientace/kultura/
divadlo-na-zabradli-anton-pavlovic-cechov-
-racek-jiri-havelka.A240322_143241_In kul-
tura_hma](https://www.lidovky.cz/orientace/kultura/divadlo-na-zabradli-anton-pavlovic-cechov-racek-jiri-havelka.A240322_143241_In_kul-tura_hma)

ČRo Vltava, Mozaika, 22.3.2024, 8:46, Mar-
cela Magdová

[https://program.rozhlas.cz/zaznamy?
gl=1*dbm6c8*_ga*MTc4MzU5NDQwL-
jE3MDcyMjcyMzQ*_ga_NHXTP7RWN-
V*MTcxMTM3NTM4OC43LjEuMTcxM-
TM3NTQ0MS4wLjAuMTA1MTMxMTczNg..#/
vltava/2024-03-22](https://program.rozhlas.cz/zaznamy?gl=1*dbm6c8*_ga*MTc4MzU5NDQwL-jE3MDcyMjcyMzQ*_ga_NHXTP7RWN-V*MTcxMTM3NTM4OC43LjEuMTcxM-TM3NTQ0MS4wLjAuMTA1MTMxMTczNg..#/vltava/2024-03-22)

ČT24, 22. 3. 2024

Racek vrací do Divadla Na zábradlí neko-
nečné čekání na štěstí, které nepřichází
Do pražského Divadla Na zábradlí se vrací
Racek. Hra Antona Pavloviče Čechova měla
na této scéně naposledy premiéru před
třiceti lety v oceňovaném nastudování Petra
Lébla. Nyní komedii o nenaplněných ideálech
a citech režíruje Jiří Havelka.

[https://odkazovac.cz/racek-vraci-do-diva-
dla-na-zabradli-nekonecne-cekani-na-stesti-
-ktere-neprichazi-15974.html](https://odkazovac.cz/racek-vraci-do-diva-dla-na-zabradli-nekonecne-cekani-na-stesti-ktere-neprichazi-15974.html)

Aktuálně.cz, 26. 3. 2024, Marcela Magdová
RECENZE: Racka spláchne nicota. Nový
Čechov Na zábradlí se obejde bez výstřelu.
... přes nejprve drobné změny ročních období
tvůrci naznačují změny mezi dějstvími.
Přestože předěly se obejdou beze slov, díky
působivým obrazům vzbuzují největší podíl
emocí v celé inscenaci. Divadlo Na zábradlí
uchopilo Racka s jasným klíčem, jakkoli jej
mnozí budou rozporovat s argumentem již
mnohokrát použitého.

[https://magazin.aktualne.cz/kultura/
cechov-racek-divadlo-na-zabradli-re-
cenze/r~ca700612eb8f11eeae9c0c-
c47ab5f122/?utm_source=mediafed&utm
medium=rss&utm_campaign=mediafed](https://magazin.aktualne.cz/kultura/cechov-racek-divadlo-na-zabradli-re-cenze/r~ca700612eb8f11eeae9c0c-c47ab5f122/?utm_source=mediafed&utm_medium=rss&utm_campaign=mediafed)

Bubínek Revolveru 4. 4. 2024, Terezie
Pokoná

RECENZE: Vykuchaný Racek na šikmé ploše
V poslední dekádě se Divadlo Na zábradlí
pod svým stávajícím vedením zaměřovalo
na inscenování textů původně pro divadlo
neurčených (snad s výjimkou Macbetha,
který je zde ale razantní Jařabovou variací
na Shakespearovu tragédii). Proto když se
teď na repertoáru objevil Čechovův Racek
(v osvědčeném překladu Leoše Suchařípy,
premiéra 20. 3.), vzbuzuje už jen taková dra-
maturgická volba, jejíž nečekanost podtrhuje
ve svých tiskových materiálech i samo diva-
dlo, pozornost.

[https://www.bubinekrevolveru.cz/vyku-
chany-racek-na-sikme-plose?fbclid=I-
wAR02qH8hPq6QGe5o4nUGfJoXVZG7uC-
KDs48-zsibTujDbHFEfAzgSGw--1w_aem_
ASsFvwXppcgxc6v6svf087A3-Z3hKBbr-
CA8_03MSmLbw_DxKZJskxRBGE45bU-
m4ulHpPKdDxFnx6KXMzIJC5d0Z](https://www.bubinekrevolveru.cz/vyku-chany-racek-na-sikme-plose?fbclid=I-wAR02qH8hPq6QGe5o4nUGfJoXVZG7uC-KDs48-zsibTujDbHFEfAzgSGw--1w_aem_ASsFvwXppcgxc6v6svf087A3-Z3hKBbr-CA8_03MSmLbw_DxKZJskxRBGE45bU-m4ulHpPKdDxFnx6KXMzIJC5d0Z)

Záhledy – podcast časopisu Svět a divadlo,
5. 4. 2024

O inscenaci Racka, kterou v Divadle Na
zábradlí nastudoval Jiří Havelka, hovoří
Jakub Škorpil, Barbora Sedláková a Vladimír
Mikulka.

[https://talk.youradio.cz/porady/zahledy/
21-divadlo-na-zabradli-racek](https://talk.youradio.cz/porady/zahledy/21-divadlo-na-zabradli-racek)

ČT Art, 15. 4. 2024, Adéla Kalusová
Postavy v Rackovi spolu nekomunikují...
Komunikují aspoň s divákem „Zábradlí“?
Divadlo Na Zábradlí zařadilo na repertoár
Čechovova Racka. K režii přizvalo Jiřího
Havelku, známého nekonvenčními přístupy
k látkám. Na této scéně také leží stín nastu-
dování tohoto slavného titulu Petrem Léblem
počátkem devadesátých let, přičemž jeho
inscenace patří mezi nejzásadnější čecho-
vovské počiny v kontextu tuzemské divadelní
historie.

[https://art.ceskatelevize.cz/inside/postavy-
-v-rackovi-spolu-nekomunikuji-komunikuji-
-aspon-s-divakem-zabradli-or8jn?fbclid-
IwAR0ORq_Mujqzq7vFrg6ay9DYyQAr-
cx6ahDqVO_pncWjg-ZDL3aYIfXQJE8_
aem_AcYuOE2o2U8hjTRZGEHbbQrHRTj-
PU0E5zm8ABpihf9TFbvn8-rDSOuqC-
KexARoBlf2zDQoNhZUX3FkuMZbby9VM3](https://art.ceskatelevize.cz/inside/postavy-v-rackovi-spolu-nekomunikuji-komunikuji-aspon-s-divakem-zabradli-or8jn?fbclid=IwAR0ORq_Mujqzq7vFrg6ay9DYyQAr-cx6ahDqVO_pncWjg-ZDL3aYIfXQJE8_aem_AcYuOE2o2U8hjTRZGEHbbQrHRTj-PU0E5zm8ABpihf9TFbvn8-rDSOuqC-KexARoBlf2zDQoNhZUX3FkuMZbby9VM3)

Divadelní noviny č.8/33, 15. 4. 2024, Marie Reslová
Čechov ve 100 minutách
Režisér Jiří Havelka se po desítkách tematicky odvážných autorských prací experimentujících s formou rozhodl inscenovat v Divadle Na zábradlí zavedenou klasiku: Čechovova Racka. De facto konvenčně, jako moderní interpretační divadlo. Pokud se nepletu, je to poprvé – takže paradoxně jde opět o experiment. Kupodivu vyšel.
<https://www.divadelni-noviny.cz/cechov-ve-100-minutach>

Český rozhlas Vltava, 18. 4. 2024
Na jevišti po očku sleduju, jestli se mnou diváci jdou a jestli reagují, říká herečka Jana Plodková. Ve Vízitce mluví o tom, proč je pro ni Divadlo Na zábradlí divadlem roku a jak snáší to, když samu se sebe vidí ve filmu nebo slyší v audioknihách či na Vltavě.
<https://vltava.rozhlas.cz/na-jevisti-po-ocku-sleduju-jestli-se-mnou-divaci-jdou-a-jestli-reaguji-rika-9217516>

Český rozhlas Vltava, 26. 4. 2024, Martina Rasch, Karolína Koubová
Když některé věci nezkusíte, vůbec nezjistíte, co z vás může vyjít, říká herečka Anežka Kubátová. Ve Vízitce mluví o tom, proč je pro ni Divadlo Na zábradlí divadlem roku a jak snáší to, když samu se sebe vidí ve filmu nebo slyší v audioknihách či ...
<https://vltava.rozhlas.cz/kdyz-nektere-veci-nezkusite-vubec-nezjistite-co-z-vas-muze-vyjit-rika-herecka-9221446>

Divadelní noviny, 9/2024, 30.4.2024
Dream Factory pod kůží
/.../ Divadlo Na zábradlí pak v Pokladu naváže hned dvěma představeními – site-specific jednohubkou Bar a inscenací O Pavlovi o manželství spisovatele, scénáristy a alkoholika Pavla Juráčka a novinářky a spisovatelky Dani Horákové. V dramati-
zaci podle knihy, kterou napsala sama Daňa Horáková, exceluje Anežka Kubátová, která za svůj herecký výkon získala Cenu divadelní kritiky i Cenu Divadelních novin. /.../
<https://www.divadelni-noviny.cz/dream-factory-pod-kuzi>

Respekt, 2 .6. 2024, Pavel Turek
Chlapeček, který si moc neusnadňuje život.
Inscenace Franz a kavka Divadla Na zábradlí se noří do dětských obav slavného spisovatele.
<https://www.respekt.cz/tydenik/2024/23/chlapecek-ktery-si-moc-neusnadnuje-zivot>

Deník N, 7. 6 .2024, Lenka Vrtilšková
Nejezchlebová
„Ona je anděl, já jsem ďábel. Ale obě máme astma.“ Herecké sestry zachraňují v divadle brášku Franze a v životě sebe navzájem
Jsou skvělé herečky. A sestry. Anežka a Barbora Kubátovy. Anežka má čerstvou Cenu divadelní kritiky a Cenu Divadelních novin za roli Dani Horákové v inscenaci O Pavlovi, Barbora exceluje jako Žena filmového kritika. Jako sestry Kafkovy v divadle zachraňují „svého“ malého brášku Franze. „A ve skutečnosti Anežka milionkrát zachránila mě, když mi bylo různě ouvej,“ říká Bára v rozhovoru o divadle, mužích i sobě navzájem. /.../
<https://denikn.cz/1442982/ona-je-andel-ja-jsem-dabel-ale-obe-mame-astma-herecke-sestry-zachranuji-v-divadle-brasku-franze-a-v-zivote-sebe-navzajem/>

NADIVADLO.CZ, 11.6.2024, Jakub Škorpil
Škorpil: Bůh v Las Vegas (Divadlo Na zábradlí)
Je nakonec jedno, jak moc je Bůh v Las Vegas inspirován obrazoboreckou kapitolou z Klusákovy knihy o Karlu Gottovi
<https://nadivadlo.blogspot.com/2024/06/skorpil-buh-v-las-vegas-divadlo-na.html>

Nadivadlo.cz, 11. 6. 2024, Vladimír Mikulka
Bůh v Las Vegas (Divadlo Na zábradlí). Ztracení a depresivní v Las Vegas.
Inscenací „o Gottovi“ se poslední dobou vyrojilo docela dost (inspirace úspěšnou knihou Pavla Klusáka je evidentní). Na Zábradlí si na závěr sezóny vybrali pobyt Gotta a spol. v Las Vegas,
<https://nadivadlo.blogspot.com/2024/06/mikulka-buh-v-las-vegas-divadlo-na.html>

iDnes.cz, 12. 6. 2024, Tomáš Štáštka
RECENZE: Komunistka zpívá rokenrol? Jak to bylo s Gottovým „dobytím“ Las Vegas
Nános mýtů a nedostatek materiálů, které udržují jen velice rozmlžené povědomí okolo půlročního pobytu československých umělců v čele s Karlem Gottem v Las Vegas koncem 60. let, inspirovaly tvůrce pražského Divadla Na zábradlí k stylizované jízdě nazvané Bůh v Las Vegas.

https://www.idnes.cz/kultura/divadlo/buh-v-las-vegas-divadlo-na-zabradli-recenze.A240611_133620_divadlo_ts

Divadelní noviny č.16, 6. 10. 2024
Činoherní Thálie míří na Zábradlí
Obě letošní Ceny Thálie za činoherní výkony míří do pražského Divadla Na zábradlí. Získali je Kateřina Císařová a Miloslav König. Císařová ztvárnila Káťu ve Vzkříšení, König si zahrál francouzského spisovatele Michela Houellebecqa ve Veřejných nepřátelích.
<https://www.divadelni-noviny.cz/cinoherni-thalie-miri-na-zabradli>

Aktualne.cz, 19. 6. 2024, Marcela Magdová
Recenze: Jak šel Kája do světa. Pražští divadelníci zbavují Gotta nedotknutelnosti
Hvězdy socialistické estrády po sametové revoluci nezmizely, dál koncertovaly a 35 let poté stále neupadly do zapomnění. Ti starší je poslouchají z nostalgie, někteří mladší, neznalí dobového politického kontextu, možná jako guilty pleasure, provinilé potěšení. A zájem o tuto hudbu, respektive s ní spojené příběhy jejích interpretů, mají i divadelníci.
<https://magazin.aktualne.cz/kultura/navrat-krale-buh-v-las-vegas-divadlo-recenze/r~fdeeb37a2e1111ef9af20cc47ab5f122/>

DeníkN, 25. června 2024, Barbora Schneiderová
Mýtus o úspěchu Čechoslováků v Las Vegas v osmašedesátém trochu jinak. Na Zábradlí problematizují pravdu o úspěchu božského Káji.
Divadlo Na zábradlí uvedlo v červnu poslední premiéru sezony, inscenaci Petra Erbese a Borise Jedináka nazvanou Bůh v Las Vegas. Problematizuje výpravu československých umělců v čele s Karlem Gottem v roce 1968 do USA a nabourává tak dlouholetý mýtus o nebývalém úspěchu Čechoslováků za oceánem.
<https://denikn.cz/1459532/mytus-o-uspechu-cechoslovaku-v-las-vegas-v-osmasedesatem-trochu-jinak-na-zabradli-problematizuji=-pravdu-o-uspechu-bozskeho-kaji/?ref=inc>

Reflex, 10. 7. 2024, Richard Erml
Božský hlas na poušti: Půlroční angažmá československých umělců během 60. let v Las Vegas
<https://www.reflex.cz/clanek/kultura/125712/bozsky-hlas-na-pousti-pulrocni-angazma-ceskoslovenskych-umelcu-behem-60-let-v-las-vegas.html>

Instagram, Ať žije divadlo, 31.8.24, Jaroslav Hauer
Divadlo Na zábradlí vstupuje do své 67. sezony – v úterý 10. září již tradičním slavnostním přeplaváním Vltavy. Fanoušci divadla se mohou na plavce přijít podívat na zdejší náplavku, nebo se do kolektivního plaveckého výkonu mohou sami zapojit – sraz sportovních nadšenců bude v 16:00 před Divadlem Na zábradlí, odkud se přesunou na severní stranu Střeleckého ostrova a v 16:30 společně vyplují do nové sezony.

iDnes, 6. 9. 2024, Milan Štefl
Jsem spíš stydlivý introvert. Herectví je pro mě ventilem, říká Jakub Žáček. Tvrdí o sobě, že je v Praze žijícím venkovanem. Nejlip se cítí v odlehleém Frýdlantském výběžku, kde si vybudoval svůj druhý domov.
https://www.idnes.cz/zpravy/revue/spolecnost/jakub-zacek-divadlo-na-zabradli-kafka-frydlantsko-stand-up.A240919_150848_lidicky_vals

ČRo, Vltava, 19. 9. 2024, Ondřej Cihlář
Nesnažil jsem se být jako Houellebecq, při zkouškách jsem ho nenáviděl, přiznává Miloslav König. Už počtvrté je nominovaný na cenu Thálie. Tentokrát zaujal ztvárněním Michela Houellebecqa v představení Jana Mikuláška – Veřejní nepřátelé v domovském Divadle Na zábradlí. Je ale také ve vedení Divadla Masopust, které letos končí. Jaké jsou největší těžkosti svobodného nezávislého divadla? A jak ho nekompaktnost divadelního tvaru kdysi vzdálila od muzikálů?
<https://vltava.rozhlas.cz/nesnazil-jsem-se-byt-jako-houellebecq-pri-zkouskach-jsem-ho-nenavidel-priznava-9316073>

iRozhlas, 5. 10. 2024, Tereza Cedidlová
Ceny Thálie za činohru míří do pražského Divadla Na zábradlí. Získali je Kateřina Císařová a Miloslav König. Obě letošní Ceny Thálie za činoherní výkony míří do pražského Divadla Na zábradlí. Získali je Kateřina Císařová a Miloslav König. Císařová ztvárnila Káťu ve Vzkříšení, König si zahrál francouzského spisovatele Michela Houellebecqa ve Veřejných nepřátelích.
https://www.irozhlas.cz/kultura/divadlo/ceny-thalie-za-cinohru-miri-do-prazskeho-divadla-na-zabradli-ziskali-je-katerina-2410052122_epo

Echo24, 5. 10. 2024, ČTK
V Tháliích bodovalo Divadlo Na zábradlí. Vyhráli Císařová a König.
Obě letošní Ceny Thálie za činoherní výkony míří do pražského Divadla Na zábradlí. Získali je Kateřina Císařová a Miloslav König. Císařová ztvárnila Káťu ve Vzkříšení, König si zahrál francouzského spisovatele Michela Houellebecqa ve Veřejných nepřátelích. Oba dnes při vyhlášení výsledků poděkovali svému domovskému divadlu.
<https://www.echo24.cz/a/Htbsd/zpravy-panorama-ceny-thalie-bodovalo-divadlo-na-zabradli>

ČT24, 5. 10. 2024, ČTK
Ceny Thálie za činohru získali herci Divadla Na zábradlí Císařová a König.
/.../ Chci poděkovat Divadlu Na zábradlí, které je jedno z nejlepších míst na světě, pro mě. Chci poděkovat Mílovi Königovi, mému velkému hereckému idolu, uvedla viditelně dojatá Císařová, když ještě netušila, že jen několik minut po ní si přijde pro cenu právě i König.
Jsem tady počtvrté, tak už by se hodilo, abych si to vzal, řekl König se smíchem. Zmínil, že Divadlo Na zábradlí je skutečně mimořádné místo. Poděkoval také svému kolegovi z Veřejných nepřátel Václavu Vaškovi /.../
<https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/kultura/ceny-thalie-za-cinohru-ziskali-herci-divadla-na-zabradli-cisarova-a-konig-353714>

Deník N, MinutaN.cz, 5. 10. 2024
Ceny Thálie za činohru získali herci Divadla Na zábradlí Císařová a König
Obě letošní Ceny Thálie za činoherní výkony míří do pražského Divadla Na zábradlí. Získali je Kateřina Císařová a Miloslav König.

Císařová ztvárnila Káťu ve Vzkříšení, König francouzského spisovatele Michela Houellebecqa ve Veřejných nepřátelích.
Oba dnes při vyhlášení výsledků poděkovali svému domovskému divadlu.
<https://denikn.cz/minuta/1543244/>

THALIE 2024. Ceny Thálie za činohru získali herci Divadla Na zábradlí Císařová a König.- Prima ženy, Aktualne.cz, EuroZpravy.cz, Novinky.cz, Globe24.cz, Pražský deník, Aplausin.cz ad.
5. a 6. 10. 2024

Scena.cz, 6. 10. 2024
Vítězové Cen Thálie 2024. Činohra. Ženský výkon: Kateřina Císařová (role Káti v inscenaci Vzkříšení autora Lva Nikolajeviče Tolstého, Divadlo Na zábradlí, Praha). Mužský výkon: Miloslav König (role Michela Houellebecqa v inscenaci Veřejní nepřátelé autorů Michela Houellebecqa a Bernarda-Henriho Lévyho, Divadlo Na zábradlí, Praha)...
<http://casopis.scena.cz/index.php?d=1&o=1&c=46392&r=6>

ČR Vltava, Vizitka, 10. 10. 2024, Martina Rasch
Když se začne zkoušet nová věc, propadnu jí lusknutím prstu, říká herečka Kateřina Císařová. Držitelka ceny Thálie za ztvárnění Káti v Tolstého Vzkříšení říká, že do role pronikala skrze nespravedlnost, která se jí děje.
„Na zábradlí jsme dobrá parta a je to vidět,“ potvrzuje ve Vizitce.
<https://vltava.rozhlas.cz/kdyz-se-zacne-zkouset-nova-vec-propadnu-ji-lusknutim-prstu-rika-herecka-katerina-9330488>

iGlanc, 11. 10. 2024, Adéla Nosková
Generace Z: David Petrželka: Nejvíc závidím Timothéemu Chalametovi, že hraje Boba Dylana. Herec, který se proslavil na prknech prestižních divadel Na zábradlí a Dejvického divadla, odhaluje své začátky, zážitky z přijímaček /.../
<https://www.iglanc.cz/celebrity/generace-zet-david-petrzelka-galerie/>

Dobrá zpráva, 12. 10. 2024, Andrea Mašíčková
/.../ Tháliím vládlo Divadlo Na zábradlí.
Letos obě sošky v kategorii činohra putovaly do pražského Divadla Na zábradlí. Cenu za ženský výkon získala Kateřina Císařová, která v inscenaci Vzkříšení ztvárnila sociálně

vyloučenou a za vraždu souzenou prostitutku Káfu. Dojatá Císařová poděkovala zmíněnému divadlu, které označila za jedno z nejlepších míst na světě. Cenu za činoherní mužský výkon převzal Miloslav König za roli známého žijícího francouzského spisovatele, esejistu a provokatéra Michela Houllebecqa. Jeho výkon v inscenaci Veřejní nepřítelé hodnotitelé označili za „originální a perfektní“. Intelektuálně i emocionálně složitou postavu podle nich ztvárnil s lehkostí a v mimořádném kontaktu s publikem./.../
<https://dobryzpravy.cz/ceny-thalie-putovaly-do-divadla-na-zabradli-slavnostni-vecer-patril-vondrackove-i-preissovi/>

Divadelní noviny, 22. 10. 2024
Miloslav König vydává album Hedvábí
Miloslav König, čerstvý držitel Ceny Thálie za nejlepší mužský herecký výkon, patří k nejvýraznějším osobnostem současné české divadelní scény.
<https://www.divadelni-noviny.cz/miloslav-konig-vydava-album-hedvabi>

Lidové noviny, 22. 10. 2024, Jana Machalická
Daňa podle Olgy.
/.../ velmi záhy vznikla dramaturgie Anny Klimešové v Divadle Na zábradlí s jedinečným výkonem Anežky Kubátové v hlavní roli, která měla Daňu „chycenou“ tak, jako by byla odjakživa její alter ego, hlavně dokázala zprostředkovat její sebeironii a sarkasmus a ještě je kreativně využít v divadelních situacích./.../
https://www.lidovky.cz/nazory/dana-horakova-pavel-juracek-olga-sommerova-dokument-emigrace.A241021_181710_In_nazory_lgs

Naše Praha, 28. 10. 2024, Miroslav Oupic
Divadlo Na zábradlí uvede inscenaci Ej Áj napsanou umělou inteligencí.
Divadlo Na zábradlí představí v pátek 8. listopadu první premiéru letošní sezóny. Nová inscenace s názvem Ej Áj v režii Jana Mikuláška zkoumá, jak umělá inteligence může ovlivnit dramatickou tvorbu, a zaměřuje se na hrozby i příležitosti, které přinášejí moderní technologie.
<https://www.nasepraha.cz/divadlo-na-zabradli-uvade-inscenaci-ej-aj-napsanou-umelou-inteligenci/>

Radio Prostor, 29. 10. 24, Petra Květová Pšeničná,
To nejlepší z Prostoru. Petr Erbes o hře Ej Áj Divadlo Na zábradlí stavělo umělou inteligencí do krizových situací. Vyšla z toho vygenerovaná inscenace Ej Áj.
<https://www.radioprostor.cz/clanek/divadlo-na-zabradli-stavelo-umelou-inteligenci-do-krizovych-situaci-vysla-z-toho-vygenerovana-inscenace-ej-aj-9E8yF>

Scena.cz, 30. 10. 24 – Lucie Flemrová – tisková zpráva DNz
Zábradlí uvádí inscenaci napsanou umělou inteligencí
V pátek 8. listopadu 2024 uvede Divadlo Na zábradlí svou první premiéru této divadelní sezóny. Scéna, která v posledním měsíci oslavila mimořádný úspěch v letošních Cenách Thálie, když získala nejprestižnější herecké ocenění v mužské i ženské kategorii, se tentokrát v novém kusu zabývá fenoménem umělé inteligence.
<http://www.scena.cz/index.php?d=1&o=1&c=46491&r=2>

Divadlo.cz, 31. 10. 24 – Lucie Flemrová – tisková zpráva DNz
Divadlo Na zábradlí uvádí inscenaci napsanou umělou inteligencí.
Divadlo Na zábradlí připravuje svou první premiéru této sezóny. V titulu s názvem Ej Áj v režii Jana Mikuláška odhaluje možnosti umělé inteligence v dramatické tvorbě a zamýšlí se nad hrozbami i příležitostmi, které nové technologie přinášejí.
<https://www.divadlo.cz/clanky/divadlo-na-zabradli-uvadi-inscenaci-napsanou-umelou-inteligenci/>

BoldNews.cz, 4. 11. 2024, redakce
Zábradlí uvádí inscenaci napsanou umělou inteligencí
Napsal: redakce, zdroj: Divadlo Na zábradlí
Divadlo Na zábradlí uvede svou první premiéru této sezóny. V titulu s názvem Ej Áj v režii Jana Mikuláška odhaluje možnosti umělé inteligence v dramatické tvorbě a zamýšlí se nad hrozbami i příležitostmi, které nové technologie přinášejí.
<https://boldnews.cz/zabradli-uvadi-inscenaci-napsanou-umelou-inteligenci>

YouRadio, podcast Divadelní bar, 6. 11. 2024
Každý, kdo má rád divadlo musí znát i Divadlo Na zábradlí. Tentokrát se podíváme společně s hosty do útrob divadla. Co myslíte, že má na starosti inspicientka? A jaký přínos pro divadlo je práce mistra scénického osvětlení? Povídání s Klárou Kleplovou a Matějem Koláčkem vám jedinečně podkryje zákulisí Divadla Na zábradlí.
<https://talk.youradio.cz/porady/divadelni-bar/divadlo-na-zabradli-klara-kleplova-a-matej-kolacek>

Facebook, 6. 11. 2024, Lenka Vrtilšková Nejezchlebová
/.../ V úzké souhře režiséra, dramaturga a umělé inteligence vznikla vysoce aktuální, velmi zábavná a zároveň i znepokojující inscenace Ej Áj. Umělá inteligence se postarala téměř o všechny texty a v dramatu zároveň hraje./.../

Nadivadlo, blogspot, 9. 11. 2024, Vladimír Mikulka
Přiznám se: věděl jsem sice, že na scénáři téhle inscenace se nějakým způsobem podílela umělá inteligence, ale nepřečetl jsem si předem program, takže mi nedošlo, že napsala úplně všechno. Že má řada výstupů a promluv „umělý“ původ, bylo vcelku zřejmé, ale že se to týká i replik, které neříká postava umělou inteligenci přímo ztělesňující, mě nenapadlo.
<https://nadivadlo.blogspot.com/2024/11/mikulka-ej-aj-divadlo-na-zabradli.html>

Nadivadlo, blogspot, 10. 11. 2024, Jakub Škorpil
Ej Áj mne, přiznávám, nechalo rozpolceného. Či spíše na mnohých pochybách, protože moje váhání nekopíruje jen dvě nesterjné dlouhé části, na které se inscenace láme. Záhy jsem rozeznal v podivné rodinné konstelaci oidipovské motivy a pak se trochu insidersky bavil odkazy textovými i výtvarnými.
<https://nadivadlo.blogspot.com/2024/11/skorpil-ej-aj-divadlo-na-zabradli.html>

Mládežnická porota 2. mezinárodního ročníku Zahajovacího festivalu po zhlédnutí všech představení a dalších forem prezentovaných během festivalu se rozhodla se přiznat Grand Prix a zlatý chameleon TIMEK za hru „Uvnitř banánu“ v režii Jana Mikuláška z Divadlu Na zábradlí – za působivou mnoho-
vrstevnatost, hereckou spolupráci, četná

překvapení, ucelený rytmus a skvělou hru tělem.
https://www.krakow.pl/aktualnosci/288737,33.komunikat,2_festiwal_otwarcia_w_teatralnym_instytucie_mlodych.html

Echo, 22. 11. 2024, Jiří Peňás
Pandořina skříňka otevřena
A zinscenoval ho (Jan Mikulášek: Ej Áj) tak dovedně a vybroušeně, že záhy divák, který ví, že jde o „umělý produkt“ (není to mystifikace?), sleduje se zájmem jakési dění předváděné brilantně vedenými herci.
<https://www.echoprime.cz/a/HcMCT/pan-dorina-skrinka-otevrena>

Seznam, zprávy, 29. 11. 2024, Jonáš Zbořil
Recenze: Jsme v tom sami. Inscenace Ej Áj se nesměje strojům, ale člověku.
Zdánlivě normální domácnost? Ej Áj ukazuje úskalí umělé inteligence i ultimátní samotu člověka.

Nové představení v Divadle Na Zábradlí napsala umělá inteligence. Výsledkem není samoučelný experiment, ale hra, u které se chvíli dá smát. Než se reflektory stočí zpět na člověka.
<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kultura-recenze-jsme-v-tom-sami-inscenace-ej-aj-se-nesmeje-strojum-ale-cloveku-265476>

Aktualne.cz, 3. 12. 2024, Ester Žantovská
„Všechno je perfektní, jděte spát.“ Na Zábradlí hrají hru, kterou napsal ChatGPT
Inscenaci nazvanou Ej Áj lze vidět v Divadle Na zábradlí.
<https://magazin.aktualne.cz/kultura/divadlo-na-zabradli-ej-aj-recenze/r~d3453c1ab-15c11efbb77ac1f6b220ee8/>

Náš region, 21. 12. 2024, 2media
Premiéra v Divadle Na zábradlí: Šubyduby spojuje hudbu, stand up, improvizaci i hořce humorné dialogy
Divadlo Na zábradlí uvedlo premiéru nové inscenace Šubyduby. Tým pod vedením režiséra Jana Mikuláška v ní divákům nabídne jedinečný zážitek spojující hudbu, improvizaci i odlesk soudobých témat a problémů.
<https://nasregion.cz/premiera-v-divadle-na-zabradli-subyduby-spojuje-hudbu-stand-up-improvizaci-i-horce-humorne-dialogy-https://nadivadlo.blogspot.com/2024/12/voska-subyduby-divadlo-na-zabradli.html?>

Nadivadlo, blogspot, 4. 12. 2024, Vojtěch
Voska
Šubyduby (Divadlo Na zábradlí). Štamgastům
s láskou

Druhá premiéra Divadla Na zábradlí v letošní sezóně se vlastně trochu podobá inscenaci Bar, která byla tamtéž uvedena loni v září. Tehdy i dnes vznikl po pár dnech zkoušení titul jednohubkového rozsahu (přibližně za hodinu je hotovo), jenž je hlavně jakýmsi dárkem pro pravidelné návštěvníky a návštěvnice scény na Anenském náměstí.

<https://nadivadlo.blogspot.com/2024/12/voska-subyduby-divadlo-na-zabradli.html>

Divadlo Na zábradlí

Přílohy výroční zprávy za rok 2024, recenze

zábradlí

Jiří Jelínek

Franz a Kavka

Režie Jiří Jelínek

Premiéra 28. dubna 2023 v Divadle Na zábradlí

Franz a kavka: Strach si musíš umět osedlat

V Divadle Na zábradlí ožívá domácnost rodiny malého Franze Kafky. Díky jeho třem starším sestrám zde nepřestává být veselo. Zpívají si, pošťuchují se, ale hlavně si libují ve vypravování historek. Úzkostlivému Franzovi ovšem neuvěřitelné příběhy nahánějí strach, a tak pro něj sestry vymyslí postavu kavky, ptáčka, který mu pokaždé, když ho zavolá, přiletí na pomoc v boji s vtíravými obavami.

Sami strach nepocítíte ani jednou. Naopak. Představení provází hudba, gagy, vtipné komentáře nebo také podávání šálků s kávou. Přesto není těžké pochopit perspektivu Franze, představovaného na rozdíl od zbylých postav loutkou. Je tím zvládnutelně odlišný a ztracený ve velkém světě. Stejně jako sestry má pronikavou imaginaci, jenže jí coby dítěti nedovede nastavit meze, a tak se co chvíli stává její obětí. Kavka Superkavka zaujímá místo jeho průvodce, kterého potřebuje každý, kdo si v nouzi nemůže pomoci sám. Jednotlivé úzkosti společně zaženu, to však neznamená, že je jim konec. „Stejně se bojím hrozné spousty věcí,“ konstatuje Franz nakonec. Sestry ho pak pobídnou, aby jim o všem, co ho ještě vyděsí, napsal.

Rámec vyprávění je přehledný a nevyžaduje předchozí znalost Kafkova života. Soustředí se především na podněcování divákovy představivosti hravým zapojením předmětů a kostýmů, které na první pohled působí jako pouhé „vybavení“ obývacího pokoje. Nenuceně předává také nejedno morální poselství, ať už v dialogích, nebo přímo v textech písní. „Strach si musíš umět osedlat.“ „Pravá cesta vede po laně, co se hodí jen ke klopytání.“ Inscenace v jádru splňuje základní zásady vyprávění pohádky, které jsou u dětských představení klíčové.

I divákovi dospělému pak nabídne mnohem více než kávu, kterou Kafkovy sestry v průběhu představení uvaří. Ve vymyšlených příbězích často zazní odkazy na Kafkovu literární tvorbu. Pokud v tom budeme hledat víc než jen narážky, sloužící k rozesání poučených, můžeme dojít až k úvaze, jestli Kafku jeho sestry jistým způsobem neovlivnily i v aspektu tvůrčím a ne jen po stránce lidské. To nicméně není všechno, s čím „velký divák“ odchází. Má především jedinečnou možnost naladit se na způsob vnímání světa, který kdysi také jistě uplatňoval, než byl nucen z toho vyrůst; k čemuž se se loutkové (či objektové) divadlo hodí více než jiné formy.

Loutky jako takové využívá inscenace jen dvě – malého Franze a Kavku Superkavku. Obě figury někdy představují také herečky v maskách. Jindy si vystačí například s papírovým výstřižkem lidské postavičky a rukama, které znázorňují letícího ptáka. Většinou se však hraje s věcmi, které se loutkou stávají teprve při zapojení do děje – po jejich odložení opět mění význam a jsou zase jen dekou, kabátem, kávou apod. Scéna se nedělí na rekvizity a nehybné kulisy, má čím diváka překvapit a dává mu možnost nahlížet na tytéž objekty mnoha způsoby.

Herečky zvládají široké spektrum poloh, od kabaretních čísel a hry na klavír, při níž se střídají, aniž by narušily rytmus skladby, přes vzájemné „činoherní“ interakce až po práci s loutkou, při níž se samy dostávají do pozadí dění

a nechávají za sebe mluvit objekty. Nicméně v některých momentech, zejména při komentování děje, jejich vtip ztrácí lehkost; přehánějí to s gesty a působí nuceně. Hudební složka provází inscenaci neustále. Mimo jednoduché podkresové melodie zazní mnoho chytlavých původních písní a jednou i všeobecně známá

<https://kulturio.cz/recenze-divadlo-franz-a-kavka/>

Franz Kafka to prostě nemá lehké. Půvabná jednohubka na Zábradlí potěší dětského i dospělého diváka

Divadlo Na zábradlí uvedlo půvabnou miniaturu Franz a kavka, která si pohrává nejenom se známými detaily ze života slavného spisovatele, ale i s motivy z jeho knih.

Hraje se ve studiovém prostoru Eliadovy knihovny a tvůrci se spolehli na divadelnost, která se rodí z herecké hravosti a kouzla okamžiku a vystačí s minimem dekorací a rekvizit.

Na jevišti je sofa, dvě křesílka, piano a dvouvařič s kávovarem, který bude posléze využit pro kratičkou stínohru. Všude posedávají panenky a v zadním modře vymalovaném výklenku s bílými křížky se tyčí velká a dosti démonická figurína Franze Kafky z papírmaše, ale je tu i jeho menší loutkové vydání, které je pochopitelně milejší a akčnější.

V takovém malém prostoru rychle vyrosté tajemný i zvláštní svět malého kluka Franze, který žije v Praze na Starém Městě a v rodině je obklopený staršími sestrami, jsou to Elli, Valli a Ottla, které třeba pořádají čajové dýchánky a graciézně cinkají lžičkami o šálky.

V bratříčkovi se sice už rodí jeho velká témata, napadá ho leccos, co by jiným na mysl ani nepřišlo, ale zatím se hlavně bojí. Děsí ho, co mu táhne hlavou, vlastně se leká a vůbec všeho: tmy, návštěvy zoologické zahrady, pořád si umanutě představuje chmurné konce.

Hravý kabaret pro děti i dospělé je dílem Jiřího Jelínka a Terezy Lexové, na jevišti je čistě dámská sestava, i v Kafkově figuríně se ukrývá žena – inspicientka.

Dámy-sestry Anežka a Barbora Kubátovy a Lucie Flemrová zpívají, hrají na hudební nástroje, tak trochu i vodí loutky, vaří černočerné kafe, kterým podělí i publikum, a především domlouvají Franzovi, aby se nebál.

Tenhle kabaret se totiž na Franze Kafku dívá s humorem a ironií a trochu si utahuje z jeho sebetřýznění a temných představ nebo je aspoň vtipně zlehčuje a vyhmátne vždy to, co je směšné či bizarní. Ono totiž v Kafkovi je absurdního humoru víc než dost, stačí ho jen popostrčit dopředu.

Texty písniček napsal Jiří Jelínek, jsou půvabně nonsensové a mají chytlavé, rytmické melodie, hrají si se slovíčky a dámské trio je zábavně i s patričním výrazem interpretuje, v jednom ze skečů se dokonce v rychlém běhu herečky střídají u piana.

Chudák Franz se bojí tmy, a tak mu sestřičky sesbírají do lahve svatojanské broučky, aby mu v té čiročiré tmě hezky svítili. A pak je tu velký černý pták, odvážná kavka, která Franzovi na pomoc přiletí a dodává mu kuráž a kromě toho s ním může létat, třeba až do Ameriky.

Samozřejmě dojde i na zámek a brouka, Anežka Kubátová leží na zádech a třepe nohama docela jako brouk, který se pak rychle rozmnoží, všechny tyto „profláknuté“ motivy jsou pokaždé hravě a vtipně přeonačeny do komické situace.

Franz to prostě nemá lehké, vždyť po něm jdou i dvě velké sněhové hromady, ale ty nakonec díky sestrám ochranitelkám roztají a Franz se uklidní.

Franz a kavka je typ produkce, jejíž atmosféra se rodí z elementární divadelnosti, ovšem předpokladem je hravý a chytrý text, půvabné písničky a herecká múzičnost. To vše ve čtyřicetiminutové inscenaci, která opravdu potěší děti i dospělé, zvláště takové, co se umí dívat dětskýma očima, nechybí.

https://www.lidovky.cz/orientace/kultura/divadlo-na-zabradli-franz-a-kavka-kafka-eliadova-knihovna.A240131_112757_In_kultura_hma?source=piano_skylink

Kafka se bojí sněhu i výletu na zámek. Divadlo Na zábradlí poprvé hraje pro děti

Míst, kam v Praze vyrazit za kvalitním dětským divadlem, přibývá. Vedle tradičního Minoru, Spejbla a Hurvínka či nezávislého studia Damúza inscenace pro nejmladší čím dál častěji zařazují na repertoár také divadla dosud orientovaná na dospělé. Nově k nim přibylo Na zábradlí. V takzvané Eliadově knihovně, malém sále v patře, uvádí „pohádkový kabaret pro intoše od čtyř let“ nazvaný Franz a kavka.

Tvorba německy píšícího židovského spisovatele Franze Kafky, který je neodmyslitelně spjatý s pražským Starým Městem, se na českých scénách objevuje pravidelně. Vznikají stále nové adaptace jeho románů, koláže z textů nebo dopisů určených příbuzným i osudovým ženám Felici Bauerové a Mileně Jesenské. Autor, od jehož úmrtí v červnu uplyne 100 let, jako by patřil k DNA soudobého divadla, byt přímo pro jeviště nenapsal jediný text.

S Kafkou už se potýkali i Na zábradlí: roku 2012 uvedli Kabaret Kafka režisérky Daniely Špinar, přenesený z brněnské Reduty a vystavený zejména okolo spisovatelova Dopisu otci, ještě dřív pak Popis jednoho zápasu – koláž textů, kterou s režisérem Davidem Radokem uspořádali literáti Josef Kroutvor a Radka Denemarková.

Nyní se ve studiovém prostoru Eliadovy knihovny objevuje velká kaširovaná postava muže v černém obleku s kloboukem a odnímatelnou hlavou. Má i svoji o mnoho menší, přívětivější dřevěnou variantu, javajku, což je druh loutky na tyčce vedené zespoda. Obě postavy účinkují v novince nazvané Franz a kavka režiséra Jiřího Jelínka a dramaturgyně Terezy Lexové, kteří jsou zároveň autory scénáře.

Bojácného budoucího spisovatele Kafku obklopují sestry Elli, Valli a Ottla, v mnohém připomínající panenky ze starých fotografií. V budoáru pořádají dýchánky. Při nich si vyprávějí všednodenní zážitky z nedalekého okolí Anenského náměstí, kde se nachází budova divadla, a fabulují o fantaskních postavách.

Jako všechny děti při svých hrách využívají přestrojení, v němž bojují proti strachům z neznámého světa dospělých. Ty provází jejich bratra Franze, obávajícího se sněhové hroudy, jež ho zavalí, nedělního výletu na zámek, pouťových labutí, které se náhle vznesou a odpinknou ho křídlem až do Ameriky, nebo brouků.

Na pomoc v boji s fobiemi přichází sestrami smyšlená figura Kavky, jež protagonistovi uděluje radu: „Franzi, poslouchej – ty můžeš mít strach, ale strach nesmí mít tebe! Franzi, strach si musíš umět osedlat!“ K čemuž jedna sestra dodává: «No jasně, Franzi než se obávat, je vždycky lepší se radovat!»

V tom spočívá princip inscenace, nesoucí se na vlně fantazie, dětské hravosti a laskavého humoru. V jednu chvíli tu obživnou kávové lžičky a vezmou na sebe podobu sousedů z Malé Strany, vyrovnávajících se s náhlým náledím na

chodnicích. Jindy se herečky pomocí prostěradel proměňují v obávané sněhové hroudy Hrudolfa a Hrudmilu, na které zabere horký vzduch fénu na vlasy.

Pomyslný vrchol dýchánek představuje kávový rituál, přesněji servírování „kávky“, nápoje dětem zapovězeného, a právě proto tak hypnotizujícího. Vždyť káva je nápojem dospělých, při němž diskutují o velkém světě. Dostanou ji i diváci.

Ottlu a Elli ztělesnily dvě reálné sestry, herečky Anežka s Barborou Kubátovou, kdežto Valli hraje multiinstrumentalistka Lucie Flemrová obstarávající hudební a zvukovou stopu. Dění na jevišti protkávají autorské písně, jež protagonistky zpívají a občas doprovází tancem. U klavíru, hlavní domény Flemrové, se postupně vystřídají všechny tři.

Přestože Anežka i Barbora Kubátová jsou aktuálně členkami činoherních souborů pro dospělé – první účinkuje zde, druhá v Divadle pod Palmovkou –, z minulosti mají zkušenost s dětskými projekty a prací režiséra Jelínka. I proto se s Lucií Flemrovou brilantně napojily jak na jeho poetiku, tak na nejmenší diváky v hledišti. Velice dobře na ně reagují.

Franz a kavka je určen divákům od čtyř let. Užije si jej bezesporu i dospělý, u něhož se předpokládá, že spisovatele a jeho tvorbu zná. Inscenaci může brát jako zdařilé předznamenání Kafkovy prózy – nebo jako povznášející občerstvení jinak závažných jevištních verzí jeho děl.

<https://magazin.aktualne.cz/kultura/franz-a-kavka-divadlo-na-zabradli-recenze/r~37579192c59211ee86860cc47ab5f122/>

Úvod ke Kafkovi

...či kafkovská propedeutika, tak lze nazvat novou inscenaci pro děti Divadla Na zábradlí Franz a kavka, uváděnou v komorním sále Eliadovy knihovny pro intoše od čtyř let. Režisér Jiří Jelínek s dramaturgyní Terezou Lexovou ve svém hravém kabaretu, který je víc „dada“ než „bubu“, po dvanácti letech spojili sestry Anežku a Barboru Kubátovy.

Až na společné účinkování v tragikomedii Siegfriedova idyla, kterou napsala Barbora Kubátová a inscenoval Tomáš Dianiška v roce 2012 v Divadle F. X. Kalby (undergroundové odnoži libereckého Divadla F. X. Šaldy), a pár vzájemných alternací v témže divadelním uskupení si šly liberecké rodačky každá vlastní cestou: Anežka vystudovala činoherní herectví na brněnské JAMU a působila v Huse na provázku, odkud následovala svého partnera Jana Mikuláška právě do Divadla Na zábradlí, zatímco Barbora zvolila herectví na Katedře alternativního a loutkového divadla na pražské DAMU a angažmá v libereckém Naivním divadle vyměnila za Divadlo pod Palmovkou.

Dvě sestry, dva typy, dva hlasy, dvě zcela odlišné herecké polohy. Zatímco jemná, diblíkovská Anežka rozehrává forbinu pro tatínky, tradičně cynická, drsnácká Barbora si připravuje loutku malého bázlivého Franze, kterého se jeho tři starší sestřičky snaží všech strachů zbavit. Sestry Kubátovy totiž na klavír doprovází a herecky doplňuje píaristka Divadla Na zábradlí, multiinstrumentalistka a hráčka na kontrabas v kapele Elias and the Shepherds Lucie Flemrová (herecký čtyřlístek uzavírá Klára Koula Kleplová, střídající v obří celohlavové masce loutku Franze). Zpočátku veskrze dadaistického kabaretu se tak postupně vynořuje ústřední téma strachu coby dětského pojetí kafkovského existencialismu, načež příběh vyústí ve srozumitelné poselství, že ze strachu se dá jednoduše vypsát.

Intertextuální odkazy na Kafkova pozdější díla ovšem tvoří spíše „intošskou“ linku pro rodiče. Nejmenší diváci mohou celým představením bez problému projít, aniž by je jakkoli trápilo, kdo Franz byl, a kavka pro ně prozatím zůstane jen jeho nejlepší kamarádkou, v níž se díky kabátu a masce s černým zobákem proměňuje Anežka Kubátová. Rozdělení publika a mnohvrstevnatost inscenace režisér koneckonců přímo tematizuje, když herečky nechává uvařit „kávku“, kterou poté rozdávají dospělým divákům, přičemž ti malí mohou zatím pouze přivonět...

Kéž by byla tato nespoutanou divadelní hravostí, humorem a nevídanou muzikálností nabitá tři čtvrtě hodinka první „kavkou“ z nového cyklu Zábradlí dětem!

Divadlo Na zábradlí, Praha – Jiří Jelínek a Tereza Lexová: Franz a kavka. Režie Jiří Jelínek, dramaturgie Tereza Lexová, scénografie Barbora Čechová, hudba Tomáš Alferi. Premiéra 26. ledna 2024 v Eliadově knihovně.

<https://www.divadelni-noviny.cz/uvod-ke-kafkovi>

Divadelní noviny, 19. 2. 2024

Sukces měsíce – Jiří Jelínek, Tereza Lexová: Franz a kavka

Divadlo Na zábradlí se otevírá dětem, a sice lednovou novinkou Franz a kavka v komorním sále Eliadovy knihovny. Pětačtyřicetiminutový loutkový kabaret volně navazuje na zdejší tradici absurdního dramatu, dramaturzií Kafkova Procesu Jana Grossmana ze 60. let nebo na inscenaci Kabaret Kafka Daniely Špínar, jež byla v roce 2013 na Zábradlí přesunuta z brněnské Reduty, a skrze téma strachu představuje Franze Kafku divákům od čtyř let. Ze všeho nejvíce je ovšem ukázkou čiré divadelní radosti a muzikálnosti a herecké kreativity sester Anežky a Barbory Kubátových.

<https://www.divadelni-noviny.cz/jiri-jelinek-tereza-lexova-franz-a-kavka>

Pavel Klusák, Dora Štědroňová,
Jan Mikulášek, Martin Kyšperský

Uvnitř banánu

Režie Jan Mikulášek
Premiéra 2. února 2024 v Divadle Na zábradlí

Uvnitř banánu (Divadlo Na zábradlí)

V zásadě bych na okraj inscenace na motivy knihy Pavla Klusáka Uvnitř banánu mohl napsat něco podobného, co jsem poznamenal už v reakci na Medvěda s motorovou pilou. Obě inscenace mají obdobná pozitiva i negativa. Na jedné straně stojí tentokrát herectví Davida Petrželky, Kateřiny Císařové a Anny Kameníkové, muzikálnost většiny obsazených a hudba Martina Kyšperského r/evokující kreaace muzikálních outsiderů a exotů.

Na straně druhé je pak snad už příliš ohraný formát leporela monologů, dialogů a situací kroužících kolem ústředního tématu či motivu, který zdánlivě může trvat neomezeně dlouho, nebo také klidně skončit už před hodinou. Tentokrát ještě „komplikovaný“ poměrně klišovitým obrazem myslí psychicky narušeného hrdiny jako bezvýhodného a absurdního hotelu zabydleného podivnými figurami a zbytečně nastaveným sentimentálním koncem, doslovujících nejen to, co už inscenace dosud jasně naznačila, ale i to, co je obsaženo v nápadité aranži písně People Are Strange, jejíž flétnové finále si jasně říká o to být vynikajícím un/happy endem.

Na osobní rovině musím přiznat že „Banán“ je mi bližší posmutnělou a vykloubenou atmosférou než jasněji čitelný „Medvěd“, nicméně obdobný režijně-dramaturgický zádrhel vidím v obou.

<http://nadivadlo.blogspot.com/2024/02/skorpil-uvnitr-bananu-divadlo-na.html>

Jak to vypadá uvnitř banánu? Fantasmagorický rej na Zábradlí okouzlí lehkostí, hravostí i zvláštním smutkem

Nová inscenace Divadla Na zábradlí Uvnitř banánu se volně inspiruje stejnojmennou knihou Pavla Klusáka. Její tvůrci dramaturgyně Dora Štědroňová a režisér Jan Mikulášek si z ní vybrali jen některé postavy, a hlavně po svém zpracovali atmosféru podivně vyšinutého světa outsiderů z hudební branže. Vznikl tvar, který osciluje mezi psychotrillerem a zábavným halucinačním snem, jehož ozdobou jsou herecké výkony.

Svět podivínů je ostatně Mikuláškově téma a Klusákova kniha se rozhodně ocitla v dobrých rukou; režisér a dramaturgyně dobře „chytily“ to, co se za sepsanými skutečnými osudy i mystifikacemi ukrývá. A to je smysl pro bizarnosti i radost z jejich objevování.

Pro Mikuláškově autorské divadlo typické fragmentální vyprávění se tentokrát prolíná s osudem konkrétního hudebníka, Američany Daniela Johnstona, a s ním se ještě všelijak proplétají útržky jiných životů, které do sebe vcházejí, či jsou naopak postavené do kontrastu.

Klusákův čtenář nakonec vystopuje, co bylo z knihy využité a co jde za tvůrci inscenace. Ti také přiznali, že díky knize přišli na další neuvěřitelné příběhy, třeba na kapelu složenou ze tří sester, které k hudbě zřejmě i násilím donutil otec. Tahle trojice v hráškově zelených sedmdesátkových kostýmech a s výbornou bubenicí Johany Matouškové na závěr vystřihne naivně ironickou skladbu o koťátku, jako dokonalou pointu za vším šílenstvím. A předtím zase zazní téměř šansonové sólo; muzikálnost všech na jevišti je mimořádná a jejich hudební projev má výraz a osobitost. Však také Martin Kyšperský napsal výbornou hudbu, která svou různorodostí obsáhne různé polohy Mikuláškovy fantasmagorie.

Jako by promlouval sám Bůh

S hudebním projevem každé postavy si invenčně pohrál, je vidět, že to byla velká inspirace, třeba přearanžované skladby Elvise Presleyho v podání Jiřího Vyoralka jsou hořkosměšné zoufalcovy zpovědi.

Úvod má podobu talentové soutěže, kdy se šestice podivínů – uchazečů choulí na židlích na forbíně před třípytívním závěsem. Nacházejí se před imaginární porotou, z níž slyšíme pouze jediný ženský has vydávající pokyny. Je to přehlídka frází, rádoby mateřských doporučení, připitomělých poznámek a citových výlevů, která má adepty vyprovokovat k pokud možno co nejšílenějším projevům. Nebohé stádečko zbožně naslouchá, jako by k němu shůry promlouval sám Bůh. Jejich vystoupení jsou neskutečná a na hony vzdálená zpěvu; Anna Kameníková smrtelně vážně předvádí extatické kvíčení, Vojtěch Vondráček je vyšinutý bloumák a kardiak s nepřítomným pohledem, který se při svém vystoupení nakrucuje a graciézními gesty se dotýká svých dlouhých vlasů. Občas kolabuje. Neváhá ovšem o výkonu svého kolegy prohlásit, že to není hudba, z čehož se rozvine jakési repetitivní rytmické číslo, do něhož se zapojí všichni. Dita Kaplanová s vytržštěným pohledem třímá harmoniku a mluví a mluví.

Skvělé číslo, k jehož provedení je ovšem třeba vysvléknout se z kalhotek, nabídne Kateřina Císařová, jejímu rytmickému pleskání nahým stehnem sotva může něco konkurovat. Michal Bednář má na tváři satanský dekor a vytahuje si z hlavy sklo, které se mu tam zaseklo při automobilové havárii.

Poté co v soutěži zvítězí Daniel (David Petrželka), objeví se prostor za třpytivým závěsem. Je to stísněný interiér hotelové chodby nebo uzavřeného oddělení psychiatrické léčebny, který lze vnímat i jako Danielovu psychotickou mysl. Hlavně se ale odsud nelze dostat, kdo se zde jednou ocitne, nemá šanci odejít. Chodba je ze světlého dřeva a má trochu kubistický styl a na trámech, zdech a tapetách je plíseň. Na dveřích uprostřed se kinklá satanské číslo šest (že by další odkaz na slovenskou kapelu Pentagramček?), které se ale zase změní na devítku. V této chodbě se míhají všechny postavy, které tak libovolně vstupují do Danielova života (hlavy) a zveřejňují části svých příběhů. A on je součástí tohoto kolektivního šílenství.

Je to fantasmagorický rej, panoptikální defilé, z něhož přirozeně vyvěrá tragigroteskní humor, situace i repliky se občas opakují jako při šíleném dějá vu.

„Nasranej“ Elvis

I v této „druhé půlce“ herci pokračují ve svých virtuózních etudách. Dita Kaplanová nyní jako Danielova matka horečnatě pobíhá a chrlí informace o duševní chorobě svého syna.

Jiří Vyoralék se transformuje ve ztučnělého imitátora Elvise Presleyho, který ze vzteklého zapínání ozdobného pásku vytvoří báječný gag a posléze předvede pozoruhodnou studii nasranosti. Vojtěch Vondráček v růžovém rouchu pluje prostorem jako Jeanette Schmid, hvízdající baronka von Lipstrill. Objevují se bílí kovbojové, dívčí trio v úpletech, Daniel bloudí s kytarou, někoho nesou zakrytého plachtou, z hlavy padá další sklo... Nakonec všude – jak jinak – vyrostou svítící houbičky.

Mikulášková inscenace je dokladem špičkové formy hereckého souboru divadla. Najdeme v ní postupy, které známe z předchozích inscenací, ale to neznamená, že nemohou přinést novou kvalitu. Uvnitř banánu je opulentní sen šílenců, ale je v něm lehkost, hravost i zvláštní smutek nad někdy marným lidským usilováním. A nakonec je to nepochybně i výpověď o jedinečnosti každé lidské bytosti a nekončící touze po dokonalosti

https://www.lidovky.cz/orientace/kultura/divadlo-na-zabradli-uvnitr-bananu-pavel-klusak-dora-stedronova-jan-mikulasek.A240207_125647_in_kultura_hma

Uvnitř banánu: Hudba jako střep vytažený ze zátylku

Divadlo Na zábradlí přichází s dramatisací knihy Pavla Klusáka *Uvnitř banánu*. Zpracovává osudy několika outsiderů hudebního světa, skutečných i fiktivních. Odlišnost tvůrčí i charakterová jsou zde brány jako past, ale také šance – postavy oscilují mezi uměním a neumětelstvím, duševním probuzením a šílenstvím, nebem a peklem.

Život jako casting. „Ať vybereme kohokoli z vás, vy všichni tady jste naprosto výjimeční,“ zazní od poroty. Požadavek je jasný, posluchačům je třeba dodat naprostou originalitu. Paradoxně mají soutěžící o to menší možnost uspět, čím více se vymykají standardům. Protagonista Daniel Johnston zápasí s bipolární poruchou a v jeho světě se postupně smývá hranice mezi skutečným a nadreálným. Z těch, s nimiž se potkal na castingu, se stávají strhané, bludné bytosti, uvězněné na tomtéž místě spolu s ním. Daniel se přesto pokouší neztratit nit inspirace.

Žánr *Banánu* se průběžně mění. Režisér Jan Mikulášek ho zahajuje komickou freak show, připomínající přijímací zkoušky na Katedru alternativního divadla na DAMU. Dělá si mimo jiné legraci z umělců, kteří v tvorbě rezignují na hledání významu, nebo o něm naopak mají jasnou představu, ale výsledek tomu neodpovídá. Na druhé straně pošťuchuje sluníčkářské producenty, chválící všechny bez rozdílu, aniž by přitom byli schopni dát zpětnou vazbu. Zkráceně všechny, kteří vědí či nevědí, že nevědí, co dělají.

Další fáze mísí prvky konverzačního divadla s propracovanými pohybovými choreografiemi. Mikulášek tak dává ožít abstrakci duševních hnutí postav. Uplatňuje řadu symbolů a alegorií – např. tajemné dveře s číslem 9 (po otočení štítku 6), do nichž se Daniel snaží bezvýsledně dostat. Lze si je vyložit jako vstup do ráje, potažmo do pekla – naznačuje, že o osudu hudebníka není předem rozhodnuto. S fakty o životech umělců nakládá volnějším způsobem, většina z nich není jmenována přímo; jde patrně spíš o to, co zastupují než o ně samotné. Výsledkem jsou tu více, tu méně absurdní situace, kdy divák dostává široký prostor pro vlastní interpretaci dění, což lze označit za největší přednost této Mikuláškovy režie.

Výrazně mu v tom napomáhá výprava Marka Cpina, dvorního scénografa *Zábradlí*. Ten využívá jednoduchého řešení scény v podobě oprýskaných stěn, tvořících blíže neurčené, tísnivé prostředí. Není jisté, zda jste v levném hotelu, léčebně pro duševně nemocné, na Zemi nebo v podsvětí. V závěru inscenace se objevují světélkující houby. Umocňuje to dojem magičnosti místa, kde se může stát cokoli (v rámci stanovených pravidel samozřejmě). Možná tím Cpin naráží i na hnilobu, která se ve zdech od pohledu usazuje. Kostýmy odkazují ke stylu oblékání mnohých umělců, kteří s jejich pomocí budují svou extravagantní image.

Vedle kmenových herců *Zábradlí* dostává příležitost i mladý David Petrželka v roli Daniela. A nevede si vůbec zle. Jeho civilní projev se dobře snáší s postavou zakřiknutého kluka, který dění kolem sebe více pozoruje než zahajuje. Vojtěch Vondráček zpodobňuje Tiny Tima, hráče na ukulele

zpívajícího fistulí. I v rámci postavy tak výstřední se vyhýbá trapnosti a budí v diváku spíš lítost. Totéž platí pro Jiřího Vyoralka a jeho Elvise, utíkajícího před sebou samým. Nejvíce sympatií si pak nejspíš získá trio Johana Matoušková – Kateřina Císařová – Anna Kameníková alias kapela The Chicks, naivně působící blondaté sestry, které by byla chyba podcenit.

Inscenace o hudbě by se bez hudby samotné neobešla. Nemá v ní sice hlavní slovo, ale nepřestává ji provázet, ať už herci formují hudební těleso s nástroji v rukou, prozpěvují si sborově bez doprovodu nebo předvádějí krajní hudební formy, nad jejichž kvalitou se vznáší otazník. Výběr skladeb vždy tematicky odráží situaci přítomných. Zvláště pozoruhodné jsou originální písně, ilustrující vlohy daných postav zároveň s jejich nedostatky. Působí tak vyváženě a uvěřitelně.

Shrnutí:

Uvnitř banánu na jedné straně otevírá psychologii lidí, kteří se drží okraje běžného života, zatímco je jejich vnitřní světy stahují mimo něj – ať už jim to nakonec přinese úspěch (jako The Chicks) či ponurý konec (Tiny Tim, Johnston). Neděje se to ovšem nijak analyticky, ale odlehčeným, zábavným způsobem. Na druhé straně vás čekají úvahy o hudbě i vynikající hudební výstupy. Ať už tedy přijdete s jakýmkoli očekáváním, Uvnitř banánu si to své jistě najdete.

<https://kulturio.cz/divadlo-uvnitř-bananu/>

Strihneme si zase tu naši

Rozpor mezi hereckou zdatností až suverenitou a povědomostí výjevů pro mě ve štědroňovsko-mikuláškovském Divadle Na zábradlí pokračuje. Jak se totiž v inscenaci

Uvnitř banánu postupně ukáže, je vlastně docela jedno, že tentokrát se inscenátoři odrazili od stejnojmenné knihy hudebního publicisty Pavla Klusáka, která je antologií šedesáti stručně podaných příběhů art brut muzikantů, mystifikátorů, snivců, zneuznaných vynálezců, prokletých hiphoperů, utajených génů, hudebních zločinů z lásky, jak své hrdiny autor charakterizoval na obálce paperbacku z roku 2021. A Klusák dodává, že teprve při sběru těch více či méně vychýlených jednotlivin si uvědomil, že mu pod rukama vzniká kniha o hodnotách, o tom, jak na první pohled bizarní skutečnosti mohou vyjevit jedinečnou tvůrčí sílu.

Publikace vědomě i mimoděk pracuje se společenským a kulturním kontextem, s pozadím mainstreamových představ a hodnot, do nichž nezapadají popisování „mašiblové“, abych použil osvědčený český termín pro podiviny, ztřeštěnce, šílence a jiné vydědence, nikoliv však existence zbavené tvořivosti a imaginace. Stejnojmenná inscenace však příliš jednoznačně akcentuje právě mašiblovství, různá zacyklení malých génů či velkých ztracenců. Nejprve se to děje formou talentové soutěže, na niž se výstřední adepti hudební slávy dostávají. To je jednak divácky vděčné, jednak to vyhlíží slibně co do stavby večera. Vojtěch Vondráček, Dita Kaplanová, Kateřina Císařová, Michal Bednář i hostující Anna Kameníková a David Petrželka pod medově manipulativním vedením porotkyně, která je ovšem pouze slyšet, nikoli vidět, postupně každý za sebe vystřihne svoji dávku zvuků, slov či gest a také komentářů. Při veškeré různosti je vystupujícím společné to, že produkují něco, co má na míle daleko k tomu, co se běžně rozumí hudbou. Zvítězí nejmladší z nich, Daniel, jemuž student herectví na Katedře alternativního a loutkového divadla DAMU Petrželka vtiskuje čistou, zjitřenou a bezelstnou polohu udivence.

Jenže: Když se po vyhlášení výsledků konkurzu rozhrne třpytivý rudočervený záves, před nímž se šestice účastníků předváděla, objeví se poněkud sešlý interiér na způsob hotelové chodby nebo ústavního zařízení s dřevěným obložením. V tomto prostoru je Daniel sevřen a vystaven výskytu existencí – možná se však proměňují jen v jeho mysli – asi ještě podivnějších, než byly ty u konkurzu. Sem a tam přechází zničený a zpruzený imitátor Elvise Presleyho (Jiří Vyorálek), prostorem pluje vytáhlá tenká žensko-mužská figura v růžovém (Vondráček), zahraje tu insitní dívčí trio (bicí – basa – kytara) sester s dlouhými blondatými vlasy, které do hudby dostrkal otec; v panoptiku se rovněž vyskytuje dvojice kovbojek v bílém, záhadná mrtvola a obdobné zjevy. Čím déle tento výskyt týpků a týpkůň trval, tím úporněji mě jímá pocit, že jsem tvůrci tahán na území již bezpečně vykolíkovévané zdejšími inscenacemi Požitkáři, Obscure či Posedlost. Jistě, jde o programní linii, poetiku příznačnou pro možná určující část repertoáru „Zábradlí“ v posledních deseti letech, to je třeba respektovat, není však nutné to akceptovat jako cestu o nekonečném počtu možných zastávek.

Což o to, když k tomuto balábile přistoupíme jako ke sledu bizarních jednotlivin a neptáme se po ničem dalším, můžeme být v zásadě spokojeni: kostýmy a scéna Marka Cpina jsou esteticky vytríbené, herecký soubor je

múzický, zejména výstupy Vojtěcha Vondráčka a Kateřiny Císařové jsou v některých okamžicích neodolatelné, přičemž druhá jmenovaná se vypracovala v jednu z nejvýraznějších hereckých tváří divadla. Nelze však zastít, že Mikulášková vymazleně estetizovaná přehlídka jinakostí nemá tematický svorník a postrádá kontext – a právě to Klusákově šedesátce mikropříběhů neschází.

<https://www.divadelni-noviny.cz/strihneme-si-zase-tu-nasi>

Vítejte v labyrintu mysli. Aneb kdo je normální a kdo ne? V Divadle Na zábradlí neplatí hranice

Nejdříve vznikl text Uvnitř banánu, který napsal Pavel Klusák o muzikantech-outsiderech. V Divadle Na zábradlí se ovšem literární předloha nereprodukuje, ale vzniká svébytný svět.

Kniha žije a pracuje dál sama, nevíme, jak ji druzí přečtou a co se s ní přihodí. Mám štěstí: v Divadle Na zábradlí se rozhodli v knize pokračovat,“ napsal známý hudební kritik a publicista Pavel Klusák na Facebook a to je přesné. Režisér Jan Mikulášek a dramaturgyně Dora Štědroňová nevyreparovali z jeho textu nejsilnější příběhy, ale nechali se spíš inspirovat k vlastním úvahám, metaforám, hrám. A tohle „hraní“ o muzikantech, kteří vždycky stáli mimo prostor vyhrazený pro popularitu, často ani neuměli noty, ale hudbu přesto nadšeně provozovali, dovedli divadelníci do svižného jevištního tvaru.

Orchestr Portsmouth Sinfonia, jehož členové drží nástroje poprvé v životě v rukou, a přesto koncertují. Americký černoš, který v pražských klubech nehraje blues, ale lámaně zpívá „Dám dělovou ránu“. Klaus Nomi, který napodobuje Elvise Presleyho i operní divu Mariu Callasovou, anebo venkovan Hasil Adkins, který se naučí hrát zároveň na kytaru i bicí, složí na 7000 songů, z toho spoustu písní o kuřatech...

Pavel Klusák do knihy Uvnitř banánu, která vyšla před třemi roky v nakladatelství Fra, sepsal skutečné příběhy art brut muzikantů, a tak není divu, že se o ně při dramatizaci přece jen trochu strachoval: „Můžeme se smát s nimi a z radosti nad pestrostí a nepředvídatelností světa. Nelze se smát jim.“ Na výsměch však na jevišti vůbec nedorazí, spíš na humor v příbězích oněch pábitelů a snílků. „A přece se s tím Na zábradlí místy moc nese*ou,“ konstatuje Pavel Klusák. „A jako rovní s rovným vstupují do labyrintu jejich mysli.“

Labyrint. To je zase přesné. Během představení bloudíte uličkami, podivnými pokoji – možná v hotelu, možná v léčebně, zažíváte situace reálné i surreálné a není vlastně vůbec důležité, zda byl Daniel Johnston schizofrenik, anebo génius, a zda jste rozeznali vyčouhlého Tinyho Tima s červenými vlasy a ukulele, nebo ne. Představení je svébytné. A taky krásně šílené.

<https://vikend.hn.cz/c1-67297650-vitejte-v-labyrintu-mysli-aneb-kdo-je-normalni-a-kdo-ne-v-divadle-na-zabradli-neplati-hranice>

Nahá stehna a střepy v hlavě. Zábradlí vzdalo hold podivínům

Působivé a vtipné (nejen) hudební představení nabízí novinka Divadla Na zábradlí Uvnitř banánu věnovaná všem podivínům a zdánlivým outsiderům. Na základě knihy Pavla Klusáka vyprávějící o bizarních zpěvácích a kapelách totiž podává svědectví o relativním vnímání těch, kdo se vymykají obvyklým standardům. Je to zvláštní sestava, kterou publikum aktuální novinky Divadla Na zábradlí nazvané Uvnitř banánu spatří na jevišti. Spolu s herci se totiž přenesou na jakýsi hudební konkurz, kam zamířily ty nejroztodivnější existence. Dívka, co hraje na svá nahá stehna. Žalostná kopie Elvise Presleyho. Emo kytarista, co si vytahuje střepy z hlavy. Tesilový panáček, co ctí melodii. A mnoho dalších. Jeden po druhém se staví před mikrofon, poslouchají vemlouvavý hlas konferenciérky, jenž zní odněkud shůry a snaží se divákům prodat svůj talent. Nebo spíš to, co za talent považují.

Únorová premiéra pražské scény vznikla dle stejnojmenné knihy Pavla Klusáka, ve které autor zmapoval osudy bizarních zpěváků a kapel. Režiséru Janu Mikuláškovu a dramaturgyni Doře Štědroňové tak poskytl vynikající materiál pro jejich dramatickou tvorbu.

V úvodu tak diváci sledují defilé podivných či podivuhodných existencí. Michal Bednář, Kateřina Císařová, Dita Kaplanová či Jiří Vyoralék se předvádějí v komických kracích, za kterými však divák chápe někde urputnou a někde naivně sympatickou snahu se prosadit ve velkém světě. Navzdory všem překážkám, které těmto individuím rodina, tělo či duše postavily do cesty.

Ač si Mikulášková režie mnohokrát vystačila právě s takovým defilé postav (kdy herci nastolené téma před diváky dále rozvíjeli ve volných, nedějových situacích), tentokrát je to jiné. A je to dobře, výše popsaná část tvorby talentovaného režiséra se za ty roky na Zábradlí už docela vyčerpala a okoukala.

Posledním účastníkem onoho žalostného konkurzu je totiž jistý Daniel. Sympatický mladík trpící bipolární poruchou, která jej na jednu stranu pouští k tvorbě křehkých písní, ovšem na té druhé mu zcela komplikuje střet s každodenní realitou a společností. Právě on nakonec zaujme a dostane možnost svůj hudební talent rozvíjet dál. Diváci tak sledují jeho cestu za snem, kterou však nadále komplikuje jeho duševní nastavení. Nevíme, co je skutečnost a co se odehrává pouze v jeho hlavě. Naznačeným hotelovým pokojem a chodbou, které se náhle vynoří v hloubi jeviště, tak probíhá nejen on, ale i všechny bizarní postavičky z předchozího konkurzu.

Tvůrce zde inspiroval působivý osud Texasana Daniela Johnstonea, který hvězdy alternativní scény (v čele s Kurtem Cobainem) v 90. letech fascinoval svou průzračnou tvorbou a komplikovaným životem ovlivněným právě bipolární afektivní poruchou.

Podívaná to je sice jen těžko rozklíčovatelná, ovšem díky lehkosti a nadsázce, s jakou všichni herci ke svým rolím přistupují, je zábavná a vtipná. V ústřední roli nešťastného chlapce zaujme mladý herec David Petrželka, který tak na legendární scéně dostává velkou šanci. Zaujmu ale všichni, od úvodního

konkurzu až po závěrečné originální nastudování hitu People Are Strange od The Doors. A kdo z divadla odchází s prvním potleskem, dělá tento večer obzvlášť velkou chybu. Anna Kameníková, Johana Matoušková a Kateřina Císařová jako The Shaggs totiž opravdu umí.

https://www.idnes.cz/kultura/divadlo/uvnitr-bananu-divadlo-na-zabradli-recenze.A240220_100339_divadlo_ts

„Vy všichni jste naprosto výjimeční!“ Zaznívá v Divadle Na zábradlí

Nedocenění, zapomenutí. Mimo mainstream. Skupina podivínů se setkává na chodbě hotelového pokoje. Nevíme toho příliš ani o samotných podivínech, ani o hotelové chodbě. Máte pocit, že něco podobného už jste v Divadle Na zábradlí viděli? Pravda, v režii Jana Mikuláška jsou zde na repertoáru inscenace podobného půdorysu. Proč tedy zajít na Uvnitř banánu podle stejnojmenné knihy Pavla Klusáka?

První část inscenace je situovaná na stísněný prostor forbíny. Z reproduktoru se ozývá hlas Johany Matouškové, která vede konkurz zpěváků. Každý má šanci zazářit a předvést svůj talent i jedinečný hudební styl. Hlas linoucí se z reproduktorů předstírá zájem a snaží se obecnými, motivačními a strojenými připomínkami dovést zatím neobjevené hvězdy k lepším výkonům. Je to trpce komické. Publikum se směje, ale interpreti zůstávají ve své nervozitě sami a ve výsledku nepochopení. „Prolog“ tematizuje marnost snahy prosadit autentickou uměleckou tvorbu v předem nastaveném vkusu a záměru produkce. V této melancholické absurditě tvůrci nacházejí komiku a staví sled situací vyvolávající různobarevné emoce.

K pestrým pocitům z jednotlivých výstupů přispívá stylizace hereckých výkonů. Postavy jsou vykloubené, směšné, ale i vnitřně zranitelné a křehké. Herci ve stylizaci fungují přesně a ladně. Mikuláškův styl je s ansámblem v harmonii a není toho důkazem pouze tato inscenace. V konkurzu se nám tedy představí Michal Bednář s velkým střepem v hlavě, šilhající Vojtěch Vondráček, Dita Kaplanová s pronikavým smíchem, Jiří Vyoralék jako milionté ztělesnění Elvise Presleyho, Anna Kameníková v šustákovém setu, jejíž hudba má být prostě jenom hudbou, Kateřina Císařová s dechberoucí dovedností – hrou na vlastní hýždě. Konkurz vyhrává David Petrželka coby plachý Daniel. Jako jediný působí, že zapadá do pomyslné normy, ačkoliv se přes texty a zpěv dostává ze svého zmateného, nemocného vnitřního světa.

Rozevírá se saténová bordó opona a vstupujeme na chodbu hotelového pokoje. Doposud jasně nastavená situace se začíná zaplédat v roztráštěných dialozích, smyčce příchodů a odchodů postav. Dialogy mající jasnější obrysy odkrývají vodítka k nahlédnutí postav včetně té ústřední – Daniela. Zmatené poznávání neznámého hotelového prostředí má divák s Danielem společné. Hledání spojovacích nitek trvá v této inscenaci poměrně dlouho a tápání může být frustrující. Jako metafora vnitřního světa Daniela, který trpí duševní nemocí, funguje tvar ve výstižné paralele. Hostující David Petrželka (můžeme jej nyní vidět v absolventských inscenacích v Divadle DISK) dostává v inscenaci významný prostor. Odhaluje svou pohybovou vybavenost, která Mikuláškově režijnímu stylu vyhovuje.

Uvnitř banánu je esencí Mikuláškovy režijního rukopisu. Přidává se k zástupu jeho inscenací na repertoáru „Zábradlí“. Ve svém podpisu je režisér Mikulášek konzistentní. Obrací pozornost k jedincům, které v jejich absurdním světě nahlíží s laskavostí a bez předsudků. Ve vykloubenosti dává hercům možnost hledat obrysy vlastní kreativity ve stylizovaném herectví. Přes nadhled i nadsázku se ve společném dialogu tvůrčího týmu daří pokaždé

ve vychýlenosti postav najít lidské teplo. Pokud jste fanoušci Mikuláškovy režijního stylu, budete naplněni tak, jako obvykle. Pohlázení divadlem, které povznáší především herecké výkony, poněvadž pro tentokrát je hledání smyslu v absurdním světě místy rozpačité.

<https://art.ceskatelevize.cz/inside/vy-vsichni-jste-naprosto-vyjimecni-zazniva-v-divadle-na-zabradli-FC9uF>

Kdo je Vojtěch Vondráček a proč má dostat Thálii? Uvnitř banánu oslavuje hudební outsidersy

Divadlo Na zábradlí uvedlo na začátku února novinku Uvnitř banánu. Inscenace kmenového režiséra Jana Mikuláška a dramaturgyně a umělecké šéfký divadla Dory Štědroňové vychází ze stejnojmenné knihy hudebního publicisty Pavla Klusáka, který v ní vrší příběhy všelijakých podivínů.

Uvnitř banánu považuje hudební publicista a nositel ceny Magnesia Litera Pavel Klusák za svou prozaickou prvotinu, přestože knihu také nazývá příručkou. Vychází z dlouholetého sbírání osudů podivuhodných a převážně zapomenutých antihrdinů hudební scény, v nakladatelství Fra vyšla ve stejném roce jako Klusákův Gott: Československý příběh, za který dostal autor zmíněnou cenu za Knihu roku.

Dramatizaci Uvnitř banánu v Divadle Na zábradlí uvozuje konkurz před oponou, jehož se účastní jedinci s rozličnými talenty včetně muže tahajícího si obří střepy z hlavy nebo dívky, která se vystoupením mstí ex-partnerovi a při zpěvu lidové písně se doprovází hraním na své zadní svalstvo.

Knižní předloha obsahuje „mikropříběhy z nedávné hudební historie, krátká encyklopedická hesla věnovaná jedinečným osudům hudebníků, kteří nezažili popularitu, nezvítězili v anketách ani nepřistupovali k hudbě konvenčně“.

A právě v úvodním rámci konkurzu, který s nedbalým zájmem o roztržštěné duše neúspěšných muzikantů z neviditelné backstage ironicky moderuje Johana Matoušková, se cizelují hrdinové, kteří budou inscenací provázet víceméně až do konce.

Všichni tak trochu předvádíme

Zdeptaný imitátor Elvise Presleyho (Jiří Vyoralék) polemizuje o odvaze být sám sebou; sesterská kapela The Shaggs, která vznikla na popud otce dívek a evidentně tvoří pod jeho hrozbou, touží po úspěchu a podivínský katolický založený zpěvák se zvláštním hlasem a evidentními zdravotními neduhy ztvárněný Vojtěchem Vondráčkem chce prostě šanci vystupovat.

Závěrem estrády se též představuje mladý Daniel (David Petrželka) – nadějný hudebník trpící bipolární poruchou, který jako jediný vykazuje známky tvorby přístupné obecně přijímanému vkusu. Se svou písní, jež by se nejspíš dala zařadit mezi romantické písně širokého spektra alternativního rocku nebo indie popu, by patrně u mnoha kapel i posluchačů uspěl i dnes.

Právě Daniel se nakonec stává hlavní postavou rozvíjejícího se vyprávění a uvězněn v podivném bezčasí hotelu, do kterého se z konkurzu propadá a který nelze opustit, se setkává s řadou společností nikdy nepoznaných hudebních hrdinů.

Dá-li se inscenace rozdělit do určitých částí, pak by vynikala úvodní scéna konkurzu na předscéně, v níž se pár herců střídá v mnoha výstředních rolích.

Začátek je smrští osobitých hereckých i muzikálních výkonů, ale i skvěle dramaturgicky zvolených a poskládaných charakterů i gagů.

Skvěle zrežirovaná úvodní scéna dává divákovi extrémní naději na to, že na jevišti uvidí pokračovatelku (v nejlepším slova smyslu) mnoha autorských inscenací, které na základě rozličných předloh vytvořilo duo Mikulášek–Štědroňová v průběhu let na Anenském náměstí; namátkou Hamleti, Požitkáři, Buržoazie, Posedlost.

Tyto autorské inscenace svého času tvořily jedinečnou uměleckou tvář scény s jasným rukopisem, intelektuálské (ve smyslu chytré) feel good divadlo.

Aniž chci volat po starých časech a sama se chovat jako stará herečka Jany Plodkové v Hamletech a vzpomínat na kanapíčko, které Na zábradlí už najít nelze, mnoho věrných diváků scény se právě na tyto poklady Na zábradlí vracelo – a dramaturgie Uvnitř banánu má v určitých rysech podobný potenciál.

People Are Strange

Jenže po úvodní smršti, při které se scény znalí diváci i rozličně staří a zkušení divadelní kritici mohou smíchy mlátit do stehů a pochvalovat si návrat ducha úvodních let a geniálních inscenací zmíněných tvůrců, přichází mírný útlum.

Melancholická nálada podivínského hotelu laděného do estetiky sedmdesátkového motelu v USA totiž má své limity. Přepnutí do temného bezčasí, tolik oblíbených tónů vyprávění zejména filmových režisérů, velmi intenzivně využívá repetitivního vyprávění, které ne vždy funguje.

Na jedné straně sice nabízí množství hereckého vybití – pohybové repetice, při nichž herci vypadávají ze dveří, procházejí hotelem a vytahují si z hlavy obří střepy nebo si jen stále dokola prozpěvují *People Are Strange* od *Doors*, fungují výborně.

Problém nastává spíš u opakování narativního vyprávění, které děj mnohdy neposune a otázky zůstanou nezodpovězené. Jako u tria *The Shaggs*, jehož členky celou dobu naznačují podezřelé a minimálně manipulativní jednání svého otce, na jehož nátlak kapela s velmi pochybnými rytmickými a vůbec hudebními schopnostmi vznikla.

Víc se dozvíme možná o imitátorovi Elvise Presleyho, a ne o zmíněné dívčí kapele, jejíž jediné album z roku 1969 je označováno za „nejlepší nejhorší album hudební historie“. U té dostaneme encyklopedické heslo – ale rozuzlení podivného vztahu s otcem nikoliv. Je to dáno tím, že se skupina těšila větší popularitě než ostatní, když ji přes hudební antitalent členek ocenili i Frank Zappa nebo Kurt Cobain?

Melancholická nálada se vystupňuje až v úplném závěru, který je silný a intenzivní. Stupňování podivínství by však bylo působivější, kdyby bylo dávkované. Diváci se celou škálou bizarností či speciálních talentů hudebních antihrdinů dozví už na konkurzu, takže bloumání hotelem může působit jednotvárně.

O řadě fascinujících hrdinů se dozvídáme strašlivě málo. Ať už o hlavní postavě Daniela, nebo třeba o katolicky orientovaném zpěvákovi ztvárněném Vojtěchem Vondráčkem.

Nejde samozřejmě o konzistenci v míře encyklopedických hesel: jde spíš o vyjádření pochybnosti nad proporcemi zdůrazňovaných osudů. (A může to vyplývat z neznalosti předlohy: ta by ale neměla být klíčem k porozumění dramatinizaci.)

Možná by pomohlo větší propojení rozličných hrdinů, nebo naopak soustředěnější pohled jen na některé z nich. Zkrátka balanc, ze kterého by možná vyplývala i větší napínavost, dramatičnost.

Staré melodie

Neoddiskutovatelná ale už tradičně je herecká úroveň celého souboru, který se i po personálních obměnách v průběhu let drží na extrémně vysoké úrovni. O něco mimořádněji ale v inscenaci Uvnitř banánu rezonuje výkon Vojtěcha Vondráčka, který je bezesporu jedním z nejnadanějších herců své generace.

Už od účinkování v diskové absolventské inscenaci nazvané kuriózně „Prodaná nevěsta na prknech Prozatímního, Stavovského a Národního divadla v letech 1868 až 2018“ byl nepřehlédnutelný pro své (fyzické) herecké variace. V ansámblu Na zábradlí od začátku působení funguje jako etablovaný talent pestré herecké skupiny.

Celkem překvapivě mu nicméně unikají herecká ocenění, a nedostane-li za svůj výkon alespoň jednu z divadelních cen, je to na pováženou kritické či jiné udělovací obce (čestnou zmínkou budiž nominace na Cenu Divadelních novin za výkon ve Ztracených iluzích též Na zábradlí).

Vondráčkovo nejenom fyzické herectví je naprosto uchvacující. I téměř nehybně vestoje totiž vytváří jasný a poutavý charakter – stačí mu drobné nuance a práce s hlasem. V inscenaci osobitě ztvárňuje již zmíněného katolicky orientovaného zpěváka s fyzickými neduhy, který „nemůže za to, že v něm hrají staré melodie“, a tedy nezapadá do představ či trendů hudební scény své doby.

Už od první repliky v rámci konkurzu je nepostradatelný – i když je škoda, že postava zůstává divákům trochu záhadou. S Vondráčkovými schopnostmi by vydala na samostatné monodrama.

I přes drobné výkyvy v napětí či zábavnosti, jejíž úroveň tvůrci vystřelí vykopnutím úvodní scény extrémně vysoko, je ale Uvnitř banánu zábavnou a chytrou podívanou. Pointa ve sdílení odvrácené strany slávy, otočení fokusu na hrdiny přehlížené, zapomenuté, možná neprávem opominuté, protože nevyhovují požadavkům mainstreamu, je mimořádně silná. I současná.

Inscenace by proto mohla promlouvat nejen k hudebním fajnšmekrům, kteří jsou otevření rozličným bizarním tvůrcům a jejich tvorbě, ale k zástupcům všech generací, kteří jsou nakloněni všelijakým outsiderům. Nebo chtějí strávit večer na inteligentním feel good divadle a zjistit, kdo je Vojtěch Vondráček a proč má dostat Thálii.

<https://denikn.cz/1360164/kdo-je-vojtech-vondracek-a-proc-ma-dostat-thalii-uvnitr-bananu-oslavuje-hudebni-outsideru/>

Anton Pavlovič Čechov

Racek

Režie Jan Mikulášek

Premiéra 20. března 2024 v Divadle Na zábradlí

Čechov až na kost

Asi jsem nebyl sám, kdo od Havelkova Racka v Divadle na Zábradlí očekával, že režisér klasiku nějakým způsobem „rozstřílí“ (nebo že třeba odkáže na zdejšího, dnes už legendárního Racka Léblova). Nestalo se. Na rozdíl od Havelkova dosti bezradného dejvického pokusu propojit dávnou klasicko-romantickou „bitvu o Hernaniho“ s dnešními kulturními válkami, zůstala Čechovova sonda do světa všeobjímajících frustrací a nepřehledných sporů mezi „starým“ a „novým“ uměním ve tvaru víceméně původním. Věci to bylo ku prospěchu.

Důležité je slůvko „víceméně“. Havelka s dramaturgií Dorou Štědroňovou sice z Racka zachovali vše podstatné (přičemž nic nepřidávali ani neaktualizovali), zároveň však nemilosrdně krátili a likvidovali vedlejší motivy. Jejich Racek se odehraje mezi sedmi nejdůležitějšími postavami během pouhé hodinky a půl v klaustrofobně omezeném a neměnném prostoru. Spory, nedorozumění i lhostejnosti jsou neustále na očích, a navíc jako pod lupou, zviditelněny, vyostřeny a zgroteskněny.

Není to žádný zvlášť novátorský přístup, ukazuje se ale, že může vést k přesvědčivým výsledkům. Jaksi mimochodem se přitom potvrdí i to, že Čechov snese jako kůň, zvláště pokud jsou v inscenaci obsazení kvalitní herci, kteří dokážou postihnout charakteristickou dvojakost směšnosti a opravdovosti, banality a hloubky – kterýžto předpoklad je zde naplněn zcela suverénně. Až tak, že by bylo nespravedlivé někoho vyzdvihovat; Havelkova a Štědroňové úprava význam postav spíše srovnala, a s potěšením bylo možné sledovat všechny zúčastněné. Vše je posunuto k trapnosti a grotesknosti, nikoli však za mez, kdy by se postavy změnily v pouhé jednorozměrné karikatury.

A úplně nakonec: celé je to zarámováno nezvykle důrazným scénografickým gestem, které se postupem večera stále čitelněji prosazuje jako metafora základní situace, v níž se čechovovské hemžení odehrává: jeviště se totiž postupně naklání. V závěru se už vše nezadržitelně kácí a sklouzává na pravou stranu, také herci se sotva udrží na nohou. Určitě by takto pojatou inscenaci šlo odehrát i v normálním prostoru, nápad s šikmou je ale dalším způsobem, jak zdůraznit nepohodlí, frustraci a nejistotu, které jsou pro Racka příznačné – a v Havelkově pojetí obzvláště.

<https://nadivadlo.blogspot.com/2024/03/mikulka-racek-divadlo-na-zabradli.html>

Racek jako potápějící se Titanic

Po třiceti letech od legendární inscenace režiséra Petra Lébla se na scénu pražského Divadla Na zábradlí vrátil Čechovův Racek. Zvolil si ho tak trochu překvapivě režisér Jiří Havelka, který před pevnými texty dává přednost svým autorským projektům. V nich směřuje k aktuálním a jasně deklarovaným tématům,

V případě jeho Racka je ale právě absence čitelného tématu problém

Havelka se svým týmem text radikálně proškrtal (hraje se sto minut bez pauzy) a omezil na sedm hlavních postav. Ty se tísní v malém pokojíku. Jejich permanentní fyzická přítomnost na scéně kontrastuje s duševní uzavřeností do sebe.

Postavy se vzájemně téměř nevnímají, každá je zapouzdřená ve své egoistické bublině. Arkadinová (Jana Plodková) ve své uvadající herecké slávě, Trigorin (Jiří Vyorálek) v otravně rutinním kolotoči spisovatelské machy, Sorin (Jakub Žáček) v tragikomické minulosti nerealizovaných snů.

Všichni jsou unavení, nešťastní a jednotvárně unylí. Nejméně prostoru dostali Máša (Kateřina Císařová) a Dorn (Jiří Černý).

Těžko říci, jaká je bublina herecky nepřilíš výrazné Niny Zarečné (Johana Matoušková) a Konstantina Trepleva, který v podání Vojtěcha Vondráčka trčí mezi ostatními jako fyzicky i mentálně přerostlé dítě prožívající svou tvůrčí i hodnotovou pubertu. Přesto právě Vondráček nejpřesněji demonstruje jediné nepřekvapivé téma inscenace spočívající v neschopnosti vzájemné komunikace postav, z níž plynou podrážděnost a nejistota.

Nejvýraznější gesto Havelkova Racka tvoří stále se naklánějící podlaha pokoje, který se tak mění v potápějící se Titanic, na jehož palubě se postavy zoufale snaží udržet.

Pokud by to někdo nepochopil, je tento symbol pro jistotu ještě před začátkem definován hudební i slovní citací muzikanta z Titaniku v podobě kontrabasisty (Tomáš Pospíšil) hrajícího pod jevištěm. Jenže jestli si divák má odnést z Racka jen poznání, že Čechovův i náš svět je potápějící se Titanic, pak je to na tak vrstevnatý a nádherný text dost málo.

<https://www.novinky.cz/clanek/kultura-divadlo-recenze-racek-jako-potapejici-se-titanic-40465151>

Čechov na Zábradlí bojuje s gravitací. Obraz trapnosti lidské existence nám tak nějak zbanálněl

Divadlo Na zábradlí překvapivě sáhlo po klasice a přizvalo si k tomu režiséra Jiřího Havelku, který se věnuje především autorskému divadlu. Volba padla na Čechovova Racka, což lze do jisté míry označit za dramaturgický risk, jelikož se hned nabízí konfrontace s někdejší slavnou inscenací Petra Lébala v tomto divadle z roku 1994. Budiž řečeno, že i nové nastudování po třiceti letech zůstává v jejím stínu.

Jiří Havelka je znám jako výrazně autorský režisér s citem pro nevšední a aktuální témata, ale pevné texty, které uvedl, by se daly spočítat na prstech jedné ruky a vždy je i výrazně upravoval a autorsky posouval.

Třeba Fidlovačku nebo Medkova Plukovníka Švece, v Ypsilonce kdysi také režíroval Stoppardova Pravého inspektora Hounda. Teď se tedy pustil do Čechovova dramatu, které má za sebou nesčetně interpretací a je stále velmi hrané.

Aby ne, nepřestává lákat jeho jedinečná psychologie, vzrušující tragigrotesknost, jež vyvěrá z trapnosti všech vztahů, nechtěných a nešťastných lásek, zklamaných tužeb.

A velkou zbraní je tu nejenom hořký a výsměšný humor, ale i ten osvobozující. Takovým polohám se ale v Havelkově inscenaci přiblížila jen Jana Plodková jako Arkadinová a Jiří Vyoralék v roli Trigorina.

U Havelkova pojetí Racka překvapí v zásadě tradiční a navzdory různým ornamentům realistické pojetí. A to i přes dynamizující scénické řešení, které má fungovat jako základní metafora: do jeviště je našikmo vtěsnaný staromódní venkovský pokoj, otevřený směrem k divákům.

Po levé straně jsou trávy a břízky, pravidelně se zvedající vítr pak evokuje blízkost jezera, kde se bude hrát divadlo. U portálu visí bílá koule – měsíc, jehož povrch se ve snových pasážích proměňuje. Mezi dějstvími jsou dlouhé pauzy vyplněné hudbou a herci za přísvitu vesměs zůstávají strnule na jevišti, i když se předtím někteří pokusili o únik, a nakonec znehybní.

Hlavní efekt má ale spočívat v tom, že jim doslova ujíždí půda pod nohama, neboť při každé pauze se pokoj ještě víc nakloní, a to až tak, že každý pohyb v něm je vysilující boj s gravitací. Zároveň toto naklánění postupně přivodí i destrukci interiéru, vše padá a kutálí se pryč, obrazy, hodiny, záclony...

Tak jako se rozbíjejí a mizí všechny plány a touhy postav, zůstává pokoj jako krajina po bitvě. Tohle řešení hodně připomnělo inscenaci Zdání života Maďara Kornéla Mundruczo, která přišla také s realistickou dekorací pokoje s vysokým stropem i okny a mobiliářem.

Ta se během představení otočila vzhůru nohama a zpět, ovšem nastalá destrukce působila až hrůzostrašně jako konec světa a všech nadějí.

V Havelkově Rackovi zvolené řešení moc nefunguje, herci se pinoží a kloužou, přidržují se, co to jde, aby se udrželi, působí to směšně, což jistě je i záměr, ale nějak nevyznívá, jak by měl. V klopotném boji o udržení se na zemi někam odplouvá psychologie postav a dramatické situace.

Zkrácená dějství se nudně vlečou a režie komediální výsměšnost Čechovova textu spíše pomíjí. Nějak divně, neústrojně vycházejí i snahy o zcizení či ironické ozvláštňování, ať už jde o náhlé zhasnutí po úvaze o nových formách v divadle, nebo motýlci, kteří se třepetají nad břízkami.

Potíže jsou i s nevyrovnanými hereckým výkonem, malou souhrou. Havelka značně text krátil a také vypustil pár postav, zejména těch, které jsou spojené s Mášou (Kateřina Císařová).

Ta hlavně bez svého nápadníka, učitele Medvěděnka, vyznívá jako zvláštní mátoha, která zprvu loupe nývě cibuli a posléze se promění v zadumanou alkoholičku. Nina Zarečná Johany Matouškové je od počátku jakoby bez emocí, takže není rozdíl mezi dívkou dychtící po divadle a v závěru zrazenou a vyhaslou mladou ženou.

Je unylá a jednostrunně tragická, jako by z ní stále vyprchával život, ke kterému ji neprobere ani sebevzhlíživý svůdce Trigorin Jiřího Vyoralka, jehož naparování a kroužení kolem mladé dívky a významné zámlky a vzdechy mají potřebný rozměr trapnosti. Ovšem nakonec je stejně jenom ubohý slaboch.

Rovněž baví Plodkové Arkadinová, jakmile vstoupí na jeviště, ovládne prostor. Nejdřív s gusem pronáší štíplavé poznámky na adresu divadelního představení, pak se zase pokrytecky kaje nebo exaltovaně odchází, nasazujíc si velký klobouk s růžemi.

A pak přijde vyznání Trigorinovi, do něhož vloží silné emoce, možná to je ale jen další herecká študýrka a tato ambivalentnost je zajímavá. Když si je jistá v kramflecích, začne být opět suverénní, až útočná.

Její syn Konstantin Treplev, nešťastný mladý muž toužící stát se dramatikem, ale v podání Vojtěcha Vondráčka setrvává, podobně jako jeho láska Nina v jedné vlažné trpitelské poloze, kterou nezmění, ani když chce spáchat sebevraždu bodnutím psacího brku do ruky nebo když pálí svou hru.

Skoro pak „vymizely“ postavy statkáře Sorina (Jakub Žáček) a lékaře Dorna (Jiří Černý), znuděně posedávají, jeden stále drží knihu, druhý usíná a pak občas něco pronesou, aby řeč nestála.

Havelkovo objevování Čechova nic nového nepřineslo, nedá se říct, že by mu snad úplně chybělo téma, obraz marnosti a trapnosti lidské existence se tu občas vyjevuje, ale tak nějak zbanálněl. Jistě i kvůli tomu, že se ho z větší části nepodařilo naplnit herecky.

https://www.lidovky.cz/orientace/kultura/divadlo-na-zabradli-anton-pavlovic-cechov-racek-jiri-havelka.A240322_143241_in_kultura_hma

Racka spláchne nicota. Nový Čechov Na zábradlí se obejde bez výstřelu

Podruhé v této sezoně pražské Divadlo Na zábradlí změnilo směřování. Začátkem roku místo obvyklých autorských inscenací a dramatizací literárních předloh představilo pohádkový kabaret o spisovateli Franzi Kafkovi určený dětem. Nyní tu režisér Jiří Havelka uvedl známé drama Racek od Antona Pavloviče Čechova.

Racka na stejném místě v 90. letech minulého století nastudoval dnes již nežijící Petr Lébl. Ten na profesionální scénu vtrhl v době, kdy byl jevištní postmodernismus na začátku, a proto záhy ohromil či naopak pobouřil nejen divadelní veřejnost. Prolínání žánrů, rozkládání předlohy a bezbřehá ironie i fantazie zvalcovaly seriózně smýšlející realistické tvůrce, kterým nakonec «znesvětily» i adorovaného Čechova. Lébl se chopil několika jeho textů včetně Racka, za nějž roku 1994 dostal Cenu Alfréda Radoka.

Dnes je synkretismus neboli spojování nespojitelného běžným principem, jaký vyznává leckterý tvůrce, aniž by se cítil být postmodernistou. O to těžší je najít pro Čechova novou formu, po níž přímo v Rackovi, hře s uměleckou tematikou, volá i postava mladého dramatika, „ruského Hamleta“ Konstantina Trepleva. Jeho osud představuje hlavní osu příběhu.

Racek z roku 1895 se odehrává na ruském venkově. Několik postav se vypořádává se zklamáním ze života, nenaplněnými sny či neopětovanou láskou. Vzájemně si vyčítají, co se dá, ztrpčují si existenci a upadají do čím dál větší apatie. Na začátku se uměleckými ambicemi šířaný Treplev snaží zaujmout svou matku, slavnou herečku Arkadinovou, a získat lásku statkářovy dcery Niny Zarečné, kterou obsadil do domácího představení své divadelní prvotiny.

Uvedení Racka zrovna Na zábradlí je mnohonásobným závazkem. Text sám obsahuje téma scénické rutiny a omšelých konvencí, vše násobí dlouhá inscenační tradice hry a právě Léblova verze z 90. let. Snad i proto vedení novinku svěřilo Jiřímu Havelkovi, třiačtyřicetiletému představiteli generace nultých let spojenému převážně s autorským divadlem a experimentem.

Na zábradlí dlouhodobě šetří slovem, v autorské tvorbě před obsáhlými promluvami upřednostňuje útržkovité obrazy s tu a tam pronesenou hláškou. Tendence se projevuje také v Rackovi, kterého dramaturgyně Dora Štědroňová zredukovala na nezbytné minimum. Z původních třinácti postav zachovala pouze sedm. Zkratka je však nosná a spolu s obrazovými předěly mezi dějstvími, které reprezentují Čechovovy pověstné významotvorné pauzy a zámlky, působí i interpretačně logicky.

V Havelkově verzi nejenže spolu postavy po vzoru autora moc nemluví, jako by ani nebyly duchem přítomné nebo byly dokonale asociální. Nejvýrazněji se rys profiluje u dramatika Trepleva, kterého s velkou přesností ztvárnil Vojtěch Vondráček jako osobu připomínající autistu.

Také u ostatních došlo k jistým posunům. Treplevova matka, do sebe zahleděná herečka Arkadinová, je v nepatetickém podání Jany Plodkové spíš civilní studií

ženy procházející krizí středního věku než afektovanou heroinou. Její mileneček, zavedený spisovatel Trigorin hraný Jiřím Vyoralčkem, působí jako dokonalý podpantoflák bez vlastního názoru. Figury jsou v situacích myšlenkově nepřítomné, což paradoxně umocňuje fakt, že prakticky neopouští scénu – a to zase posiluje celkový silně groteskní ráz.

Všichni byli natěsnáni do extrémně malé místnosti, do posledního detailu zařízené v duchu realismu 19. století. Kromě obrázků na stěnách, krajkových záclon a porcelánu za sklem dojde i na zavěšení pušky, kterou Treplev zastřelí racka. Pověstná zbraň, z níž dle realistických zákonitostí na konci musí padnout sebevražedný výstřel, však Na zábradlí tentokrát zůstane netknuta. Závěr obstará rozbouřená mořská hladina.

Racek, o němž ve hře Nina vypráví Trigorinovi, je pták vyskytující se poblíž vody. Z toho vychází i scéna Dády Němečka: byť vypadá jako salon venkovské usedlosti, nabývá podobu horní paluby postupně se potápějící lodi. S každým předělem se o něco více zvedá plošina, až musí herci doslova balancovat svoji vertikální polohu. Pokud se hnou, po šikmém jevišti tragikomicky sklouzávají spolu s dalšími předměty na scéně.

Stejný nezůstává ani přírodní koutek, který zpočátku slouží jako kulisa Treplevova divadelního představení. Idylické zákoutí z břízek a travin líně povlávajících ve větru se postupně mění ve vyčerpanou a vybledlou krajinu jako metafora destrukce osobních plánů dvou mladých hrdinů, Trepleva a Zarečného, stejně jako celé civilizace ničící Zemi a přibližující se tak nicotě.

Ekologický tón obsahují všechny Čechovovy hry, ne všichni režiséři však hozenou rukavici zdvihají.

Právě přes nejprve drobné změny ročních období tvůrci naznačují změny mezi dějstvími. Přestože předěly se obejdou beze slov, díky působivým obrazům vzbuzují největší podíl emocí v celé inscenaci.

Divadlo Na zábradlí uchopilo Racka s jasným klíčem, jakkoli jej mnozí budou rozporovat s argumentem již mnohokrát použitého. Koneckonců šikmou plochu použil Petr Lébl, když dialog postav Jeleny a Doktora Astrova v inscenaci jiné Čechovovy hry Strýček Váňa situoval na střechu domu.

Jiří Havelka se pokouší o revizi modernity, kterou provádí ve zprvu vnějších kulisách Čechovovy reality, nabourává ji však zestručněním dialogů, scénickou intervencí, a hlavně zcela odlišným herectvím od toho z přelomu 19. a 20. století.

https://magazin.aktualne.cz/kultura/cechov-racek-divadlo-na-zabradli-recenze/r~ca700612eb8f11eeae9c0cc47ab5f122/?utm_source=mediafed&utm_medium=rss&utm_campaign=mediafed

Vykuchaný Racek na šikmé ploše

V poslední dekádě se Divadlo Na zábradlí pod svým stávajícím vedením zaměřovalo na inscenování textů původně pro divadlo neurčených (snad s výjimkou Macbetha, který je zde ale razantní Jařabovou variací na Shakespearovu tragédii). Proto když se teď na repertoáru objevil Čechovův Racek (v osvědčeném překladu Leoše Suchařípy, premiéra 20. 3. 1994), vzbuzuje už jen taková dramaturgická volba, jejíž nečekanost podtrhuje ve svých tiskových materiálech i samo divadlo, pozornost. Za tah, který dnes může vyvolat zájem, lze považovat i skutečnost, že Čechova tu režíruje Jiří Havelka: jednak je osobou už téměř mainstreamově populární, jednak se dosud vedle svých filmařských a bavičských aktivit věnoval zcela jinému druhu divadla, než jaké je spojováno s inscenováním dramatických textů, které označujeme za klasické. Sám k tomu v tiskové zprávě, zveřejněné na stránkách divadla, říká: „Čtu vlastně poprvé ve svých 43 letech Čechova důkladně. Vždy pro mě splýval s typem divadla, které jsem vnímal jako lehce mimo ten můj vesmír, v oblasti psychologie, realismu, motivací, průběžného jednání, výkladů, násilných interpretací a všeho, co mi – jak jsem se domníval – nenabízí dostatečně dobrodružnou cestu ani jako divákovi ani jako tvůrci. A najednou jsme k této volbě došli s Dorou Štědroňovou zcela přirozeně, v hovorech a úvahách nad tím, o jakých pocitech chceme podat zprávu, jaký dialog divadlem vést.“

V hovorech a úvahách lze jistě dojít zcela přirozeně k leccemu, výsledná jevištní „zpráva o pocitech“ bohužel ale především příliš nesvědčí o důkladném čtení Čechova v pokročilejším věku, a tak také nakonec ani nikterak nepřekvapuje. Jistým překvapením sice zdá se pro někoho může být, že se mu inscenace jeví méně „překvapivě“, než by se od divadelníka Havelkova druhu mohlo očekávat – že Čechovovo drama zde nebylo „rozstříleno“, nýbrž zachováno „ve tvaru víceméně původním“. Ale tak se to skutečně pouze jeví. Tato dramaturgická a režijní interpretace by mohla sloužit jako příklad, že výchozí text nemusí být na divadle bit a zašlapáván jen libovůlí na první pohled zjevných brutálních či rádobu extravagantních samoučelností, nýbrž i mnohem nenápadnějšími, uhlazenými způsoby – jimiž inscenátor také mnohem méně riskuje.

Havelka se zdánlivou kultivovaností zachovává leccos „čechovovského“ – avšak jen v té nej povrchnější školácké představě o tomto autorovi a s tím pouze v obecné přibližnosti, která s vlastním Čechovovým dílem nemá moc společného. Činí tak především skrze to nejvíc vnější: „dobové“ a „místní“ atributy ve scénografii (Dáda Němeček, Josefina Bakošová), nezřikající se ani takových položek, jako jsou břízky. Svou slabou invencí a nepřesvědčivým provedením ale tato scéna i kostýmy silně kontrastují se zpravidla suverénní vizuální stránkou, kterou do inscenací Zábradlí v posledním desetiletí přinesl jeho současný kmenový scénograf Marek Cpin a která je možná nejvýraznější hodnotou stávající etapy tohoto divadla.

Co hůř: i výkony herců, kteří jinak umí být dobří či velmi dobří, jsou tu více či méně přibližné, mdlé, ba nijaké. Jana Plodková, Vojtěch Vondráček, Johana Matoušková, Jiří Vyoralék, Jakub Žáček, Kateřina Císařová a Jiří Černý hrají tak, jako by si se svými postavami nejen nevěděli moc rady, ale jako by vlastně neměli úplně co hrát. Není to zejména jejich vina. Postupně se vyjevuje, že jim

jednak chybí potřebný dramaturgický a režijní výklad, a zadruhé je otázka, do jaké míry tu vůbec hrají Čechova, resp. jeho Racka a do jaké míry pouhý digest z něj. Když u takového textu dramaturgyně a režisér kromě jiného eliminují celé postavy (včetně takové, jako je Medvěděnko) a provedou další zcela zásadní operace (jako je třeba změna způsobu sebevraždy jednoho z protagonistů), měli by moc dobře vědět, co a proč dělají. V tomto případě o promyšlenosti výsledek nesvědčí: je mlhavý, plochý, unylý, herci v některých scénách a situacích bez nadsázky působí jen jako v nějaké bezduché televizní inscenaci nebo sitcomu o ničem, kde nelze ani mluvit o postavách, nýbrž jen o zaměnitelných figurách. A nedaří se přitom vykřesat ani stopy komického či groteskního, které hra jak známo rovněž nabízí.

A tak se nepoučenému divákovi, který vlastní drama nezná, může velmi snadno paradoxně zdát, jako by to byl nakonec Čechov, kdo tu dnes nemá moc co říct. A jako by si to vzdor citovaným prohlášením v jádru pořád myslel i režisér, začíná na tom zdánlivě kultivovaném, na první pohled „čechovovském“ základě své inscenace – po zmíněných drastických zásazích do výchozího textu, které jsou pro nezalého nepostřehnutelné, ale pro budování postav i celek dramatu klíčové – provádět další manévry. Tentokrát nepřehlédnutelné opravdu pro každého a rovněž takové, k nimž se zpravidla přistupuje tehdy, když se inscenuje špatný text, jemuž je třeba tak zvaně nějak pomoci. Co umí sám Čechov, totiž mimořádně hutně a věrohodně o životě a světě vypovídat skrze postavy a jejich situace, to neumí s Čechovem Havelka – a tak na Racka jde (za značné pomoci rozsáhlých hudebních ploch Martina Hůly) nikoli zevnitř, z precizní analýzy (která by měla vyplývat z proklamovaného důkladného čtení) a následné interpretace textu, ale především zvnějšku, a to hodně nahrubo, návodně a polopaticky.

Základním „fórem“ celé inscenace, jemuž je ve skutečnosti věnován největší prostor a péče a který překryje všechno ostatní, se stává v průběhu představení čím dál víc nakloněná rovina prkenné podlahy, která postupně paralyzuje a destruuje, co se na ní nachází a odehrává. Rafinovanost, nejednoznačnost a otevřenost Čechovova dramatu se tu jedním pouze vnějším gestem scvrkává na triviální „podobenství“, rozmazávané navíc ve zcela neúměrné délce. Že nám tu inscenátoři podávají zprávu o šikmé ploše, na níž se ocitli – ale: kdo ví proč? – ti na jevišti, musí být jasné i velmi nedůvtipnému, avšak pro jistotu je to průběžně demonstrováno do úmoru, k němuž přispívá i zdaleka nikoli brilantní provedení. A aby „významu“ takové zprávy náhodou nebylo málo, režisér ještě přitlačí na pilu a celé to zárámuje dobře čitelnými poukazy k Titaniku – na úvod kontrabasista zahraje Blíž Tobě, Bože můj a v závěru se skočí do temné hlubiny.

S úvahou, nakolik je nadto právě symbol Titaniku přiléhavý situaci Čechovových postav, jsem si uvědomila, že mi celý ten obraz vzdáleně něco připomíná. V souvislosti s novou inscenací Racka samotné Divadlo Na zábradlí i recenzenti připomínají uvedení této hry ve stejném divadle před třiceti lety, v pojetí Petra Lébla, tehdy tak výrazném, až budilo na svou dobu málo vídané divácké i kritické vášně. Samozřejmě, i v tomto smyslu je šikovným marketingovým tahem nasadit dnes na repertoár stejný titul, protože zmiňovat legendárního Léblova Racka se tu přímo vnucuje. S principem šikmých ploch i obrazem lodi, v níž se tísní její osazenstvo, aniž by odtud mohlo zaživa uniknout, ale Petr Lébl pracoval jinde než v Rackovi. Zapomněl Havelka s dnešním Zábradlím na jeho tamní inscenaci Čechovova Ivanova, nebo o své zásadní inspiraci jen mlčí, či jsem v jejich komentářích pouze něco přehlédla? Ať tak či onak v Ivanovovi, kterého osobně považuji za vrchol Léblovy tvorby, prkenná podlaha, stěny a strop pouze nenásilně evokovaly i jakousi tu

nehybnou, tu rozkymáčenou kajutu na jakémsi nekonečném vodstvu, čímž byla obrazu zaprvé zachována kýžená otevřenost a hloubka a zadruhé k sobě nestrhával hlavní pozornost. Spolu s režisérem tu scéna zejména poskytovala prostor pro plnost bohatých a nebanálních významů, zprostředkovaných především jednotlivými vnitřně nasycenými situacemi a nuancovaným a tvořivým herectvím, a tak odpovídajících – při všech nezvyklostech a originalitě Léblovy režijní práce – v určující míře Čechovově dramatu. U Havelkovy inscenace Racka zůstává neodbytnou především otázka, proč nezůstal i ve 43 letech v tom svém dosavadním vesmíru a nenechal klasika na pokoji.

https://www.bubinekrevolveru.cz/vykuchany-racek-na-sikme-plose?fbclid=IwAR02qH8hPq6QGe5o4nUGfJoXVZG7uCKDs48-zsibTujDbHFEfAzgSGw-1w_aem_ASsFvwXppcgxc6v6svf087A3-Z3hKBbrCA8_03MSmLbw_DxKZJskxRBGE45bUm4uIHpPKdDxFnx6KXMzIJC5d0Z

Postavy v Rackovi spolu nekomunikují... Komunikují aspoň s divákem „Zábradlí“?

Divadlo Na Zábradlí zařadilo na repertoár Čechovova Racka. K režii přizvalo Jiřího Havelku, známého nekonvenčními přístupy k látkám. Na této scéně také leží stín nastudování tohoto slavného titulu Petrem Léblem počátkem devadesátých let, přičemž jeho inscenace patří mezi nejzásadnější čechovovské počiny v kontextu tuzemské divadelní historie.

Jako je překvapivá volba tohoto titulu pro dramaturgii stávajícího Divadla Na Zábradlí, překvapivé je i pojetí inscenace. Tvůrci tým se rozhodl jít v celkové interpretaci cestou spíše „klasické“ činohry jak v hereckém projevu, tak v estetickém obrazu.

Scéna Dády Němečka představuje plně zařízený pokoj v duchu staromilského interiéru. Výrazným scénografickým prvkem je pozvolné naklání scény. Na konci čtvrtého dějství je podlaha domu nakloněna již v natolik ostrém úhlu, že postavám zamezuje v plynulém pohybu. Vidíme obraz lidí, kteří se za každou cenu chtějí udržet pevně na nohou, ale jejich světy jsou vratké jako oni sami. Všichni do jednoho se potápějí – ať už příčiněním vlastním či okolím nebo okolnostmi. Celý tento scénografický až příliš doslovný trik je nicméně funkční. V tom smyslu, že jasně odráží životní osudy postav a bizarní pohyb po jevišti ukazuje jejich směšnost.

Režisér Havelka společně s dramaturgyní Dorou Štědroňovou uvádí text v zásadní úpravě: zestručněné dialogy, zkrácené monologické pasáže. Tvůrci ukazují, že v Čechovovi lze funkčně škrtnat; obejdou se i bez některých postav – Pavlína, Šamrajeva, Medvěděnka. Odvahu ke zkrácení některých promluv vítám. I po takto výrazných úpravách totiž text funguje dobře, ačkoliv postava Máši je tím pádem ochuzena, jak o nemožnost vymanit se z rodinného vztahového vzorce, tak o interakci s Medvěděnkem. Překvapivá je interpretace Trepleva (Vojtěch Vondráček). Na počátku se setkáváme s chlapcem, který je otrávený, zatvrzelý, někde pod povrchem ona tvrdost pookřává při polibku s Ninou a v závěru má možnost dojít k oblouku, kdy se jeho výraz změkčuje.

Tvůrci se rozhodli vyzdvihnout téma nemožnosti komunikace a individualismu. Daří se tak propojit starý časoprostor se silně probíraným aktuálním celospolečenským fenoménem. Činí tak poměrně přirozeně přes hereckou práci. Bohužel je kvůli tomu zamezeno živému napětí v hereckém partnerství. Každá postava zůstává ve své bublině. Teoreticky dává koncept i nasvícené téma smysl, ale živý tvar se ochuzuje o předávání nejen slova, ale i energie, pnutí mezi herci. Rozhodně fandím principu, kdy se téma na jevišti zhmotňuje právě přes práci s hercem, bez výrazné a doslovné manifestace, „o čem to je“. Ovšem v tomto případě neschopnost komunikace osekala živou hereckou partnerinu. Tvar u mě nevyvolal žádné emoce. Připouštím možnost, že je to dáno uchopením tématu „na druhou“, tudíž jde o součást konceptu. Tuhle možnost však považuji za nešťastnou.

O kvalitách zdejšího hereckého souboru se netřeba dlouze rozepisovat. Právě nenaplněný herecký potenciál v setkání s materiálem bohatým na vrstevnaté emotivní dialogy a komiku je potvrzením, že by člověk neměl chodit do divadla

s očekáváním. Ale i bez očekávání může být zklamán. Mám tedy silný pocit, že i když odcházím nezasažena, rozumím ideji a teoreticky by mohla velmi dobře fungovat v dialogu s dnešní dobou. Ne však v živém dialogu se mnou.

https://art.ceskatelevize.cz/inside/postavy-v-rackovi-spolu-nekomunikuji-komunikuji-aspon-s-divakem-zabradli-orj8n?fbclid=IwAR0ORq_Mujqzq7vFrg6ay9DYsQArcx6ahDqVO_pncWjg-ZDL3aYfXQJE8_aem_AcYuOE2o2U8hjTRZGEHbbQrHRtjPU0E5zm8ABpihf9TFbvn8-rDSOuqCKexARoBlf2zDQoNhZUX3FkuMZbby9VM3

Čechov ve 100 minutách

Režisér Jiří Havelka se po desítkách tematicky odvážných autorských prací experimentujících s formou rozhodl inscenovat v Divadle Na zábradlí zavedenou klasiku: Čechovova Racka. De facto konvenčně, jako moderní interpretační divadlo. Pokud se nepletu, je to poprvé – takže paradoxně jde opět o experiment. Kupodivu vyšel.

Nejradikálnější je textová úprava Dory Štědroňové. Krátí text odhadem na polovinu. Nejviditelnějším zásahem je vypuštění postav Mášinyých rodičů a zamilovaného učitele Medveděnka, posléze jejího manžela. Focus je upřen na čtveřici Arkadinová, Trigorin, Treplev, Zarečná a její komplikované vztahy. Pobývání ostatních postav na scéně spíše dokresluje atmosféru odcizení, samoty a totálního míjení. O to absurdnější, že jsou všichni namačkáni v malém (podle nákresu v programu 3 × 4 metry), realisticky zařízeném pokoji (scéna Dáda Němeček).

Vratké pódium, na kterém jsou natěsnáni lidé, nábytek i rákosí u jezera, je ještě menší než mrňavé jeviště Zábradlí, a navíc se s každým dalším dějstvím víc a víc naklání. Až do bodu, kdy se všichni musí křečovitě přidržovat pevně přišroubovaného nábytku či kmenů břízek, aby nesklouzli kamsi do temnoty zákulisí, v níž mizí všechny předměty očitnuvší se na podlaze.

V pravém horním rohu scény visí bílý nafukovací balon, na který se promítá měsíční krajina s krátery. V pauzách mezi dějstvími se jevištěm prohání jakýsi „existenciální vítr“ – fouká, všechno se chvěje a z éteru zaznívají zvláštní zvuky a útržky melodií. Stačí v duchu poodstoupit a uvidíme před sebou obraz lodní paluby plující vesmírem a zmítané neznámými silami nebo list ve vlnách uprostřed jezera, na kterém se z posledních sil drží hmyzí osazenstvo. Postavy, vržené jako zrnka prachu do prázdnoty univerza, jež se marně snaží uchopit smysl života, lásku. Čechovovsky groteskní obraz lidského bytí je v Havelkově inscenaci silný a přiléhavý.

Na začátku představení, opona je ještě zatažená, hraje v rohu sálu kontrabasista melodii známé duchovní písně Blíž k tobě, Bože můj. Když skončí, rozloučí se: Děkuji, že jsem tu s vámi mohl hrát... Údajně jde o citaci ze slavného filmového Titanicu spojenou se záběrem potápějícího se parníku. Jako pouhá narážka rámuje Havelkův inscenační koncept coby vizi tonoucího lidstva (ještě nedejbože s nějakou environmentální aluzí na oteplování planety) by to nebyla úplně originální metafora (stačí si vzpomenout na Felliniho film A loď pluje). Naštěstí jsem si na Titanic nevzpomněla, naopak si vybavila slova té písně, která se často hraje na pohřbech, a v inscenaci dává smysl jako „modlitba“ za mrtvé: V smutcích i radostech mou prosbu slyš: / Ať kráčím den co den / jen v tobě svoboden (...) Ať umím bratrem být / a s láskou v srdci jít (...) Ať smrt se promění / ve slavné vzkříšení... Tím spíše, že útržky její melodie se objevují i v oněch existenciálních intermezzech.

S popsaným rámcem „ladí“ klidná a k detailu pozorná herecká interpretace. Postavy, jimž byla s textem odebrána i velká část jejich „příběhu“, přirozeně nemohou ukázat naplno své vrstevnaté charaktery, jejich esenci se ale zpřítomnit podařilo.

Kateřina Císařová zdůrazňuje Mášinu tichou, trpitelskou lásku k Treplevovi. Je na něj napojená celou svou bytostí, jako by s ním dýchala. Jeden z nejsilnějších momentů vidíme, když během představení Treplevovy hry stranou němě odříkává text společně se Zarečnou. Nepřítomný, jakoby provinilý úsměv dělá z krásné tváře masku rezignované bytosti, umrtvující se nehlučnou konzumací vodky nebo drogy. Jiří Černý jako Dorn se projevuje minimálně. U stolu, zabraný do četby, působí smířeně a netečně. K Sorinově nemoci a chátrání je lhostejný – proč předstírat účast, když nevidí naději. Ale na Treplevovu nebo Mášinu bolest ještě reaguje s jistou empatií. Jakub Žáček jako Sorin překvapí fyzickou proměnou, „vtělením“ do role umírajícího laskavého dobráka, smutně láteřícího na to, že mu život uplynul mezi prsty jinak, než si přál.

Exceluje Jana Plodková. Arkadina v jejím podání není histriónská, dryjáčnická samice, ale kultivovaná, jemná a vskutku okouzlující dáma, což zdůrazňuje nádherný kostým Josefíny Bakošové. Její oduševnělost má ale velmi temná „spodní patra“. Někdy z rozmaru a koketně, ale většinou ve chvíli, kdy se cítí nekomfortně nebo ohrožená ve svých zájmech, střílí slovy a rafinovaně zasahuje ta nejcitlivější místa svého syna, milence Trigorina nebo sokyně Zarečné. Plodková skvěle pracuje s detailem a řečí těla. Tak krásná, vtipná, a přitom tak monstrózní Arkadina nebyla na českých scénách dlouho k vidění.

Jiří Vyoralék suverénně vystihl povahu průměrného, společensky úspěšného spisovatele Trigorina, jež se jeví jako místy směšná kombinace citlivosti, slabosti a sexuální touhy. Zarečná ho zjevně fascinuje nejen půvabem a energií mládí, ale především svou bezvýhradnou láskou připravenou k oběti, jíž tento bytostný alibista a růžolíci intelektuální pohodář sám není schopen.

Nina Zarečná je svou dychtivou, upřímnou a nekompromisní povahou vlastně předurčená k tragickému konci. Johana Matoušková ji ale ztělesňuje trochu matně, jako by nevěděla nebo se bála dát najevo, co si o své postavě myslí. Její Zarečná nezárí natolik, aby mohla být Arkadině silnou protihráčkou, stává se jí spíš díky pohledům, které na ni Trigorin mlsně upírá.

Vizáží je Vojtěch Vondráček dosti nekonvenční Treplev. Urostlou postavou převyšuje ostatní o hlavu, navenek ztělesnění vitálního mládí. O to silněji na nás působí jeho postupně se vyjevující křehkost, osamělost a zoufalá touha být milován. Herecky je to zralý a vědomě vystavěný výkon, se silnými momenty, zvláště v dialogích s Arkadinou.

Treplev se na konci inscenace nezastřelí, jak stojí v Čechovově hře. Jeho skok do černé prázdnoty za scénou doprovází mohutné šplouchnutí vody. V tu chvíli jsem si nebyla jistá, zda jeho čin vůbec chápat jako sebevraždu nebo jako odvahu opustit tu nesnesitelnou situaci, v níž se po sartrovsku ti „druzí“ stali peklem. Ale nakonec to může vyjít nastejno. Každopádně v Havelkově inscenaci silněji, než jednotlivé osudy vnímáme jakousi kolektivní tragigrotesknost lidské existence.

<https://www.divadelni-noviny.cz/cechov-ve-100-minutach>

Petr Erbes, Boris Jedinák

Bůh v Las Vegas

Režie Petr Erbes, Boris Jedinák

Premiéra 5. června 2024 v Divadle Na zábradlí

Karel Gott a trapné čekání na slávu. Absurdní groteska na Zábradlí rozbíjí mýtus zájezdu českých hvězd do Vegas.

Bůh v Las Vegas je nová inscenace režijního tandemu Petr Erbes a Boris Jedinák. Absurdní groteska po svém a převážně výsměšně demytizuje známý zájezd československých pop umělců do Las Vegas v roce 1968.

Do Las Vegas odjela skupina hudebníků, tanečníků, herců i artistů s Karlem Gottem, Ladislavem Štaidlem, Antonínem Gondolánem či málo známým estrádním komikem Antonínem Šůrou.

Půlroční angažmá se po návratu domů vydávalo za velký úspěch před americkým publikem, ale pravda nebyla až tak oslňující, jenže ji nešlo ověřit. Pavel Klusák ve své knize o Karlu Gottovi píše, že přesvědčivě doložené jsou jen dva bilancující články této show a nejsou lichotivé.

Vystoupení Europa ,68, které produkoval Alan Lee, bylo varietní show a americké reference hovořily o totálním výbuchu, nicméně navrátilivší umělci mluvili přesně opačně a z jejich vyprávěnek se rodila i legenda o zlatém slavíkovi.

Faktem je, že tříhodinová československá estráda (nikoliv koncert) byla, jak upřesňuje Klusák, vyhrazená cizokrajným podívaným od Japonek po kozáky a při programu ještě hosté konzumovali pokrmy, což nebylo pro umělce příliš povzbuzující.

Ze všech těchto zpráv ověřených i neověřených tvůrci sestavili pozoruhodnou skládačku, propojené absurdní výstupy, které takřka beckettovsky rozvíjejí stav očekávání jako způsob lidské existence a s tím spojenou trapnost, která tu roste do obludné podoby.

Ostatně Rudolf Rokl v podání Miloslava Königa v jednu chvíli mizí v písku pouště stejně jako Winnie v Beckettových Šťastných dnech a je vidět pouze jeho hlava, i ta zapluje pod zem a v zrcadle nad jevištěm vidíme ruku, jak díru zaklapuje.

S tématem marného očekávání je pochopitelně spojená neschopnost komunikace, která tu nabývá obecnějšího významu. A také známé domácí rozcvičování svalů, které končí tak neslavně.

Nebobý outsider Šůra

Trefně je, že si tvůrci jako hlavního hrdinu vybrali outsidera, komika a estrádního umělce Antonína Šůru (Michal Bednář), který byl z show po příjezdu vyškrtnut, ve Vegas ale zůstával dál, a nakonec emigroval. Dle dostupných pramenů se pak v Kanadě živil jako malíř pokojů, měl potíže s gamblerstvím.

Ve Vegas se depresivně plácá od ničeho k ničemu, kňučí, hraje hazardní hry a pouští si velkou tarantuli na baterky. Výborná je třeba scéna, kdy naslouchá tzv. zbytečným pravdám čili rozboru svého umění.

Ladislav Štáidl, kterého hraje Vojtěch Vondráček, svou nehoráznou kritiku prokládá procitěnými dotazy, zda to nevadí, což je ukázka jednosměrné komunikace lidí s nulovou sociální inteligencí.

Šůra nakonec zemře při autonehodě a promlouvá k diváctvu po smrti jako zosobnění zabitých snů a marnosti usilování.

Vondráček má ještě předtím perfektní etudu trapnosti, kdy nahý, tak jak vyšel ze sprchy, nonšalantně konverzuje s nahodile se objevivší dívkou Lisou (Anežka Kubátová), která se do něj zamiluje, ale jejich vzájemný dialog je jen přehlídkou jazykového, ale především emočního neporozumění.

Erbes s Jedinákem přizvali ke spolupráci scénografa Dragana Stojčevského, který opět vytvořil zajímavý a významově promyšlený prostor. Horizont tvoří velké plátno s realisticky vyvedenou nevadskou pouští s kašírovanými šutry, nahoře pod portálem a po stranách jsou umístěná zrcadla, jejichž svítící linky vymezují prostor pro show a zároveň přízračně zmnožují dění, odrážejí skryté detaily.

V závěru se plátno strhne a do odhalené skály (stěny) se prorve předek havarovaného auta se svítícími reflektory, který zde pak zůstává trčet jako pomník nebohého Šůry.

Parta hudebníků, folklorních umělců a artistů je značně panoptikální, hned úvodní hudební číslo je pojaté jako pohybová pantomima. Karel Gott ve výborné stylizaci Kateřiny Císařovské je vosková figurína, která skoro nemluví, jen se propracovaně klaní divákům, případně rozvázněně pojídá banán.

Ovšem, když se ke Karlovi uchýlí Rokl, který je na konci sil, přivine ho tento jako Marie Ježíše Krista sejmutého z kříže a oba pak setrvávají jako oživlá pieta.

V sestavě je také Eva Bosáková (Dita Kaplanová), taktéž vyřazená ze show, což ji přivodí existenciální krizi a rozdvojení na velkou a malou Bosákovou (Magdalena Nováková). Je tu ještě protagonista Černého divadla v černém trikotu, který mu pokrývá hlavu (Jiří Středa), s touto výbavou si režie hezky pohrává.

A jako u každého zájezdu do kapitalistické ciziny tu nechybí fízl. Estébačce Jindře (žoviální i zákeřná Magdalena Sidonová) ovšem z přemíry konzumu a svobody zjevně „hrábne“ a chce všechny udat i postřílet.

Promění se do slova a do písmene v Calamity Jane, navlékne se do dlouhého koženého mantlu, kovbojských holínek, rozpustí si dlouhé šedivé vlasy a nasadí stetson. Neuměle protáčí v ruce kolt a vyhrožuje. Dokonalá a přesná transformace.

Erbes s Jedinákem jsou vynalézaví a mají smysl pro groteskní až vykloubený humor, zejména je baví trapnost jako žánrová kategorie, tam, kde ji rozvíjejí, by možná občas mohli krátit.

Lze pochopit, že tento humor, který není pro každého, přesto překvapil dvojici vedle mě, která ani jedinkrát nezatleskala a opustila hlediště s mimořádně nasupeným výrazem. Třeba čekali muzikál o Karlu Gottovi, pak si ale popletli titul i divadlo.

Zdroj: https://www.lidovky.cz/orientace/kultura/divadlo-na-zabradli-buh-v-las-vegas-karel-gott.A240609_200542_In_kultura_hma#paywall-locked

Ztracení a depresivní v Las Vegas

Inscenací „o Gottovi“ se poslední dobou vyrojilo docela dost (inspirace úspěšnou knihou Pavla Klusáka je evidentní). Na Zábradlí si na závěr sezóny vybrali pobyt Gotta a spol. v Las Vegas, což je akce, kterou Klusák dost nemilosrdně demytizuje, Petr Erbes s Borisem Jedinákem se nicméně k dokumentárním faktům vztahují velmi volně. Navzdory tomu, že se na scéně pohybují postavy, které odkazují k reálným předobrazům; božským Kájou počínaje, přes Ladislava Štaidla až po smolaře Antonína Šůru.

Co se atmosféry a celkového pojetí týče, skoro to vypadá, že se inscenace inspirovala spíš halucinogenním Gilliamovým filmem Strach a hnus v Las Vegas (nebo jeho prozaickou předlohou). Jen se tu místo věčně zhuleného Johnnyho Deppa mátožně pohybují depresivní, zmatení a ponížení zástupci československého socialistického šoubysnysu. Ti se zaplétají do ryze osobních nenávistí a útoků: rozbíhavé hovory, které s neodvratnou nutkavostí končí trapností a vzájemnými urážkami, tvoří dokonce jakýsi refrén (vyvedený se zálibným cynismem a navíc velmi zábavně, nutno dodat).

Druhou polohou jsou pasáže posmutnělé, téměř dojemná série nedorozumění a míjení, jakkoli ironický osten nelze přehlédnout ani v tomto případě. Často jsou spojené s hudbou. Karla Gotta hraje Kateřina Císařová, která ovšem vyhlíží spíš jako vosková figurína a navíc ani jednou za celé představení nepromluví. Výborně ale zpívá. Povědomé melodie nebo známé písně upravil (nebo i částečně znovu zkomponoval) handagotovský a B4kový Tomáš Procházka, a je to na výsledku znát. Převládá negottovsky chladný elektronický háv, zpěv rozbitý harmonizérem a často docela bizarní aranže; dojde však i na kouzelný lidovkový trojhlas Císařová-Vondráček-König, odkazující na (skutečnou) pokleslou podobu lasvegaského Gottova show.

Bůh v Las Vegas – tak trochu překvapivě – není inscenace, která by pojednávala o Gottovi, jeho americké epizodě nebo o vztahu populární hudby a socialistického režimu (rozhodně ne v prvním plánu). Otázkou je, jestli vůbec k něčemu potřebuje odkazovat. Mně osobně tahle podívaná připadala do značné míry samonosná: zároveň zábavný i krutý výjev ze života lidí, kteří jsou vytrženi ze známého prostředí a plácají se v tom i ve svých životech, jak nejlépe svedou. Moc se jim to nedaří – a je to podívaná, která má dráždivě temné, surreálně groteskní kouzlo. Navzdory tomu, že na druhé premiéře představení v závěru trochu ztratilo tah, byl pro mne Bůh v Las Vegas jedním z nejpříjemnějších překvapení celé letošní divadelní sezóny.

<http://nadivadlo.blogspot.com/2024/06/mikulka-buh-v-las-vegas-divadlo-na.html>

Komunista zpívá rokenrol? Jak to bylo s Gottovým „dobytím“ Las Vegas

Nános mýtů a nedostatek materiálů, které udržují jen velice rozmlžené povědomí okolo půlročního pobytu československých umělců v čele s Karlem Gottem v Las Vegas koncem 60. let, inspirovaly tvůrce pražského Divadla Na zábradlí k stylizované jízdě nazvané Bůh v Las Vegas. Kde byla pravda, se diváci z představení nedozví, autoři se ale působivě dostávají k obecnějším tématům.

V roce 1967 odletěla sestava československých umělců do Las Vegas, aby zde sedm měsíců vystupovala v kasinu New Frontier. Tříhodinová estráda nesla název Europa '68 a její největší hvězdou byl „Zlatý hlas z Prahy“, tedy Karel Gott. Doprovázel ho Ladislav Štáidl, klavírista Rudolf Rokl a přes sedmdesát dalších umělců a umělkyní včetně folklórních zpěváků a tanečníků.

Publicista Pavel Klusák dlouhodobě upozorňuje na to, že ač tým okolo Karla Gotta tuto zkušenost po návratu domů prezentoval jako obrovský úspěch, realita byla patrně trochu jiná. Z více než půlročního angažmá nejsou k nalezení žádné materiály, americké zdroje hovoří spíše o předčasně ukončeném propadáku. Náš „závažný kulturní export“ večerící hosty amerického kasina tehdy prostě moc nezaujal.

„Úspěch kteréhokoli krajana ve světě byl vnímán jako potvrzení: vidíte, i když nemáme možnosti uplatnit se, jsme nejméně tak dobří jako oni. Obyčejní posluchači v Československu si úspěch Karla Gotta vroucně přáli: byl by úspěchem náš všech. Jistě i toto přání se odrazilo v rychlém a bezproblémovém přijetí Gottovy verze,“ píše doslova Klusák ve své knize Gott: Československý příběh.

Nadhozené téma zaujalo tvůrčí dvojici Petr Erbes a Boris Jedinák, kteří v pražském Divadle Na zábradlí vytvořili autorský kus nazvaný Bůh v Las Vegas. Jak zmiňují v programu k novince (který cituje i výše uvedený výňatek Klusákovy knihy), oslovili dosud žijící pamětníky. Dostalo se jim ovšem jen velice kusých, stárnoucí pamětí a nostalgii pokroucených svědectví, které si místy i vzájemně protiřečí.

Místo dokumentu tak využili silné téma k vlastní tvorbě. Na Zábradlí se proto hraje o střetu uměleckého snu s realitou života, o neúspěchu, o Klusákem naznačeném poměření toho „našeho hezkého českého“ se světovou třídou.

Ač se jméno největší hvězdy této patrně bizarní estrády dostalo do názvu představení, Jedinák s Erbesem postavili do středu jiného účastníka. Zaujal je osud herce a komika Antonína Šůry. Tedy muže, který do USA odjel jako zkušený herec malých rolí (Hrátky s čertem, Poslušně hlásím, Kdyby tisíc klarinetů a mnoho dalších filmových klasik) a který se odsud už nevrátil.

Šůrovo číslo bylo totiž z programu ihned vyškrtnuto, takže herec místo realizace svého uměleckého snu propadl v městě hříchu hazardu a pití. Pro finanční problémy nakonec musel v USA zůstat a živit se jako lakýrník.

Šůru na Zábradlí ztvárňuje Michal Bednář. Ve srovnání s ostatními herci hraje

civilně, jako by divákům svůj příběh vyprávěl. Okolo něj se točí bizarní sestava ostatních vystupujících v jakémsi snovém kabaretu rámovaném kaktusy a dalšími znaky nevadské pouště.

Samotný děj se sestává z víceméně samostatných scének. „Vedoucí zájezdu“ Jindra Horová (v podání Magdalény Sidonové) oznamuje Šůrovi nepříjemnou pravdu, Ladislav Štaidl (Vojtěch Vondráček) se zamiluje do místní Američanky (Anežka Kubátová), Rudolf Rokl (Miloslav König) si spolu s Horovou dělají ze Šůry dobrý den, Jiří Středa (Václav Vašák) ho se svým černým divadlem naopak brání... A nad tím vším dlí ani ne třicetiletý Karel Gott (Kateřina Císařová). Nemluví, jen se celý večer nezúčastněně usmívá jako obrázek.

Hudební číslo, kdy spolu se Štaidlem a Roklem předvádí hit Trezor, patří k nejvýmluvnějším částem večera. Císařová totiž sice otvírá ústa, ale nezpívá. Notoricky známá píseň přesto zní v hlavě každého diváka a do ticha sálu se ozývá jen Königovo stále opakované rytmické „raz dva tři čtyři“. Jak asi působil „náš“ Gottův velký hit v zemi, kde hrál Elvis Presley, Little Richard či Chuck Berry?

Podobně „mimózně“ působí i skvěle podaný folklorní a capella vstup trojice Císařová-König-Vondráček.

Chvilky trapna jsou vůbec ústředním motivem novinky. Herci je rozehrávají a natahují ad absurdum. Celým večerem se tak nese bizarně zatuchlá a naškrobená atmosféra ne nepodobná filmům Davida Lynche a tak nějak zapadající do dlouholetého stylu současného Divadla Na zábradlí. Klasicky v nich herecky exceluje zejména Vojtěch Vondráček. Zaujmu i (tentokrát) skutečně pěvecké kreace Císařové. Zasněně elektronické podání písně Oči sněhem zaváté zůstane divákům v hlavě ještě dlouho.

Ač by tedy některé scény mohly být kratší, vzniklo na Zábradlí na úplný konec sezony působivé a originální dílo, které spíše než o jedné konkrétní cestě na Západ vypovídá obecně o nás a o našich nesplněných či nesplnitelných snech.

80 %

https://www.idnes.cz/kultura/divadlo/buh-v-las-vegas-divadlo-na-zabradli-recenze.A240611_133620_divadlo_ts

Jan Mikulášek, Petr Erbes

Ej Áj

Režie Jan Mikulášek

Premiéra 8. listopadu 2024 v Divadle Na zábradlí

Ej Áj (Divadlo Na zábradlí)

Ej Áj mne, přiznávám, nechalo rozpolceného. Či spíše na mnohých pochybách, protože moje váhání nekopíruje jen dvě nestejně dlouhé části, na které se inscenace láme. Záhy jsem rozeznal v podivné rodinné konstelaci oidipovské motivy a pak se trochu insidersky bavil odkazy textovými i výtvarnými. Zároveň jsem ale trochu pochyboval, jaký má taková aktualizovaná a ultra zjednodušená hra s klasickou předlohou smysl.

Natož pak pro diváka – řekněme – nezúčastněného. Snad zbydou skvěle sehrané podivné situace. A možná to není málo. Do oidipovské variace se postupně prolamovala autorka textu (nepočítáme-li výraznou editaci za také autorský čin), neboli AI reprezentovaná ChatGPT a na jevišti přímo zosobněná. Vše pak má vrcholit dialogem zoufalého Oidipa s umělou inteligencí, u které hledá radu, odpovědi a nakonec snad jen útěchu. Nedostane se mu samozřejmě – a předpokladatelně – ani jednoho. Tato pasáž mi přišla textově (protože jsem vnímal velkou míru promptové manipulace) i inscenačně (protože náhle ubylo obrazivosti i podivnosti) nejslabší. A to i proto, že myšlenkově nejzajímavější pasáž nastala již dříve, když AI až snad i zalitovala, že nemá šanci tragédii pochopit ani prožít, aby se následně přirovnala k osudu, čili mocnosti, jež nejen v antické dramatice patří k těm nejmocnějším. A nejkrutějším. V tradičně spíše naivistickém podání Anežky Kubátové je tato poznámka snad ještě hrozivější.

<https://nadivadlo.blogspot.com/2024/11/skorpil-ej-aj-divadlo-na-zabradli.html>

Ej Áj (Divadlo Na zábradlí)

Přiznám se: věděl jsem sice, že na scénáři téhle inscenace se nějakým způsobem podílela umělá inteligence, ale nepřečetl jsem si předem program, takže mi nedošlo, že napsala úplně všechno. Že má řada výstupů a promluv „umělý“ původ, bylo vcelku zřejmé, ale že se to týká i replik, které neříká postava umělou inteligenci přímo ztělesňující, mě nenapadlo. Otázkou je, o čem to vlastně svědčí. Jestli o tom, že je AI v psaní scénářů tak dobrá, já tak nechápavý, nebo že to prostě Na zábradlí tak šikovně zaonačili v průběhu přiznané editace vygenerovaných textů. Tipuji poslední zmíněnou možnost, ale kdo ví.

První půlka inscenace víceméně spočívá v převyprávění Sofoklova Krále Oidipa, zasazeného do současného světa a v podobě poněkud zbanalizované (nepochybně záměrně). Ve druhé se osamělý Oidipus zkouší vyrovnat se svými problémy s pomocí umělé inteligence. Samosebou marně, dostane se mu jen obligátně pozitivních návodů a rad.

Sofoklovská část inscenace se mi zdála podstatně lepší a živější, úseky z obecně známého příběhu byly na přeskáčku „osvětlovány“ - a všichni zúčastnění hráli výborně. Výsledkem byla rodinná groteska s temným podložím, žánr, který na Zábradlí bezesporu umějí. Když se dění překlápilo do dialogů zoufalého Oidipa s neochvějně korektní umělou inteligencí (mimochodem, snaživě rozpačitá Anežka Kubátová byla v této roli skvělá), začalo vše působit až příliš očekávatelně a postupem doby i trochu úmorně. Ostatně, asi jen hodně velký naiva by očekával, že umělá inteligence může přijít s něčím zásadním, že překročí mantinely jakési „rozumné banality“. Což se tu demonstrovalo a rozehrávalo pořád dokola a nakonec to bylo ještě ke všemu vyřčeno i úplně natvrdo.

Sečteno a podtrženo: spíš než něco objevného o umělé inteligenci je zábradlácká Ej Áj potvrzením nepříliš překvapivého zjištění, že se na Anenském náměstí velmi dobře hraje a že tu občas mívají problém naplnit suverénní formální stránku inscenací skutečně přesvědčivým obsahem

<https://nadivadlo.blogspot.com/2024/11/mikulka-ej-aj-divadlo-na-zabradli.html>

Pandořina skříňka otevřena. V Divadle Na zábradlí inscenovali umělou inteligenci

Pražské Divadlo Na Zábradlí uvedlo premiéru inscenace *Ej Áj*. Nejde asi mluvit o „divadelní hře“ nebo prostě jakémkoli žánru starého typu, neboť text byl, jak autoři, dramaturg Petr Erbes a režisér Jan Mikulášek, přiznávají, či lépe řečeno oznamují: „kompletně vygenerován pomocí jazykového modelu ChatGPT“. Nic nepřidávali, nic dodatečně nevpišovali, prostě zadali úkol a „umělá inteligence“ jim text vyplivla. Oni pak ho „jen“ editovali, tedy nějak upravovali, možná vylepšovali, ostatně každý, kdo si to s chatem již zkusil, zjistil, že se s tou věcí dá podniknout leccos, třeba i během pár vteřin vyrobit „divadelní hru“.

Autorům nešlo o „podvod“, aspoň v tom primárním slova smyslu. Žijeme v době nástupu „ej áj“, lze předpokládat, že se všechno brzy nějak změní, nepochybně to zasáhne i „psaní her“, pokud tedy ještě o něco takového bude zájem a bude to mít smysl. Zatím jsme ve fázi oťukávání a zkoumání. Někdo to vítá, jiný to považuje za konec lidského světa. Například autoři divadelních her to mají nejspíš spočítané. Zatím ale tzv. experimentují.

Na Zábradlí si tedy nechali napsat „divadelní“ text. Zadání mohlo vypadat třeba: Napiš divadelní hru z rodinného prostředí s prvky antické tragédie s přihlédnutím k poetice Divadla Na Zábradlí, komické prvky žádoucí, existenciální poloha vítána, filozofické aspekty nutné. Hops, za pár vteřin je první nástřel hotov. Pak tedy ještě nějaká úprava, dramaturgická práce a možná pilování a komunikace s GPT, až vypadá text jako hotový. Ten pak Jan Mikulášek se svým hereckým týmem zinscenoval.

A zinscenoval ho tak dovedně a vybroušeně, že záhy divák, který ví, že jde o „umělý produkt“ (není to mystifikace?), sleduje se zájmem jakési dění předváděné brilantně vedenými herci. Divák sleduje rodinnou večeři, herci sedí u stolu, konverzují na banální téma, služebná roznáší jídlo, všechno je velmi stylizované do jakési robotické, strojové podoby, herci jsou přesní jako natažené automaty, jejich hovor je zprvu rovněž zcela odosobněný, později tam přibývají jakési „zcizovací“ prvky, v jednu chvíli se začne mluvit o vraždě, pak o Oidipovi, čímž text dostává jaksi mytologický nádech, který se v průběhu představení stupňuje, kdy pochopíme, že oidipovský motiv je do „algoritmu“, pokud se tomu tak říká, naroubován na přání zadavatele.

V druhé části se téma „umělé inteligence“ odpoutává a personifikuje: postava muže, zřejmě Oidipa, s ní konverzuje o sebevraždě, ona mu ji rozmlouvá, což se děje způsobem, který opravdu odpovídá pravidlům AI, ovšem postupně se dialog proměňuje v téměř intimní vztah. Sebevrah se do ChatuGPT v podobě půvabné ženy zamiluje. Představitelka „Ej Áj“, skvělá Anežku Kubátová, je opravdu jímavá, nakonec ona je, zdá se, nejlidštějším elementem toho panoptika, které je přitom celé produktem virtuálního pseudosvěta. Možná jde o jakousi variaci RUR Karla Čapka v pokročilé podobě. Člověk se stává *Ej Áj*.

Je to „regulérní“ divadlo, nebo kuriozita omezené zajímavosti a životnosti? Inscenovaný text je podivný, neživotný a bizarní: ale ne natolik, aby byl zcela

nesmyslný, nesnesitelný a aby ho nešlo vydávat za divadelní hru. Nejde o nic tak zásadně odlišného, než co by divák současných her nebyl schopen přijmout. Připomíná nějaké absurdní drama, takový hodně horší Havel nebo Ionesco, ale nelze říci, že by z to nešlo udělat přitažlivou inscenaci, což se v rukou Jana Mikuláška stalo. Představa, že takhle nějak se budou psát a vznikat divadelní hry v blízké budoucnosti, není vůbec vyloučená, přičemž základní otázka, zda to bez lidského autorství bude někoho zajímat, se bude jevit jako zbytečná. Osobně to považuji za příšerné, ba obludné, je to konec divadla – a kultury vůbec. V zajetí těchto chmur mě napadlo, že zkusím, jak by recenzi napsal ChatGPT: byl s tím hotov za dvě vteřiny. Asi bych ji nepodepsal, ale použít by se dala! Dokonce si myslím, že takové už vycházejí. Tak možná příště...

<https://www.echoprime.cz/a/HcMct/pandorina-skrinka-otevrena>

11:54

5G

Lenka Vrtišková Nejezchlebová

7 min · 🌐

...

Když se umělci pustí do díla, ve kterém chtějí reagovat na trendy ve světě technologií a vyjádřit se k němu, mnohdy z toho vzniknou unylá moudropředsá a morální poselství, ploché řachandy nebo je to prostě úplně mimo. Ale to se [Divadlo Na zábradlí](#) (alespoň teda podle mě) nestalo.

V úzké souhře režiséra (Jan Mikulášek), dramaturga (Petr Erbes) a umělé inteligence A.I. vznikla vysoce aktuální, velmi zábavná a zároveň i znepokojující inscenace Ej Áj. Umělá inteligence se postarala (podle programu) téměř o všechny texty a v dramatu zároveň hraje. Je to vlastně celé nesmírně hravé. Směšné i brutální, přesné i mimoňské. Tak jak si tvůrci pohrávají s texty, které A.I. vygenerovala podle jejich někdy možná velmi rafinovaných jindy naprosto přímých a bezelstných pokynů-promptů, tak si celá inscenace pohrává s diváky, s jejich představivostí, s jejich chutí koukat za kulisy, čist text "po textu" nebo proti němu.

Je lahůdka sledovat hru, která vychází z půdorysu klasické oidipovské tragédie, sledovat, jak inscenátoři a přesní (jako dycky Na zábradlí, to je prostě jistota) herečky a herci oživují někdy přílišně ploché fráze, které by slušely nekonečnému seriálu, jindy až překvapivě hluboké myšlenky. Úžasný je závěrečný dialog Oidipa s A.I., který už nevznikl pomocí promptů, ale opravdu z rozhovoru tvůrců s A.I... Nádherne jsou A.I. "zcizováky".

Za mě (a přidává se můj muž [Ondřej Vrtiška](#), se kterým jsme to pak nad vínem ještě dlouho rozebírali) je to pecka. A je to vysoce aktuální, akutně aktuální, hrozí, že to bude co nevidět zastaralé, protože budeme dál a na stav A.I., na kterém tvůrci staví, budeme vzpomínat jako na rozmlženou historii. Takže na to rychle jděte... Ale s otevřenou myslí...

„Všechno je perfektní, jděte spát.“ Na Zábradlí hrají hru, kterou napsal ChatGPT

Před třemi roky pražské Švandovo divadlo uvedlo první české drama vygenerované umělou inteligencí. Cílem experimentu bylo především ověřit, zda vůbec nebo v jaké kvalitě dokáže stroj něco takového vytvořit. Nyní na stejnou metodu geneze textu vsadili režisér Jan Mikulášek s dramaturgem Petrem Erbesem. Inscenaci nazvanou *Ej Áj* lze vidět v Divadle Na zábradlí.

V mezidobí vývoj na poli neuronových sítí a algoritmů pokročil, téma ve veřejném prostoru „zdomácnělo“ a ChatGPT už používají i děti na základní škole jako studijní nástroj. Že software s pomocí lidí a vhodného zadání zvládne napsat text ve formě dialogů, dnes nikoho nepřekvapuje. Od prvních vlastovek typu projektu AI: Když robot píše hru ve Švandově divadle si zdokonalil schopnosti, ať už co do «plynulosti» konverzace, nebo počtu víceméně rozlišitelných postav. Otázkou je, zda my, laici, dokážeme říct něco nového o něm.

Celou první část nové inscenace by divák neznalý původu scénáře mohl snadno připisat člověku, a to nejen díky dramaturgickým zásahům. Jistou neobratnost a jazykovou plochost by bylo možné přičíst záměrné stylizaci poukazující na fakt, že v prostředí zdánlivě normální rodiny něco nehraje, že protagonisté mluvením spíše zakrývají to, o čem se hovořit bojí. Pouze velice „rámcová“ psychologie aktérů by mohla naznačit vzájemné odcizení.

Frázovitost replik typu „Jaký byl tvůj den?“ a „Doufám, že tvá jednání byla úspěšná“ pronášených u úvodní rodinné večeře se navíc obnažuje nenápadně, postupně. Herci zaměnitelné dialogy suverénně kamuflují výrazem či intonací, až výroky působí téměř přirozeně. Může chvíli trvat, než divák pochopí, že je v tom cosi chladného, bezduchého a celkově „šejdrem“.

V jednu chvíli aktéři dynamicky odehrají pasáž, která vzápětí zazní poněkud tupě a bez výrazu podruhé z voiceoveru. Tím autoři jasně demonstrují, do jaké míry režijní interpretace a herecký um všech zúčastněných naplňují poněkud schematický text obsahem a životem. Na druhou stranu – neplatí to alespoň do určité míry pro každou i sebelepší předlohu?

Všechno je perfektní

To, co podle programové brožury vygeneroval jazykový model ChatGPT a následně to zeditovali lidé, lze označit za rodinné drama zasazené do současnosti. Otec, matka a dvě děti se pozvolna dostávají pod tlak v důsledku přibývajících indicií, že otec v minulosti možná zavraždil politika.

Příběh vcelku přiznaně sleduje linku starořeckého mýtu o Oidipovi. Václav Vašák hraje „muže sužovaného pravdou o svém původu“; jak se dozvíme hned zkraje a jak mohl znít jeden z „promptů“ zadaných tvůrčím týmem chatbotovi.

Parafráze antické tragédie od dramatika Sofokla umožňuje ptát se, co dělá člověka člověkem. Místy má až rysy absurdní grotesky. Tomuto dojmu strojový text pomáhá některými formulacemi, jako když si Vašákův politik po poznání své viny hodlá „zanořit struhadlo do oblasti očí“.

Většinu humoru však obstarávají spíše nepatřičné reakce postav na tragický vývoj událostí. Výtečná je v tomto ohledu politikova snaživě pozitivní manželka v podání Dity Kaplanové. I když na fotografii v rodinném albu najde jasný důkaz, že její manžel je zároveň jejím synem, odbude to veselou replikou: „Všechno je perfektní, jděte spát!“

Osazenstvo doplňuje posel špatných zpráv hraný Vojtěchem Vondráčkem, depresivní dcera v podání Kateřiny Císařové a nevypočitatelně labilní syn, kterého ztvárnil nováček souboru David Petrželka.

Jeho latentní agresivita se poprvé projeví v interakci s postavou zosobňující samu umělou inteligenci. Ta na sebe bere podobu jakési pomocnice v rodině. Anežka Kubátová, oděná ve fialové uklízečské uniformě, ji obdařila znepokojivě přitažlivým klidem, mechanickou ochotou a až naivní věcností, s níž vysvětluje nebo spíš reprodukuje i složitá existenciální témata. Bez nadsázky fascinujícím způsobem osciluje na hraně plnokrevné postavy a předprogramovaného stroje.

V jednu chvíli robotka začne vykládat filozofii Friedricha Nietzscheho (či spíše revidovat její mylné výklady), vůči čemuž se Petrželka výhrůžně vymezí. Vzhledem k tématu tím projevuje svůj strach ze ztráty lidské nadřazenosti. O tom, kdo koho případně „zneužije“, není pochyb.

Tragédii neprožívám

Nic, co Ej Áj udělá, se však neobejde bez lidského impulzu. Když dcera potřebuje obejmout, chatbotka jí vyhoví, až to skoro vypadá, že jedná z vlastní vůle. Vzápětí se ale ukáže, že potřebuje další popud zvenčí, aby sevření zase povolila.

Přibývající informace či důkazy rodinu pozvolna rozkládají. Její členové na situaci reagují sice poněkud vykloubeně či strojeně, přesto emotivně. Jediná Ej Áj, postrádající intencionalitu i emoce, zůstává nezasažena. V jednu chvíli se dokonce přirovná k netečnému osudu, svrchovanému vládci řeckých tragédií. Jak sama říká: „Tragédii neprožívám, ale chápu její logiku“.

Dokud tyto zjevné skutečnosti nepřímou vyplývají z dění na jevišti, které si pohrává s archetypálním mýtem a nejednoznačně kolísá mezi živým a umělým, respektive původním a reprodukováným, je inscenace režiséra Jana Mikuláška dráždivě zábavná i poutavá. Jakmile však ve druhé, kratší části natvrdo pojmenuje téma vědomí či nevědomí umělé inteligence, nabízí už spíše obligátní myšlenky.

V první půlce se rodinná tragédie odehrává v neosobně tuctovém bytě s několika neorganickými prvky. Podlouhlé nástěnné hodiny, z nichž je vidět pouze spodní polovina, zaujmou na první pohled, úzkostně naaranžovaná pyramida pomerančů na sebe upozorní teprve po chvíli. Je to podobné, jako když se mozek snaží popasovat s uměle vygenerovanou fotkou.

S Oidipovým prohlédnutím se ovšem i příbytek ukáže být značně vratkou maketou. Závěr, v němž politik žádá po Ej Áj pomoc či radu ve své zoufalé situaci, už se odehrává na prázdném jevišti. Robotka dotyčnému i přes nátlak odmítá asistovat se sebevraždou či sebepoškozením, což – opět – není projev jejího vědomí, ale předprogramovanosti. Narůstající pauzy v dialogu navíc naznačují, že v tomto ohledu na ni přese všechno nemusí být sto procentní spoleh.

Rady, které počítačový psychoterapeut neúnavně udílí, mají nutně podobu korektních příruček či výzev k vyhledání odborné pomoci a nešťastníka spíše frustrují. To je samo o sobě nepřekvapivé, lze se ovšem zamýšlet například nad tím, nakolik i nevědomá lidská bytost často reaguje automaticky, jako netečný soubor naučených vzorců.

Každopádně na tom, že největším nepřítelem je si člověk sám, se – minimálně zatím – nic nemění.

<https://magazin.aktualne.cz/kultura/divadlo-na-zabradli-ej-aj-recenze/r~d3453c1ab15c11efbb77ac1f6b220ee8/>

Oidipus ve světě umělé inteligence. Divadlo Na zábradlí uvedlo novou inscenaci Ej Áj

Co dělá člověka člověkem? Má umělá inteligence (s)vědomí? Jaká je její role v dnešním světě? A jaká by vlastně měla být? Na to všechno se v inscenaci Ej Áj snaží odpovědět tvůrčí tým tvořený režisérem Janem Mikuláškem a dramaturgem Petrem Erbesem. Scénář společně napsali na základě textů vygenerovaných modelem umělé inteligence ChatGPT. Výsledkem je osmdesát minut psychedelicky laděné syntézy lidského a strojového úsilí.

Hlavní dějová linka příběhu kopíruje Sofoklův mýtus o Oidipovi, který tvůrci zasazují do přítomnosti, blízké budoucnosti, popřípadě blíže nedefinovaného dystopického bezčasí. Už jen fakt, že divák neví, která z těchto tří možností je pravdivá, vede k zamyšlení, jestli je ta dystopie skutečně tak daleko, jak rádi věříme. V Mikuláškově podání už Oidipus (Václav Vašák) není král ale vrcholný politik, a zrak si nebere jehlicí ale nerezovým struhadlem. Bydlí se svou manželkou Iokasté (Dita Kaplanová), dcerou (Kateřina Císařová) a synem (David Petrželka) v moderním bytě. O domácí práce a pochůzky se jim stará tichá au pair (Anežka Kubátová).

Právě au pair je vedle Oidipa hlavní postavou příběhu. Brzy se totiž ukáže, že v inscenaci ztělesňuje umělou inteligenci, která bez emocí recituje citáty starých filosofů a učebnicové definice, a je bezobsažným ale zato bezproblémovým pomocníkem. Více prostoru dostane až po smrti Iokasté, kdy se společně se scénou změní i atmosféra celé inscenace. Kuchyni vystřídá neutrální oranžově nasvícený prostor a rozhovory členů rodiny vystřídá jedna dlouhá, nedějová rozprava Oidipa s Umělou inteligencí. On chce utěšit, ona dělá, co může. Výsledkem je zoufale neproduktivní střet dvou světů. Nešťastný Oidipus, který tím ztrácí poslední naději na štěstí, bere do ruky struhadlo a dovádí příběh do nevyhnutelného konce.

Kostýmů a scénografie se tentokrát ujal Dragan Stojčevski, pro nějž je Ej Áj po Veřejných nepřátelích a Bohu v Las Vegas již třetí letošní spolupráce s Divadlem Na zábradlí. Jeho vizuály dokreslují surrealistické ladění celé hry – hodiny i skříňky v Oidipově kuchyni se s odkazem na zaseklou animaci nebo snad Salvadora Dalího táhnou až někam nad jeviště, kostýmy oscilují mezi saky a obleky mořských panen.

Narozdíl od většiny příběhů, Ej Áj si nejvíce užije divák, který jeho zápletku, tedy děj mýtu o Oidipovi, již zná. Scény, které na něho zapůsobí nejsilněji, jako například sebevražda Iokasté, totiž na někoho nepoučeného nejspíše nezapůsobí vůbec. Dost možná je totiž vůbec nepochopí a dohledání Oidipovy stránky na Wikipedii ve foyer po představení už okamžitý prožitek z představení těžko zachrání. Ani takový divák však neodejde s prázdnou. Tvůrci Ej Áj totiž Oidipův příběh používají spíše jako půdorys, na němž staví hlavní téma inscenace, tedy vztah člověka a umělé inteligence než jako pilíře, na kterých by stál divácký zážitek.

Právě umělá inteligence zosobněná osobou au pair je nejzdařilejším aspektem celé inscenace. Každý, kdo už někdy nějaký její model používal, v ní kousek něj pozná. Ať už jde o fenomén “uncanny valley”, její zvláštní odosobněnost nebo

drobné ale o to znepokojivější chyby v generovaných vizuálech, Mikuláškovi se je s významnou pomocí zdařilé scénografie bravurně daří přenést na scénu.

Ej Áj je bezesporu ambiciózním projektem. A přestože se nejedná o dokonalou inscenaci (dvacetiminutový dialog vygenerovaný umělou inteligencí je přece jen trochu dlouhý), mohu s klidným srdcem říct, že se jí tvůrčí tým Divadla Na zábradlí ujal se ctí. Citlivě umíchaný koktejl antiky a dystopie diváka nutně donutí k zamyšlení. A navíc i pobaví.

<https://media.fsv.cuni.cz/2024/12/12/oidipus-ve-svete-umele-inteligence-divadlo-na-zabradli-vedlo-novou-inscenaci-ej-aj/>

Jsme v tom sami. Inscenace Ej Áj se nesměje strojům, ale člověku

Zdánlivě normální domácnost? Ej Áj ukazuje úskalí umělé inteligence i ultimátní samotu člověka.

Nové představení v Divadle Na Zábradlí napsala umělá inteligence. Výsledkem není samoučelný experiment, ale hra, u které se chvíli dá smát. Než se reflektory stočí zpět na člověka.

Říká se tomu tísnivé údolí. Člověk se v něm ocitne, když se tváří v tvář setkání s něčím, co je mu na první pohled dokonale podobné, ale ne tak docela. Něco je špatně, nesedí to. Dostavuje se tíseň.

Tenhle pocit na diváka padne už v prvních vteřinách nového představení Ej Áj Divadla Na Zábradlí. Stačí pohled na prázdnou scénu. Kuchyň s jídelním stolem, lednice, pět židlí. Jenže skříňky kuchyňské linky se roztékají kamsi nad strop. To samé nástěnné hodiny: Ciferník utíká donekonečna.

Je to obraz vytvořený umělou inteligencí, která si obyčejnou domácnost poskládala chybně. Podobné chyby bude dělat v průběhu celého hodinu a půl dlouhého představení, jehož text inscenační tým kolem režiséra Jana Mikuláška zadal k vytvoření jazykovému modelu ChatGPT. „Sami jsme nic nedopisovali. Byť vliv editace byl pro vznik scénáře zásadní, bylo pro nás důležité zachytit, jak píše umělá inteligence právě teď,“ přibližuje původ hry dramaturg Petr Erbes.

Výsledek je někdy vtipný, jindy dost znepokojivý. Přesně v souladu s tím, jak zatím umělou inteligenci vnímáme. Na jedné straně se smějeme u počítačem vygenerovaných videích, ve kterých Gordon Ramsay nonšalantně vylévá kbelík zvratků do hořícího kastrolu. Na té druhé se snažíme rozklíčovat falešná videa s podezřelými proslovky státníků, řešíme, kdo všechno kvůli umělé inteligenci přijde o práci, a tušíme, že svět bude zase o něco složitější.

Nakousnutý pomeranč v ráji

Ej Áj sleduje zdánlivě spokojeně žijící rodinu, která si u večeře vypráví o běžném dni, než vyplave na povrch podezření z vraždy vysokého politika. Umělá inteligence si neláme hlavu s načasováním. Jde se rovnou na věc. Herecká šestice bezejmenných postav (pro přehled jim říkejme otec, matka, syn, dcera, chůva a rodinný známý) se střídá na scéně, namátkou vzpomíná na zážitky z dovolené, promýšlí, jak se dostat z absurdní šlamastyky v podobě politického i rodinného kolapsu, nebo pojídá neoloupané pomeranče, jako by to byla jablka.

Ej Áj se v první polovině představení tváří jako komedie, která si utahuje z omezenosti umělé inteligence. Generativní jazykový model opravdu nedokáže víc než zprůměrovat to, co mu lidstvo předalo. Nerozumí subtilním významům, marně se snaží budovat zápletku, píše směšné dialogy a nerozezná pomeranče od jablek.

Mikuláškovi, Erbesovi a spol. se od začátku daří potlačit pocit samoučelného experimentu a navíc zbořit povýšený mýtus, že umění nelidského původu nemá žádnou hodnotu. Stačí, aby si počítačový polotovar lidé zase dotvořili.

Umělé imaginaci vrací život herci. Třeba dokonalá matka Dity Kaplanové, jejíž počítačová topornost a nekonečný úsměv nakonec rostou do živoucí metafory upracovaných, usnažených žen, které v domácnosti za každou cenu udržují dobrou náladu.

Jenže úsměv nemůže trvat věčně. Ej Áj se ve své půli mění v tragédii s oidipovskými rysy.

Jsme v tom sami

Inscenace proti fenoménu tísnivého údolí staví ještě jiné lidské nutkání – pareidolii. Tendenci vidět člověka ve všem, co nám ho zdánlivě připomíná. Polidšťujeme si kohoutky umyvadla a dojíáme se u roztomilých obličejů, které zdánlivě zahlédneme na fasádách domů. V připečených toastech dokážeme vidět tvář Panny Marie a myslíme si, že je to božské zjevení.

Když před téměř deseti lety začaly na internetu kolovat první obrázky vytvořené umělou inteligencí, těžko se bránilo pocitu, že s námi na planetě opravdu neroste nové vědomí. Ostatně tomu nahrával už název programu Deep Dream, ve kterém obrazy vznikaly. Vypadalo to, že počítač dokáže snít a zdálo se mu o Moně Lise s tváří psa.

Umělá inteligence se od té doby rapidně vyvinula a lidstvo ji dohání jen pomalu. Zatímco na jedné straně spektra se diskutuje o tom, kde všude může AI brát lidem práci, jinde se ještě pořád učíme, že umělá inteligence je zavádějící pojem – ve skutečnosti se setkáváme pouze s algoritmickým využíváním jazyka.

To je pravá tragédie hry Ej Áj. Lidstvo vedle sebe nemá rovnocenného partnera, který by ho nenechal ve štychu. Instinkt říká, že bytost s podivným přízvukem a nepřístupně optimistickými radami, kterou tak přesvědčivě hraje Anežka Kubátová, přece musí mít duši. Jenže nemá. Otec (Václav Vašák) zůstává na svoje sebevražedné sklony sám.

Ej Áj se ve své druhé polovině noří do marného hledání. V rozlámaných kulísách, které perfektně napodobují chybnou představivost AI, pátrá postava otce po odrazu lidskosti, hledá východisko ze samoty a nějaký hlubší smysl. Hra ztrácí tempo, ale pořád se jí daří udržet přitažlivou dvojznačností. ChatGPT se můžeme smát, ale neznamená to, že se k němu nebudeme chtít přimknout, že na něm nebudeme závislí nebo že nás nedokáže obalamutit.

Přesně jako když si po představení bedlivě čteme anotaci v inscenační brožurce v domněnku, že nám tvůrci hry vysvětlují svůj záměr, než narazíme na postskriptum: „Napsat tento text do programu pro mě nebylo nijak náročné. Nezažívám pocity jako vyčerpání či stres a nezávisle na složitosti nebo délce zadání dokážu pokračovat v tvorbě textů s neomezenou kapacitou,“ vzkazuje ChatGPT.

Inscenace v Divadle Na Zábřadlích ukazuje, že největší hrozbou přicházející s nástupem AI není nástroj sám, ale lidská intuice, která nás dokáže zavést do tísnivých údolí, ale také nás nechává přimknout se k čemukoli, co alespoň zdánlivě připomíná lidskost. Nenechat se unést přízrakem umělé inteligence bude těžší, než se zdá.

Prohlašuji, že tento text za mě nenapsal ChatGPT.

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kultura-recenze-jsme-v-tom-sami-inscenace-ej-aj-se-nesmeje-strojum-ale-cloveku-265476>

Jan Mikulášek, Dora Štědroňová a kol.

Šubyduby

Režie Jan Mikulášek

Premiéra 30. listopadu 2024 v Divadle Na zábradlí

Nadivadlo, blogspot, 4. 12. 2024, Vojtěch Voska

Šubyduby (Divadlo Na zábradlí). Štamgastům s láskou

Druhá premiéra Divadla Na zábradlí v letošní sezóně se vlastně trochu podobá inscenaci Bar, která byla tamtéž uvedena loni v září. Tehdy i dnes vznikl po pár dnech zkoušení titul jednohubkového rozsahu (přibližně za hodinu je hotovo), jenž je hlavně jakýmsi dárkem pro pravidelné návštěvníky a návštěvnice scény na Anenském náměstí.

Nicméně se upřímně přiznám, že právě Bar, vtipně se zabývající provozem divadla z pohledu zevnitř, mne bavil o něco více. Problém je možná už v samotném konceptu, který tentokrát slibuje „sestřih scén, písní, obrazů i mluveného slova“ – a s tím si víceméně vystačí. Ano, je tu na první pohled docela zábavný rámeček v podobě skomírajícího rozhlasového pořadu s cynicko-rutinérským moderátorem (Jakub Žáček), a zejména zpočátku i několika povedenými skeči (debata s kritickým triem v podání Michala Bednáře, Anny Kameníkové a Tomáše Pospíšila). Ovšem tahle kostra se brzy vyčerpá a moc jí nepomůže ani duchařské znejišťování publika, jestli jsou postavy ve studiu živé, či mrtvé.

Vzhledem ke slibované „jízdě hudebním repertoárem našeho divadla“ bych si býval dal klidně i víc živé hudby, která mou skomírající pozornost občas dokázala velmi pěkně oživit. V tomto směru je zapotřebí zmínit hlavně citaci písně People Are Strange od The Doors, která na Zábradlí, pokud si dobře vzpomínám, zní v inscenaci Uvnitř banánu. V Šubyduby na ní stojí silný snový výjev, kdy nevelké jeviště zaplní účinkující v kostýmech z různých titulů DNz a viditelně tak otrěsou i okoralým Žáčkovým moderátorem. Syrovému hudebnímu aranžmá přitom vévodí hlavně klávesy Miloslava Königa a kontrabas Lucie Flemrové.

<https://nadivadlo.blogspot.com/2024/12/voska-subyduby-divadlo-na-zabradli.html?>

Premiéra v Divadle Na zábradlí: Šbyduby spojuje hudbu, stand up, improvizaci i hořce humorné dialogy

Divadlo Na zábradlí uvedlo premiéru nové inscenace Šbyduby. Tým pod vedením režiséra Jana Mikuláška v ní divákům nabídne jedinečný zážitek spojující hudbu, improvizaci i odlesk soudobých témat a problémů.

V druhé novince této sezony s tajemným názvem Šbyduby otevírá Divadlo Na zábradlí zásadní témata kulturní sféry, která se prolínají posledním rozhlasovým vysíláním svérázného moderátora.

Jakub Žáček v hlavní roli se za mikrofonem vyrovnává s koncem své kariéry hlasatele, který sice žije pro své povolání, ale v současném světě už nenachází své místo. Ve studiu se střídají vzácní hosté a úvahy o dnešní společnosti i střetu generací se prolínají s písňovými vstupy v podání živé kapely. Půlnoc se blíží a vysílání by mělo skončit. Ale kdo tvrdohlavého moderátora donutí opustit studio, ve kterém strávil desítky let svého života?

Vedle Jakuba Žáčka se diváci mohou těšit na Annu Kameníkovou, Miloslava Königa, Vojtěcha Vondráčka, Michala Bednáře, Davida Petrželku, Kateřinu Císařovou a kontrabasisty Tomáše Pospíšila nebo Lucii Flemrovou. Nepostradatelnou součástí inscenačního týmu je pak kromě režiséra Jana Mikuláška a dramaturgyně Dory Štědroňové také scénograf a kostýmní výtvarník Marek Cpin.

https://nasregion.cz/premiera-v-divadle-na-zabradli-subyduby-spojuje-hudbu-stand-up-improvizaci-i-horce-humorne-dialogy-395145/?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu

ገጽ ፩